

R. 8102 *Comptroler de la Cour*
A D *Montnegre*

11-294

SACRÆ
CONGREGATIONIS
INDICIS

EMINENTISSIMOS, AC
REVERENDISSIMOS D. D.
SANCTÆ ROMANÆ ECCLESIAE
CARDINALES.

SUPPLEX LIBELLVS
QVEM AD PEDES PERVOLVTVS
Amadeus Guimenius exponit.

Societatis primordijs (Eminentissimi Domini) ea in illam fuit nonnullorum invidia, ut ubique terrarum, linguâ, & calamus, nulli male artiparcentes ad calumnias exacerint, Quod cum in non leue proximorû spirituale detrimentû vergeret, indeque præcipue, quod adversus opiones Morales Iesuitarum, non solum Hæreticos, sed nonnullos etiam Catholicos, & Religiosos viros strepere, & maleuclos commouere, publica fama ferret. Inexcusabile propterea prudentes, & timorati iudicarunt, iustæ defensionis tutelam Iesuitas suscipere, ne silentium criminationes comprobaret, & animarum profectus, cui nixibus totis incumbunt, impediretur. Hoc Religionis ductus zelo Amadeus Guimenius, annis elapsis pro Iesuitarum vindictijs Opusculum edidit, quo aduersariorum calumnias detexit, & diluit, omnibusque palam fecit, Iesuitarû

A

opt

17 ut a
18
597

opiniones iusto laxiores non esse. Quod si huius furfuris vnus, vel alteram vnus, vel alter, ab alijs traditam exceperit, alij communiter respuerunt. Opusculum Amadæi in Hispania viri doctissimi ferè per decennium inofenso pede percurrerunt, & celebriores Cōplutentes laudarunt. Sed vix Lugduni, anno 1664. lucem vidit, quando tota in Amadæum Sorbona commota omnes Iesuitarum gloriæ inuidos ad libri confixionem extorquendam concitauit. Quod dum primum accepi, & ad Sacram Congregationem Indicis fuisse delatum. Delationis capita sedulo indagans ad infra subiicienda reduci reperi. Quibus in hoc Supplici Libello facere satis opere presum duxi, vt Eminentissimi, ac Reuerendissimi D.D. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Sacræ Congregationis Iudices, rei certiores facti, iustitiæ, vt de more habent, consulant, & auditam partem, vt spero, absoluant, vel quod non timeo, condemnent. Ea mihi est in eneruandis accusationibus reposita spes.

Ad tria capita reducuntur. Primum: quod Amadæus tot opiniones iusto laxiores in varijs libris dispersas, in vno opusculo congesse- rit.

Secundum: quod non reprobet opiniones plures scandalosas, quas recenset.

Tertium: quod Authorum loca, & præcipuè D. Thomæ fideliter non citarit, & tam ex illo, quam ex alijs nonnulla perperam deduxerit.

Hæc (vt audio) accusationis capita Eminentissimos, ac Reuerendissimos D.D. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Sacræ Congregationis Indicis integerrimos Iudices, ac Opusculi confixionem coegerunt. Quibus proinde si supplex hic Libellus satisfecerit, & in nullo Amadæi defecisse consiterit, dignus planè erit, cui Sacra Indicis Congregatio nouam libri editionem, animaduersionibus, quas censuerit, adiunctis, benignè concedat, vtpote, qui non vnus, vel alterius Iesuitæ, sed vniuersæ Societatis causam agit, & Familiæ de Ecclesia benemeritæ, & ad proximorum salutem necessariæ famæ contulit. Quam denigrare cum aduersarij malis artibus tentassent, oleum, & operam perdidere. Nam postquam Amadæi Opusculum euulgatum est, dentes eorum contriti sunt, linguæ coercitæ, & calami temperati: ita vt Iesuitis omnes congratulentur contra ipsorum opiniones neminem iam oblatrare, idq; Ama-

dæi opera obtentum, cum manifestum mundo fecerit, Iesuitas non laxasse conscientiæ habenas, nec nouas circa mores opiniones induxisse, nec antiquatas, & reiectas suscitasse, sed animis strictis, & iusto laxioribus declinasse, vel potius (vt iam alij notarunt) laxitates opinionum ab antiquis, ac extraneis Theologis inductas coercuisse, & ad seueriores regulas correxisse.

G. I.

Delationis capita proposita diluenda.

Primum delationis caput est, *Quod Amadæus tot opiniones iusto laxiores in varijs libris dispersas, in vno opusculo congesse- rit.* Verum si antiquorum, & recentiorum summa euoluatur, quæ non tam quæstiones disputant, quam authorum sententias compilant, omnes ferè eandem accusationem subire poterunt: quia vnus earum copus est, opiniones omnes, & earum auctores in fasciculum redigere, & præcipuus omnium fructus, vt breui studio, & exiguo labore, quas in varijs libris dispersas, magnis expensis, & multis vigilijs studiosi didicissent, summa breui congestas facile ebibât, & notitiam cōparent, quidq; de vnaquaque opinione Theologi Morales sentiant, edificant, quid apud ipsos probabile, quid probabilius habeatur, ab authoritate saltem extrinseca discernant. Recolantur Summa Syluestri, Summula Patris Sæ, Opera Dianæ, & eorum Compendium, & ferè nulla apud antiquos, & modernos Scriptores reperietur opinio, quæ in qualibet ex prefatis summis non referatur. Et tamen non ideo Censores Fidei confixione dignas inducarunt, nec iudicabunt. Quia si opiniones illas docere, defendere, & Typis dare, proprijs earum authoribus permillum est, cur eas, nec approbando, nec reprobando referre, sed vt ab alijs traditas, & in eorum libris contentas, & publica autoritate omnibus expositas exponere, damnabile erit? Si enim earum aliqua doctrinam scandalosam, aut improbabilem, aliave maiore censura dignam contineant, deleantur ab authoribus, qui eas docuerunt: hoc exoptat Amadæus. Notentur in alijs, qui eas referunt, hoc exoptat: Hoc iustissimum, & valde expediens est. Idque vbiq; ipse obseruauit, nullam referens opinionem à Censoribus Fidei aliqua nota

4
fœdatam, quam lectoribus non animaduertat, vt ex authoratâ
opinio; si ex incuria, aut obliuione, à suo Authore fortan crasa
non fuerit, nulli deinceps nocumento esse possit. Si vero opi-
niones tales fuerint, quæ nulla animaduersione in suis authori-
bus mulcentur, sed probabiles à principijs, vt aiunt, intrinsecis,
vel autoritate extrinseca, censeantur, non infructuosus labor
haberi debet, qui earum notitiam faciliorem reddat. Quod si
hoc ita non est, vt quid rot Summistæ compilatores præia fati-
gare permittantur? Cur eorū opera, præcipuè ad Compendium
redacta non configuntur? Cum opusculo breui omnes morales
opiniones; & si laxiores, vno quasi oculorum ictu percipiuntur,
vnoque haustu deglutiantur.

Fuit & peculiaris Amadæo ratio, quæ pro alijs Summistis
non militat; quia opiniones, quas, vt vnus, vel alterius Iesuitæ
refert, aut eis falso impositas euincit, non voluntate, sed neces-
sitate coactus congensit. Nam cum omnes simul ad calumniam,
& inuidiam Iesuitis confidam fuissent ab Anonymo, lib. vno
præobictæ, in varios diuidi satisfactio non debuit. Alias autem
opiniones, quas ab alijs Doctoribus laxiores traditas superaddit,
inculpata tutelæ susceptum munus referre coegit, vt Iesuitas
vndique vindicaret, tum à nouitatis nota; eorum qui easdem
prædocuerant autoritate; tum à laxitatis, eorum testimonijs,
qui laxiores. Nulli ergo vitio Amadæo vertendum, tot opinio-
nes etiam iusto laxiores, (nullam eis adscribendo probabilita-
tem, sed vt in suis extant authoribus) nulla infamiæ nota asper-
sas, in vno Opusculo, iustæ defensionis causa, vel inuitum con-
gessisse.

Hoc maximi haberi debet. Et sanè apud Sanctum Hispania-
rum Inquisitionis Tribunal tanti ponderis fuit, vt cum nonnul-
li Amadæi Opusculum anno 1658. expræfato capite de multi-
tudine opinionum laxiorum, configendum detulissent, idque
totis viribus curassent, præmissis Doctissimorum S. Tribunalis
rigoroso opinionū examine, à confixionis decreto superleden-
dum censuerit. Ni enim iustæ defensionis detur locus, insolenti-
ores, & audaciores aduersarij in dies euadent, non leui Chri-
stianæ Religionis, & animarum salutis præiudicio. Præterquam
quod cum Amadæus opinionū Relatorem, non Doctorem, ego-
rit, nulliq; se adscribere voluerit. (vt expresse protestatur) quæ
inter Doctores probatæ autoritatis, probabilis non sit; nulla

et non supile isbi radinohe Os memo inigo anerser malla elus
-51

5
eius opinio prohibenda venit. Aliorum verò, si in eorum libris,
qui eas defendunt damnabiles nō sūt; sed probabiles, & securæ
censeantur: ex eo quod simul ab Amadæo referantur, nec pro-
babilitatem, nec securitatem exuent. Cur ergo earum vtilis no-
titia in vno libro abolenda? Si autem improbabilis: cur illarum
nocua doctrina in pluribus absque nota relinquenda?

§. II.

A Dsecundum delationis caput, nimirum *Amadæum non repro-*
basse plures propositiones scandalosas, quas recenset, me uiciniã
ipse parauit in prologo. Cui enim solummodo intenderit ab
impositura, & à censura nouitatis, & laxitatis opiniones aucto-
rum Societatis vindicare, non Theologica disputatione (ad quã
opinionum iudicium pertinet) vtilis est; sed solis authenticis
aliorum testimonijs: vt non solum, quam vnus, vel alter ex Ie-
suitis, sed alias etiam laxiores opiniones apud graues Doctores
reperiri constaret. Quas cum ipsi impune docuerint, & doceant,
& in eorum libris reperiantur, & in alijs cuique obijs permitan-
tur, inde recte concluderet, non esse cur in Iesuitis minus laxæ
condemnentur, & ob eas, vt nouatores, & conscientiarū laxato-
res ab aduersarij traducantur. A Censoris tamen officio Ama-
dæus consulto abstinuit, quia rem, vt monuit, disputatiue non
agebat, ideoque sui muneris nō fuit, de vniuscuiusque veritate,
aut falsitate iudicium ferre, sed suis auctoribus restituere. Nul-
lam vero eis probabilitatem adstruere voluit, vt expresse in pro-
logo protestatur, dicens, se illas referre: *Non vt probabiles, sed vt*
Anonymi non simplex, inde immotescat animus, qui non eas, vt debuisset,
sed quæ vnus, vel alterius Iesuitæ, & si inter alios communes in
censuram vocauit. Nec putauit licere liberius loqui reproban-
do, aut grauiori censura illas notando (& si grauisima plures
dignas cenauerit) quod grauisimorum essent authorum, quibus
modestia, dum Fidei Tribunalia parcunt, illum etiam parcere
coegebat.

Quod si vitio id ei vertatur, correctionis locus est, & forsitan
gratiæ, quam exorat, meritum obtulit quarta editio Matriten-
sis, anno 1664. in qua plures propositiones reprobat Amadæus,
quarum syllabum subiçio.

Tra

1 Tract. de Peccatis, Prop. 10. reprobatur opinio-
nem, *Esse probabile, non esse mortale, oscula & amplexus habita ob
delectationem carnalem, & sensibilem, quæ ex illis oritur.*

2 Prop. 11. Execratur opinionem, *Quæ in re venerea admittit
parvitatē materiæ.*

3 Tract. de Fide, Prop. 3. rejicit opinionem asserentem, *Præ-
latos Regulares posse in foro conscientie obfoluere seculares ab hæresi
occulta, & ab excommunicatione propter eam incurfa.*

4 Prop. 9. num. 4. reprobatur opinio-
nem adstruentem, *Pœni-
tentem sollicitatam in confessione ad inhonestam, non teneri denun-
tare Inquisitoribus confessarium, si eidem suum peccatum confiteatur.*

5 Tract. de Iustit. Prop. 1. num. 6. rejicit opinio-
nem, *Licet esse Clerico, vel Religioso calumniatorem graua cri-
mina de se, vel de sua Religione spargere. minantem occidere, quando
alius defendendi modus non suppetit.*

6 Prop. 4. num. 6. reprobatur opinio-
nem, quæ asserit, *Non pec-
care maritum propria auctoritate occidere uxorem in adulterio
deprehensam.*

7 Prop. 11. num. 5. plures rejicit opinio-
nem, *Quando litigantes pro se habent opiniones probabiles, posse Iu-
dicem pecuniam accipere pro ferenda sententia in fauorem unius præ
alio.*

8 Alteram adstruentem, *Non esse contra iustitiam Beneficia Ec-
clesiastica, non conferre gratis, quia Collator conferens illa Beneficia
Ecclesiastica pecunia interueniente, non exigit illam pro collatione
Beneficij, sed veluti pro emolumento temporali, quod tibi conferre
non tenebatur.*

9 Tertiam defendentem, *Electores ad Maioratum, vel ad
Cathedram posse pretium accipere, ut unum præ alio eligant.*

10 Quartam idem tuentem, *Quando quis distribuit legatum,
cum facultate eligendi personam, cui applicandum sit.*

11 Tract. de Horis Canonicis, Prop. 1. num. 4. Rejicit pro-
positionem asserentem, *Restitutionem à Pio V. impositam Benefi-
ciarijs non recitantes, non deberi in conscientia ante sententiam
Iudicis.*

12 Ibidem num. 3. duas reprobatur propositiones. Aliam ad-
struentem, *Habentem Cappellaniam collatiuam, & quoduis aliud
Beneficium Ecclesiasticum, si studio litterarum vacet, satisfacere suæ
obligationi, si per alium recitet.*

Aliam

13. Aliam asserentem, prædictum Scholarem, *Non teneri
ad restitutionem fructuum, etsi in omissione Horarum grauer delin-
quat.*

14. Tract. de Sacrifi. Missæ, Prop. 2. num. 7. rejicit opinio-
nem, *Concedentem duplicatum stipendium accipere pro eadem Missa
applicando petenti partem specialissimam fructus ipsimet celebra-
ti correspondentis.*

15. Et aliam asserentem, *Non esse contra iustitiam pro pluri-
bus Sacrificijs stipendium accipere, & Sacrificium unum, ferre nec
esse contra fidelitatem, etiam si promiserit iuramento, quod pro nullo
alio offerret.*

16. Tract. de Ieiunio, Prop. 6. num. 4. reprobatur opinio-
nem, *Quod frangens ieiunium Ecclesiæ, ad quod tenetur, non
peccat mortaliter, nisi ex contemptu, vel inobedientia hoc faciat, pu-
ta, quia non vult se subijcere præcepto.*

17. Tract. de Usuris, Prop. 8. num. 8. cum alijs Iesuitis graui
censura inurit propositionem asserentem, *Licet esse mutuan-
ti, aliquid ultra sortem exigere, si se obliget ad non repetendam sor-
tem, usque ad certum terminum.*

18. Ibidem, num. 14. reprobatur opinio-
nem, *Posse aliquid supra sortem exigere ratione alicuius tituli intrinsecæ, & essen-
tialiter ad mutuum pertinentis.*

19. Tract. de Pœnit. Prop. 8. reprobatur propositionem asse-
rentem, *Eum, qui bestialitatem, aut sodomiam commisit, satisfacere
si in confessione dicat procurauisse pollutionem.*

20. Prop. 13. rejicit opinio-
nem, *Eum qui habet co-
pulam cum soluta satisfacere confessionis præcepto dicendo: Com-
misi cum soluta graue peccatum contra castitatem, non explicando
copulam.*

21. Ibidem, num. 3. reprobatur opinio-
nem asserentem, *Eum
qui ex proposito proprijs manibus procurauit pollutionem, satisfacere,
si hoc confiteatur, nec teneri explicare inde sequentem.*

Omitto alias, quas (sicut & omnes ferè supra relatas, ut mi-
nimum, ut scandalosas à Sanctissimo N. Alex. VII. damnatas) tract. de Baptismo, de Eucharist. & de Matrim. Amadæus repro-
bat, pluresque graui censura notasset, si Doctorum, qui eas se-
quuntur, auctoritas, & quam ipse proficetur, modestià calumum
non cohibuissent. Verum cum id postea à Viris Sapientissimis,
& rectissimis Iudicibus desiderari perceperit, stylum vertere

pro-

promittit, & quid de vnaquaque censeat, expressurum offert, si Eminentissimi D.D. Cardinales, vt sperat, & humiliter exorat, ad omnem suspicionem amolendam, nouam opusculi editionem concesserint, quæ hoc vitio purgata plausibilior, Societatis opiniones maledicentium linguas compeſcat, quæ aliter satis coerceri nequibunt.

G. III.

Tertium delationis caput, nimirum, *Quod Authorum loca Antiquæ fideliter non citarit, & quod ex D. Thoma, & alijs nonnulla perperam deduxerit*, grauissimum est, & quod libri confixionem (si verum esset) inuitabilem perpetuo redderet. Sed scio laborem hunc conferendi loca, & expendendi illationes à pluribus in Hispania susceptum Amadæum ab hac culpa immunem declarasse. Eundem ego post euulgatam delationem suscepì, alijs commendaui, Doctores etiam, & Eruditos Viros conlulì, & nullum in opusculo Amadæi, propria fide, citatum Authorem reperio, qui pro opinione, cui adscribitur, non militet, nullam consequentiam deductam, quam legitimam, cum Doctissimis alijs, non censeam.

Optabam præ manibus habere citationes, & illationes, quas falsitatis, & ineptiæ inculcarunt aduersarij, vt omnibus liquido satisfacerem. Et votis annuit Vincentius Baronius Dominicanus, in libro nouissime edito aduersus Amadæum, qui cum extendat, vt eius opusculum eleuet, & D. Thomam, & Dominicanos ab opinionibus eis adscriptis vindicet, credibile sanè est ad eum vndique omnium suæ familiæ animaduersiones, & notas ad Amadæum configendum confluisse. Quapropter, si quas Baronius iste congeſsit, quibus de Amadæo actum putat, ego producam, & vt intendo, nulla falsa citatione, aut mala illatione Amadæi Opusculum claudicare, aperte demonstrerem; tertium delationis caput penitus euanescet, & pro Amadæo ultimam sententiam ferendam iure sperare potero. Ad rem ergo.

Legi, & perlegi, semel, & iterum Vincentij Baronij opus, in quo, si probra, & contumelias demas, nil contra Amadæum reperies, quia calumniæ, & imposturæ, quibus scætet, fidelitatem Amadæi in Authoribus citandis, & locis excribendis, commendant,

adant. Quod vt feliciter euincam, præmittam verba, quæ præfatus Author, in Præfatione ad Lectorem, ad inuidiam Amadæi conciliandam habet, ob longum, prolixumque obliuiscens syllabum locorum, quæ ob Amadæo falsata, & truncata blaterat. Quem claritatis gratia eius verbis proponam, & singulis breuiter satisfaciam.

Syllabus locorum ex Diuo Thoma, eiusque Discipulis, quæ a corruptelis Amadæi vindicare, Baronius iactat.

Excribendus. (inquit Baronius) totus liber, si singula, quæ ex Sancto Doctore & Thomistis mala fide loca refert aduersarius, colligerem. Quia infinita sunt, quibus sciat et interpolationibus &c. Enormia verò ab eo, & cum unica sit assidue veritatis ratio mendaciorum verò nullus finis, aut modus, videtur nullum genus falsationum, in obscuranda & traducenda rostra Theologia Morali omisſisse aduersarius. Multa scriptorum laceſsit loca, plura ad suam causam asciscit, utrumque malis artibus tentat, eorum verba truncat, vel fraude deprauat, vel præter ipsorum mentem ad suum sensum detortis interpretationibus trahit. Hactenus Baronius, quæ si probanda suis locis non suscepisset, vapulare facile non posset, nam fides penes ipsum maneret, quæ infallibilis ad instar æ mulis Societatis haberetur. Sed incautè tunicam exiit, dum locorum syllabum excripsit, & defectus adnotauit, ex quibus ipse apertissimæ fraudis, & calumniæ conuincendus venit.

CAPVT PRIMVM.

Occurritur locis de probabilitate, quæ ab Amadæo falsata obicit Baronius.

Eorum syllabum præmittit, remittens Lectorem ad operis paginam, vbi & locum adducit, & in quo falsatus sit, conatur ostendere.

Pag. 13. & 14. Celebris locus D. Thomæ Quodlib. 8. art. 13 falsatus, & præter eius mentem explicatus.

- Pag. 16. *Mala fide relatus Sotus, & sequenti perperam reprehensus Caietanus.*
- Pag. 37. *Antoninus truncatus, & præter eius mentem explicatus, sicut Albertus Magnus.*
- Pag. 38. *Syluester. Pag. 40. Alvarez truncatus. Pag. 43. Nuño, extra mentem citatus. Pag. 44. & 45. Ildefonsus truncatus.*
- Pag. 47. *Martinez. præter eius mentem explicatus.*
- Pag. 48. *Paulus de Blā. his extra Theſim citatus, & ibidem Ludouicus Lopez truncatus.*
- Pag. 101. *D. Thomas, & Caietanus deprauati.*
- Pag. 330. *Supra. per fraudem. insignis locus Caietani de opinionis pro lege delectu.*

Hæc sunt loca, quæ de Opinionum probabilitate ab Amadæo falsata, & truncata Baronius obiicit, Quæ fide! expende, ex his, quæ subiecit.

In portu impegit Baronius. Infelix præfagium. Nam à pag. 21. vsque ad 50. non disputat contra Amadæum, sed contra Patrem de Dechamps. in quæstione facti instituta in suis in Iansenium libris, ubi cum pro se adduxisset D. Antoninum, Albertum Magnum, Syluestrum, Alvarez, Nuñum, Ildephonsum Martinez, Paulum de Blanchis, & Ludouicum Lopez: hos omnes mala fide a Dechamps fuisse adductos, paginis citatis, contendit Baronius. An iure meum non est. Sed solum admonere Lectorẽ, ad horrorem ei incutiendum, tot falsarum citationum cumulo, in syllabo contra Amadæum, præfatos Doctores recensuisse, quasi nil faceret, citationes falsas ei imposuisse, ni Authores etiã imponeret. Hinc vellem bonam de inceptis Baronij fidem, Eminentissimi Domini agnoscant, & ad alia obseruent.

Solum ergo contra Amadæum falsata, & deprauata obiicit D. Thomæ, & Caietani loca, Pag. 13. & 14. & Pag. 101. & 330. & Sotum Pag. 16, Quibus sigillatim respondebo.

§. E.

CElebrem D. Thomæ locum de probabilitate ex Quodlib. 8. art. 13. falsatum, & præter eius mentem explicatum, exposulat Baronius, dicens. *Locus D. Thomæ ex Quodlib. 8. art. 13. refert Amadæus tract. de Opinioe probabili. num. 6. & c. Hinc fidem*

Guimenij appello locum D. Thomæ tacito exemplo quod habet ab ignorantia rerum facti, omnino corripit.

Locus autem D. Thomæ hic est. [Illud, quod agitur contra legem semper est malum, nec excusatur, per hoc, quod est secundum conscientiam, &c. Dicendum ergo est, quod quando sunt duæ opiniones contrariæ de eodem, oportet esse alteram verã, & alteram falsam. Aut ergo ille, qui facit contra opinionem Magistrorum, utpotè habendo plures præbendas, facit contra veram opinionem, & sic cum faciat contra legem Dei, non excusatur à peccato, quamvis non faciat contra conscientiam.] Hunc D. Thomæ locum ex Quodlibet. 8. ar. 13. falsatum, & corruptum dicit Baronius, eo quod Amadæus tacuerit exemplum, quod ibi (inquit ipse) habet D. Thomas ab ignorantia rerum facti. Sed vno verbo respondeo D. Thomam in toto art. 13. nullum exemplum adducere ab ignorantia rerum facti. Omnes qui legerint, in testes aduoco. Videatur editio Veneta anno 1593. Adde nec ad rem, quam ibi pertractat, exemplum illud facere, quia quæstio est de varietate opinionum circa legem: *Utrum* (scilicet) *qui habet plures præbendas peccet?*] In qua, cum hinc inde in varias opiniones circa ius diuini sint Doctores, respondet Angelicus Doctor, peccaturum, si contra veram (re ipsa) opinionem plures retineat. *Quia cum faciat contra legem Dei, non excusatur à peccato, quamvis non faciat contra conscientiam.* Extra rem ergo omnino erat exemplum de ignorantia rerum facti. Quod proinde D. Thom. non adducit, & consequenter nec Amadæus tacuit. Nulla ergo fuit loci corruptio.

Instat Baronius fuisse præter eius mentem hunc D. Thomæ locum explicatum. Sed quidẽ Amadæus è proprio penu nullam explicationem deprompit, sed eam adhibuit, quam celebres Dominicani, M. Funius, M. Bartholomæus de Ledesma, M. Ioannes Martinez de Prado, M. Martinus de Ledesma, & M. Ioannes Nider, qui asserit. [Hæc verba D. Thomæ non posse intelligi nisi de illis, ubi manifestè patet ex Scriptura, vel Ecclesiæ determinatione, quod sit contra legem Dei. Et non de illis intelligit, ubi illud nõ apparet, sicut se ipsum declarare videtur Quodlibet. 3. art. 10. Alias enim sibi contradiceret in eodem libro, quod non est credendum.] Huic explicationi adhæsit Amadæus. Quam etiam inuenio apud D. Antoninum, & Syluestrum, illum referentem, verb. *Opinio, quæst. r. ubi sic.* [In spectanti-

bus ad fidem, aut mores; S. Thomas dicit, quod tales non excusantur in his, quae sunt manifestè, & clarè determinata alicubi. Quo etiam modo (attende) secundum Archiepiscopum, intelligitur, cum dicit, quod in opinionibus, faciens contra verum, licet non contra conscientiam, non excusatur à præcepto: puta habendo plures præbendas: quia facit contra legem Dei: aliàs, inquit, contradiceret sibi in eodem libro, quod non est credendum: & est verum, quia in talibus non excusat ignorantia. Panormitanus verò, (qui asserit excusari à peccato, qui sequitur opinionem alicuius Doctoris, licet postea appareat esse falsam) loquitur in obscuris, & est verum. Sic Syluester sup. Videatur etiam verb. Ieiunium, n. 27. & verb. Scrupulus 1. & verb. Matr. 8. quæst. 13. Ex quibus evidenter constat celebrem D. Thomæ locum, ex Quodlib. 8. art. 13. nec falsatum, nec corruptum, nec præter mentem D. Thomæ ab Amadæo fuisse explicatum.

Locum alium D. Thomæ in confirmatione præfatæ explicationis adducit etiam Amadæus sup. tract. de Opin. probabili, Prop. 1. n. 6. ex Quodlib. 8. art. 13. ubi ait: Quod error conscientiae habet vim excusandi, quando procedit ex ignorantia eius, quod quis scire non potest, vel scire non tenetur, secus quando ipse error peccatum est, ut cum procedit ex ignorantia eius, quod quis scire tenetur, & potest. Quæ doctrina est verissima, & pluribus in locis ab Angelico Doctore tradita. In hoc ergo art. 13. in exemplum ignorantiae excusantis à peccato, (quam inuincibilem vocat alibi) adducit ignorantiam rerum facti, quia notior est, & patet obuia. [Ut si quis, inquit, intenderet accedere ad uxorem suam, & alia ei supponeret, eo nesciente] In exemplum verò ignorantiae vincibilis non excusantis à peccato, (quia & ipsa propter negligentiam peccatum est) adducat ignorantiam rerum iuris naturalis sub lethali prohibentis fornicationem. Mortaliter, inquit, peccaret: [Licet crederet fornicationem simplicem esse peccatum veniale,] Est enim clarè, & expressè alicubi determinatum esse mortale, & secundum Ecclesiae consuetudinem omnibus fidelibus sufficienter propositum. Non tamen propterea negat Angelicus Doctor, de apicibus iuris naturalis, posse etiam dari ignorantiam inuincibilem excusantem à peccato, ut constat ex his, quae habet 12. quæst. 100. art. 11. ubi tria distinguens præceptorum Moralium genera. Tertio, loco ait. [Quaedam verò, sunt quorum ratio non est adeo cul-

libet manifesta, sed solum Sapientibus, & ipsa sunt præcepta Moralia superaddita Decalago, tradita à Deo Populo per Moysen, & Aaron.] In quorū exemplum adducit fornicationem, & usuram, cui consentit Vincentius Baronius, disp. 4. sect. 1. fol. 134. Vbi totus est in probando contra Vvendrochium dari posse ignorantiam inuincibilem [In remotissimas iuris naturalis simbrias, quales à Decalago sepositas, Scripturae esse usuris tradit] Quod iterum contra eundem præmit, fol. 394. & 395. & 396. ex quibus constat iuris etiam naturalis, quoad remotiores conclusiones, ignorantiam inuincibilem possibilem concedere D. Thomam, & ex illo Baronium: Quae plura Theologi sequuntur. Lorca 1. 2. 2. disp. 30. de Peccatis. Memb. 2. Vazq. 2. tom. 1. disp. 122. Diana 3. part. tract. 4. resp. 108. Sotus de iustit. lib. 5. quæst. 1. art. 5. in fine, & alij.

In prædicto ergo D. Thomæ loco, ex articulo 13. citato: omisit Amadæus exempla, quibus Angelicus Doctor Doctrinam vniuersalem, circa ignorantiam vincibilem, & inuincibilem tradidit, dicens hanc excusare à peccato, secus illam, quia alia est eius, quod quis scire potest, & tenetur: Alia vero eius, quod scire non potest, quæ cum tam rerum iuris, quam facti, iuxta D. Thomam contingere possit. Idem tam ad res facti, quam iuris, Doctrina eius generalis in hoc art. 13. & alijs locis tradita, ab omnibus Theologis extenditur. Si enim ignorantia inuincibilis sit, fide sanctum est à peccato excusare, siue facti sit, siue iuris. Idque intenuit D. Thomas, ut certum statueret, sicut & ignorantiam vincibilem, tam facti, quam iuris non excusare, licet claritatis gratia in exemplum inuincibilis, ignorantiam rerum facti, & in exemplum vincibilis, ignorantiam iuris adduxerit. Quorum meminisse, nisi ad replendam paginam, non pot. ut necessarium Amadæus, contentus habere principium hoc inconciliabilem ex D. Thomæ, & omnium Doctrina: quæ cum que ignorantiam eius, quod quis scire non potest, seu ignorantiam inculpata, excusare à peccato. Hanc autem Theologi communiter interuenire: asserunt, in concursu opinionum contrariorum probabilium, (quorum aliquos refert Amadæus ubi supra) siue opinionis sint facti, siue iuris. Id ergo in quo defecit Amadæus in locis D. Thomæ citandis? In quo fallauit, & corrupit, aut præter mentem, explicauit? Quando quidem expressam Angelicæ præceptoris, mentem, ut à peritioribus Thomistis explicatam proponit.

§ II.

Sotum mala fide relatum dist. 18. quæst. 2. art. 5. ad 5. pro opi-
 nione asserente licitum esse amplecti opinionem probabilem
 inter Doctores probatæ authoritatis, expostulat Baronius, pag
 16. *Cum Dominicani, inquit, hoc dogma inconcussum habeant: Quod
 dicitur contra legem (hoc est re ipsa) semper esse malum, nec excusa-
 ri per hoc, quod sit secundum conscientiam, quacumque probabilitate
 munitam.* Mirabile quidem dictu! cum ferè omnes Domini-
 cani doceant, qui sequitur opinionem probabiliorē, (& secun-
 dū plures, etiam minus probabilem) semper excusari à peccato: &
 tamen non raro opinio probabilior, falsa est coram Deo, & con-
 sequenter operatio re ipsa contra legem. Adde ferè nullam re-
 periri opinionē fauentē libertati, apud Amadæum, quæ vnum,
 aut plures Dominicanos pro se non habeat, qui proinde dogma
 illud inconcussum non admittunt. Sed quidquid de his sit. Ma-
 gistrum tamen Sotum pro dogmate illo stetit, & solum asser-
 nisse loco citato licitū esse adhærere opinioni probabili, si pro
 lege militet, non verò si pro libertate, contendit, sed frustra,
 Baronius. Quia vt constat apertè ex casu in controuersiam ibi
 adducto, indiscriminatim loquitur M. Soto, tam de opinione
 probabili pro libertate, quam de opinione pro lege. Quæstio
 enim erat. [An Confessarius teneatur absoluerè poenitentem,
 qui non secum consentit volens manere in contractu, quem cō-
 tra ipsius opinionem putat, non esse vsurarium?] En poenitens
 sequitur opinionem fauentem libertati, Confessarius verò pug-
 nantem pro lege. Et tamen in hoc casu, asserente Conrado, Sa-
 cerdotem ordinarium teneri præfatum poenitentem absolue-
 re, non verò Sacerdotem delegatum. Respondit M. Sotus: Nul-
 lum esse faciendū discrimen, [Sed hoc solum distinguendum,
 an opinio poenitētis sit probabilis inter Authores probatæ autho-
 ritatis, necnè? Si opinio, inquit, illa est probabilis, tunc Sacer-
 dos, siue ordinarius, siue delegatus tenetur eum absoluerè] sub-
 nectens infra. [Quamuis Sacerdos existimaret opinionem esse
 falsam, &c. Siquidem propter probabilitatem excusatur ille à
 culpa.] Quam Doctrinam ipse explicat, & confirmat adducto,
 claritatis gratia, exemplo alio de opinione probabili militante
 pro lege, vt vtriusque eandem esse rationem ostenderet, nullū
 conf-

constituens discrimen inter vnā, & alteram opinionem pro-
 babilem, siue enim pro lege, siue pro libertate militet, hoc so-
 lum distinguendum putat. [An opinio sit probabilis inter Au-
 thores probatæ authoritatis, necnè?] Ideòque si probabilis sit, tā
 in vno, quam in altero casu, absoluendum tradit. Aliàs negasset
 posse poenitentem absolui, quando vellet manere in contractu,
 quem contra opinionem Confessoris, pro legē, putat non esse
 vsurarium. Vt negabit Baronius, & qui cum eo senserint, non
 licere amplecti opinionem probabilem fauentem libertati. Est
 ergo euidentis M. Sotum bona fide ab Amadæo citatum, & pro
 opinione, cui adscribitur, militasse.

§ III.

Diuum Thomam, & Caietanum ab Amadæo deprauatos, di-
 cit Baronius fol. 101. In quo nam? *Quod ex ipsis, inquit, in-
 tentet probare iudicium probabile Synonymum esse cum certa, & fir-
 ma credulitate.* Sed bona ipsius venia, infideliter refert: Ly enim
 certa, apud Amadæum non reperitur. Nec sine fundamento in-
 tendit probare, quod ibi proposuit: nam expressè id asserit M.
 Serra, & D. Thomam sic exponit. Amadæi verba, tract. de Ma-
 trim. Prop. 2. hæc sunt. [Firma credulitas idem est apud Tho-
 mistas, ac iudicium probabile, vt videre licet apud Magistrum
 Serra. 2. 2. quæst. 33. art. 7. vbi explicans illa D. Thomæ verba:
Nisi fortè aliquis firmiter existimaret, sic inquit: [Nisi fortè exi-
 stimaret firmiter, id est, prudenter, & probabiliter] Ergo, vt
 explicat M. Serra, firma credulitas, vel existimatio, idem est
 apud D. Thomam, ac iudicium prudens, & probabile. In nullo
 ergo D. Thomas deprauatus est. Idem præsertim de Caietano dico:
 ex quo, vi argumenti, idem sentire intulit Amadæus: Docuit
 enim firmam credulitatem quandoque stare absque iudicio as-
 fertiue quid in corde determinante, vnde apertè illam admit-
 tit compatibilem cum iudicio formidoloso, siue prudenti, &
 probabili, siue imprudenti, & temerario. Quod autem cum im-
 prudenti, & temerario firma credulitas compatibilem, tradit ex-
 presse in sam. verb. *Iudicium temerarium, dicens: Si autem iudicat
 de peccato mortali, & non assertiue in corde suo determinat, quam-
 uis credat firmiter, & temerariè non peccat.* Poterit ergo potiori
 iure:

Iure firma credulitas stare cum iudicio prudenti, & probabili, quo assertivè, & certo aliquid in corde determinetur. Hoc vitur discursu Amadæus, ex Thomistarum Doctrina, ad exponendum Sylvestrū, ne sibi contradicat, dum iam firmam credulitatem, iam opinionem probabilem de morte conjugis, ad secundas nuptias, exigit, quia firmam credulitatem prudentibus conjecturis innixant, cum opinione probabili, aut probabiliori confundit.

§. III.

DEnique, fol. 230. conqueritur Baronius suppressum per fraudem ab Amadæo, insignem locum Caietani de opinionis pro lege delectu. Verum ubi exprimere, ad rem non erat quia in conclusione Opusculi non agebat Amadæus de opinionibus eligendis, sed de alienis non pro libito reprobandis, pro quo adducit Caietanum carpentem eos, qui nimis firmiter suis opinionibus adherentes asserunt ut certum, & inambitum, quod est intra latitudinem opinabilem. Quod incurrit Baronius, cum affirmet ut dogma certum, & inconcussum apud Dominicanos, opinionem pro lege, etiam minus probabilem debere ex præcepto anteponi opinioni probabiliori fauenti libertati. A quo innumeros ex hac Familia, & in opinando dissentire, & in operando defecisse, notissimum est. Omitto Caietanum in loco illo, quo Baronius putat tradidisse obligationem eligendi opinionem pro lege, non fuisse loquutum, quando contraria esset probabilior, imò nec quando probabilis. Ut expressè dicit M. Acacius de Velasco, apud Amadæum, tract. de opin. probab. Prop. 1. [En realidad de verdad no habla Caietano en este lugar de opinion probable, sino de qualquiera opinion, aunque no sea probable, lo qual es manifesto] sic exponit Acacius Caietanum dicentem: *In operando, nisi tutiorem partem eligendo, non licet opinionem cuiusque sumere.* En ab Amadæo nihil suppressum.

Dedi loca, quæ de probabilitate opinionum falsata exposita sunt ab Baronio, cuius fides ex dictis omnino eleuata manet, ad alia non meliori obiecta procedamus.

CAPVT SECVNDVM.

Respondetur locis, quæ ex Tractatu de Peccatis, ab Amadæo deprauata, dicit Baronius.

Pag. 64. *Corruptus insignis locus D Thomæ, & truncatus de alienæ mortis desiderio.*

Pag. 65. *Mala fide citatus Sanctus Vincentius, Zamardus, & Serra.*

Pag. 70. *D Thomas perperam citatus à Sanchez & Amadæo.*

Pag. 88. *Immanis corruptela principiorum D Thomæ.*

Pag. 103. *Calumnia in Corradum, & Sylvestrum, truncatis illorum verbis.*

Pag. 121. *D Thomæ locus de Electuarijs perperam à Diana, & Amadæo laesit.*

Pag. 126. *Mens Caietani male explicata de præceptis Ecclesiæ.*

Pag. 140. *Calumnia illata Bannesio de aggressore praueniendo.*

Pag. 153. *Ho'cot male laesit.*

Pag. 164. *Falsati D Thomæ & Sylvester.*

Pag. 166. *Caietanus.* Pag. 168. *Bannez, & Soto falso accusati.*

Pag. 175. *Soto illata calumnia ex Monte pietatis.* Pag. 178. *Caietano.*

An ex postulationibus his eadem, ac precedentibus debeatur fides? Constabit legenti; si singulas perstringamus.

§. I.

Corruptum, & truncatum insignem D. Thomæ locum de alienæ mortis desiderio, conqueritur Baronius, Pag. 64. An iure? Videatur Amadæus tract. de Peccatis, Prop. 3. Vbi ex duplici Diui Thomæ loco: alio 2. 2. quæst. 76. artic. 1. alio ex 3. sentent. distit. 30. quæst. 1. artic. 1. ad 4. Contendit probare, licitum esse alienæ mortis desiderium propter bonum vitæ desideranti. Ad idque adducit verba D. Thomæ, quæst. 76. citata dicentis: *Si aliquis imperet, vel optet malam alterius sub ratione boni, sic licitum erit.* Hunc locum truncatum, ex postulat Baronius, eo quod Amadæus omiserit verba, quæ in fine corpo-

ris subnectit **D. Thomas**, quibus mentem suam exemplo adiun-
cto explicat, v.g. *Cum quis optat peccatorem pati aegritudinem, aut
aliquod impedimentum, ut melior officietur, aut saltem, ut ab aliorum
nocu.mento cesset.* In quibus Angelicus Doctor, (ait Baronius) bo-
num vtile non refert ad imprecantem, sed ad illum cui impre-
catur. Sed his facile occurritur. 1. quia cessare à nocu.mento po-
test in vtilitatem deprecantis mortem cedere: Ergo sub ratione
boni sibi vtilis, potest malum alteri imprecari. 2. quia exempla
non taxatiuè, sed demonstratiuè adduci solent. 3. quia ex prin-
cipio, cui innitur **D. Thom.** conclusio præfata rectè deducitur.
[Si enim, inquit, aliquis imperet, vel optet malum, quasi ipsum
malum intendens, sic maledicere erit illicitum, & hoc est ma-
ledicere per se loquendo: si autem aliquis imperet, vel optet ma-
lum alterius sub ratione boni, sic est licitum, nec erit maledictio
per se loquendo, sed per accidens, quia principalis intentio di-
centis non fertur ad malum, sed ad bonum.] Sic **D. Thom.** cuius
verba æque comprehendunt imprecationem mali, quando in
bonum imprecantis, & quando in eius cui imprecatur, refertur.
Cum vtroque intentio dicentis, non ad malum, sed ad bonum
feratur. Ergo conclusio inde deducenda, non est limitanda, licet
exemplum limitatum fuisset. Ergo ex tacito exemplo locus **D.**
Thomæ corruptus, aut truncatus dici non debet.

Expresius id euincitur ex loco alio in 3. sent. dist. 30. q. 1. ar.
1. ad 4. de quo similiter exoptulat Baronius, sed peiori fi-
de: quia in illo Angelus Doctor mortis alienæ desiderium ad bo-
num vtile deprecantis apertissimè refert. [Quia Charitas, in-
quit, ordinem habet. Et plus debet diligere quisque se, quam
alium, propinquos, quam extraneos, amicos, quam inimicos,
potest aliquis salua Charitate, optare malum temporale alicui,
& gaudere si contingit, non in quantum est malum illius, sed in
quantum est impedimentum malorum, quæ ipse patitur.] En **D.**
Thomas concedit te posse malum alteri optare, salua Charitate,
si malum alterius impediatur tibi malum obuenire, quia pluste,
quam illum teneris diligere: En ad bonum deprecantis, de dese-
derium mali alieni refertur, & tamen licitum **D. Thom.** admittit.
Conqueritur nihilominus Baronius: hunc etiam locum trunca-
tum fuisse, quia Amadæus dolo subtrahit vltima eius verba. Nam
D. Thomas dixit, posse optari malum temporale alicui. [Quia
est impedimentum malorum alterius, quem pluste tenetur dilige-

re, vel communitatis, vel Ecclesiæ] *Et hæc postrema verba [vel
communitatis, vel Ecclesiæ] (ait Baronius) dolo subtrahit Ama-
dæus.* Miror hominis captum. Amadæus contendebat, quod di ffi-
cilius est, nimirum ob priuatum imprecantis bonum, licitum
esse mali alieni desiderium, & ad id probandum ea solum addu-
xit verba, quibus Angelicus Doctor illud expræsit. Quod autem
ob bonum vtile communitatis, vel Ecclesiæ id etiam liceat, lo-
gè certius est. Nec de hoc vlla est quæstio. Si autem loca trunca-
ta vocat Baronius, in quibus verba, quæ ad rem non faciunt,
omittuntur, manus illi frequenter, & libentissimè Amadæus
dabit. Recolat, quæso, quæ **D. Tho.** in Catena, & meliora sapiet.

§. II.

Mala fide citatos Sanctum Vincentium, Zanardum, & Serrā
exoptulatio est Baronio, pag. 65. pro sententia nimirum
D. Thomæ, §. præcedenti exposita, de desiderio mortis alienæ,
ob bonum vtile imprecantis. Verum non inficiatur pro ea mi-
litare Caietanum, Ioannem de la Cruz, & alios ibidem addu-
ctos. Solum obiicit malè citari **S. Vincentium**, **Zanardum**, &
Serram. Sed ex his Amadæus non adducit **S. Vincentium**. Vnde
miror quod apud illum malè citatum inuenit. **Zanardi** autem
verba expressa refert, quibus ait, nullum esse peccatum, quando
alteri malum optatur ratione boni publici, vel priuati. [Quia
non est velle malū alicui sub ratione mali.] Bonum autem pri-
uatum, tam imprecantis malū, quam eius cui imprecatur potest
esse, aut vtriusque, quale est, quod in exemplum ipse adducit.
[Ut dum puella, inquit, à malo viro sollicitata cupit, vt infirme-
tur, ne eam amplius vexet, & sic discurrèdo.] Cuius vltima ver-
ba alios etiam casus comprehendunt, in quibus vnus, vel alte-
rius vtilitas intendatur iuxta **D. Thomæ** Doctrinam supra expli-
catam. Quoad **M. Serrā**, solum dixit Amadæus, non dissentire,
quod iure dixit, quia Author iste, cum referat opinionem, non
improbat. Sed solum ait oppositum docere **Nauarrum**. En eius
verba 2. 2. q. 76. art. 1. [Quidam recentiores, quos refert **Diana**
3. p. tract. 6. Misc. ref. 84. putant aliquem posse, absque peccato
mortali de vita alicuius tristarè, & de eius morte naturali gaude-
re, illamque petere, & desiderare inefficaci affectu, non quidem
ex displicentia personæ, sed ob aliquod temporale emolumentū

inde sequentium, quia in tali casu, quis non gaudet de illa morte, quatenus proximo in illa est, sed quatenus est causa sui emolumentum, & secundum hanc rationem, bona esse videtur, & appetibilis, &c. Alij dicunt licere matri mortem filiarum optare, si ob illarum causam male tractaretur à marito, &c. Horum oppositum docet Nauarrus cap. 15.] Sic Serra nil ad fundamentum recentiorum eneruandam adducens. Qua propter ei non deservire merito scripsit Amadeus, cum enim in disputationem rem adduceret, impugnandi onus ei incumberebat, si displicuisset.

¶ Pag. 70. (in syllabo) dicit Baronius S. Thom. perperam citatum à Sanchez, & Amadeo; legi, & perlegi, pag. 70. & a neutro citatur.

§. III.

DE immani corruptela principiorum D. Thomæ ex postulat Baronius, pag. 88. ex eo nimirum, quod P. Vazquez, vi consequentiæ, ex illis eruerit, furtum graue, ex suo genere, maius esse peccatum sodomia. Quod hoc syllogismo probauit. Maius peccatum est, quod maiori virtuti opponitur, sed furtum ex suo genere opponitur iustitiæ, quæ est maior virtus, sodomia temperantiæ, quæ est minor, ergo furtum ex suo genere est maius peccatum sodomia. Consequentia videtur legitima, & vtraque præmissa est D. Thomæ, alia 2.2. quæst. 66. art. 4. alia ibidem quæst. 73. art. 4. Et quidem quod iustitia maior sit virtus, quam temperantia, fatentur cum D. Thoma omnes expositores supr. quæst. 66. citata. Quod autem ex suo genere maius sit peccatum, quod maiori virtuti opponitur, constat aperte ex quæst. 73. art. 4. vbi grauitatem peccatorum tradit differre secundum dignitatem virtutum, quibus opponuntur. Ita scilicet, vt maiori virtuti grauius peccatum opponatur. Ideoque ad 3. argumentum in oppositum tendens his verbis. [Charitas est maior virtus, quam Fides, & Spes, odium autem, quod opponitur Charitati est minus peccatum, quam infidelitas, vel desperatio, quæ opponuntur Fidei, & Spei, ergo maiori virtuti opponitur minus peccatum.] Ad hoc inquam argumentum respondit, negando minorem, scilicet, minus peccatum esse odium, infidelitatem, aut desperationem: Quod inde probat esse maius, quia odium opponitur Charitati, quæ est maior virtus Fidei, & Spei. [Ad 3. inquit, dicendum,

dum, quod Charitas non est quicumque amor, sed amor Dei, unde non opponitur ei quodcumque odium directe, sed odium Dei, quod est grauissimum peccatum.] Ergo cum furtum directe opponatur iustitiæ, quæ est maior virtus temperantiæ; furtum graue, ex suo genere, grauius peccatum est, quam peccatum graue contra temperantiam, ergo maius sodomia. Hanc consequentiam legitimam ex principijs Diui Thomæ, iudicauit Pater Vazq. 1.2. quæst. 71. artic. 4. in Comment. §. vltim. & talem censuit Amadeus, licet asserat Diu. Thomam aibi aliter sentire.

Nec solus Vazquez, sed alij etiam doctissimi legitimam ex D. Thom. illatam censuerunt. Baptista Fragosus tom. 1. Regiminis Reipublicæ, par. 1. lib. 2. disp. 4. n. 230. fol. 230. in edit. Lugdun. anno 1641. post rem vndique exagitatam, sic concludit: [Dicendum tamen est peccata luxuriæ contra naturam, etiam si magis turpia appareant, ex genere tamen suo, minora esse, quam peccatum furti, eo quod furtum iustitiæ opponitur; peccata autem illa caritati contrariantur. Sic Vazq. 1.2. q. 72. art. 4. in Comment. §. vltim.] Hæc Fragosus. Quibus consentit F. Hieronymus Garcia Ordinis Sancti Hieronymi in summa Hispana, tract. 1. diffic. 2. dub. 9. in fin. num. 24. [Affirmamos (inquit) con Vazquez, que los pecados contra naturam, aunque mas feos, y graues sean, de su naturaleza son menores q. el hurto, y otro qualquier pecado contra iusticia, &c. porque los pecados contra iusticia son mas graues que los que son contra castidad. Luego de primo ad vltimum venimos a concluir, que el hurto, y adulterio de fuyo, son mas graues que la sodomia.] Cui facit Syluester verbo [Periurium] quæst. 2. vbi ex eodem principio probat, periurium esse maius peccatum homicidio, dicens: [Secundo quæritur. Vtrum periurium sit grauis peccatum homicidio? Et dicit D. Thomas in Quodlib. quod sic, &c. licet homicidium grauius puniatur in Ecclesia, quia magis nocet hominibus. Summa autem Angeli contra Supplem. tenet contrarium, quia homicidium charitati proximi, & periurium patriæ opponitur, quæ est virtus minor; sed dico istam rationem esse ridiculosam, quia homicidium immediate opponitur iustitiæ, quæ est minor patriæ.] Sicut ergo ex principijs D. Thomæ rectè concluditur periurium esse maius peccatum homicidio, quia patriæ cui illud opponitur, maior est virtus, quam iustitiæ, cui homicidium: ita similiter concludi debet, furtum ex suo genere esse maius peccatum sodomia, quia illud

illud inmediate iustitiæ opponitur, quæ maior est virtus, quam temperantia, cui sodomia.

Ideo consequentiam P. Vazquez firmam etiam esse tuetur sapientissimus Doctor Ludouicus Montesino in Academia Complutensi Primarius Sacræ Theologiæ Cathedræ moderator, tom. 2. in 1. 2. quæst. 73. art. 4. in edit. Complut. anno 1622. vbi postquam cum D. Thoma statuit [esse grauius peccatum, quod opponitur præstantiori virtuti.] Sic ait: [Sed dubium est, vtrû grauitas peccati ita sumatur ex obiecto, quod si sit vnum peccatum minus graue ex obiecto, possit crescere eius malitia, ratione circumstantiarum taliter, quod adæquet, aut etiam superet malitiam alterius peccati, quod est grauius ex obiecto? Partem affirmatiuam tenet Medina, quem sequitur Lorca disp. 19. &c. adducitque exemplum de peccato sodomiæ, quod est grauius, quam homicidium, & furtum, & tamen obiectum est minus graue, quoniam est obiectum intemperantiæ, & obiecta aliorû peccatorum sunt iniustitiæ, &c. Contrariam sententiam tenet Vazquez, & alij recentiores Expositores huius articuli, &c. In hac re vix potest esse controuersia, nisi de modo loquendi, &c. Quoniam si circumstantia addat malitiam diuersæ speciei, potest contingere, vt ratione ipsius, peccatum quod aliàs erat minus graue ex suo obiecto, fiat grauius, quam alterum, v. g. furtum minus graue est ex suo obiecto, quam homicidium, tamẽ si furtum sit rei sacræ, sit grauius, quam homicidium ratione circumstantiæ sacrilegij, quia sacrilegium peius est, quam homicidium. Hinc colligitur peccatum mortale cuiuscumque speciei grauius esse quolibet veniali, quantumuis hoc grauius sit ex obiecto, v. g. fornicatio grauius est, quam furtum veniale leuis. Ratio est, quia peccatum mortale dicit quoddam accidens diuersæ speciei à veniali, scilicet auersionem à Deo vltimo fine, ratione cuius simpliciter est grauius peccatum, quam veniale. Loquamur ergo de duobus peccatis mortalibus, aut duobus venialibus. facta comparatione inter se. Et certum est peccatum, quod est minus graue ex obiecto posse habere maiorem malitiam accidentalem ex circumstantijs. Similiter est certum, peccatum, quod est peioris obiecti, habere maiore malitiam essentialem. Sed difficultas est, quod sit dicendum simpliciter, & absolute grauius? Respondit D. Thom. Quodlib. 1. art. 18. quem sequitur Caietanus 2. 2. quæst. 144. art. 3. Syluester verb. Periurium, num. 2. Vazq. & cæteri Expositores citati, quod simpliciter

ter est dicendum grauius peccatum, quod ex obiecto est grauius: & ita inquit D. Thomas, periurium esse grauius peccatum, quam homicidium. Et ratio est, quia obiectum periurij est peius, quia contra Religionem.] Hactenus insignis Doctor Ludouicus Montesino inter Hispanos celeberrimus. Qui ex prædictis principijs deducit fornicationem accidentaliter esse grauius peccatum, quam furtum, non verò essentialiter, & ex suo obiecto, idemq; cum Vazq. de sodomia dicendû putat, n. 85. & 86. vnde aperte sentit simpliciter, & absolute loquendo, furtum ex suo genere dicendum esse simpliciter, & absolute grauius. Impugnatque expositionem quorundam asserentium peccatum fornicationis, vel sodomiæ, ultra malitiam contra temperantiam continere aliam contra iustitiam, ratione iniuriæ, quæ sit proli producendæ, vel quæ produceretur. Quam quidem doctrinam debere necessario amplecti putant (apud Amadæum) Zumel, & Herrera, vt iuxta principia D. Thomæ defendi possit, sodomiam esse maius peccatum furto, quod est aperte fateri legitime ex illis contrarium deduci, si soli intemperantiæ sodomia opponatur. Quod cum alijs Theologis communiter supponit Vazquez, vt notat Amadæus supra. Quo posito eius consequentia vrgere, nemo negare potest. Et talem necessario sentit M. Lopez de Texeda in Theolog. Moral. lib. 2. tract. 3. quia certum tibi supponit peccatum contra naturam soli castitati opponi, & alibi argumento à nobis supra facto de oppositione cum maiori virtute vtitur, ad probandum homicidium esse maius peccatum fornicatione, quod eadem vi probat furtum esse maius peccatum ex suo genere, quam sodomia. [Probat, inquit, quia, vt docet D. Thom. peccatum eo est grauius ex natura sua, & specie, quod opponitur directe maiori virtuti, ergo cum iustitia cui directe opponitur homicidium sit longè maior, & perfectior virtus, quam temperantia, cui opponitur fornicatio, longè leuius est peccatum ad fornicationem inducentis, quam foemina occidentis.] Hæc Texeda sup. controu. 10. dub. vltim. num. 137. Quæ idem de sodomia, & furto euincunt, vt ex terminis patet. Vbi ergo illa principiorû D. Thomæ immanis corruptela:

§. III.

DE calumnia in Corradum, & Syluestrum truncatis eorum verbis, exposulauit Baronius pag. 103. ex eo nimirum (alia non

non est causa) quod Amadæus tract. de matrim. prop. 2. num. 4. referat formalia illorum verba, quibus irreuerenter loquutos dicit contra dispensationes à Summis Pontificibus factas in voto solemnī Religionis. Cum enim præfacti Doctores defendant Pontificem non posse in voto solemnī dispensare, & valido in contrarium argumento ex factō Pontificum vrgerentur, respondēt: [Se vidisse Pontificem facientem maiora cum scandalo totius Christianitatis.] Quos cum reprehendere debuisset Baronius, responsum laudat, vel excusat, dicens: *Quid peccauit Syluester in Pontificem Romanum.* Et in vnum Amadæum stonachatur imponens verba fuisse ab illo truncata. Sed inquit in eo, inquit, quod ad inuidiam, & per summam calumniam subtrahit Amadæus, quam addit Syluester distinctionem facti, & decreti Pontificis, illud ait interdum damnatum? Sed bona venia, mala in fide scribit. Quia Amadæus non de decreto, sed de solo facto loquitur, & hoc à Syluestro, & Corrado damnatum, dicit his verbis: [Ad questionem de facto respondet Corradus, &c. Et ante illū Syluester, &c.] Non ergo verba truncata refert.

§. V.

D. Thomæ locum de electuarijs perperam à Diana, & Amadæo laesissimum, conqueritur Baronius fol. 121. & 122. dicens: *Notam vterque inurit fœdissimam lachrymis eluendam: sic enim illum accusat delatore Diana 1 part. tract. 14. retol. 60. &c. Si vera ex illo referat, nec enim licuit adhuc locum Dianæ consultare.* Sic Baronius, cui ni ipse non coactus diceret, non credi rem. Quod alios Authores non legerit, non miror, quia vt ipse f. tetur pagina 51. *Vix centesimam partem habuit librorum, quibus Amadæus ab utitur ad tuam causam.* Mirabile vero omnibus erit, hominem tanta librorum inopia laborantem, & tot occupationibus distractum, vt nec Dianam, qui præ manibus erat, consultare licuerit, autum fuisse suscipere prouinciam respondendi libro Amadæi Guimenij, qui non rationum pondere, sed solum Authorum testimonijs, quod intendit, euincit? Quem proinde impugnare in quæstione facti, Authoribus non relectis, & locis collatis, impossibile prorsus est: idque maxime Baronio, qui nō solum libros non vidit, sed nec Authorum nomen audiuit, vnde & eos Amadæum fluxisse, non solum præ eruditionis inopia si-

bi suasisit, sed & pro irrepidi animi audacia scribere non dubitauit, dicens: *Placuit etiam (Amadæo) confingere, qui nunquam scripserunt, nec vsquam extitere.* Nullum vero nuicemodi Authorum, nec in locorū syllabo, nec in toto suo opere nuncupare voluit, ne ignorantie conuinceretur: quia verè nullus apud Amadæum confictus reperitur, licet plures Baronio, & parum versatis in Theologia morali, penitus ignoti. Sed ad rem nostram.

Omitto Baronium, non solum Dianæ locum ab Amadæo relatum, vt fatetur, non consuluisse, sed nec Amadæum legisse, alias non scripsisset, fœdissimam notam lachrymis eluendam D. Thom. iurare. Quia vt videre licet in Opusc. tr. de Ielanio, prop. 6. n. 2. Amadæus potius vindicat Angelicum Præceptorem à calumnia, tum Dianæ, tum Clerici Minoris Hurtado, qui verba eius diuinuta, & truncata adduxerat, & fideliter ipse exscribens verum, & legitimum D. Thom. sensum exprimit, & approbat: legat, qui dubitet. Non ergo ab Amadæo fuit laesissimus, vt finxit Baronius.

§. VI.

Caietani mentem malè explicatam de præceptis Ecclesiæ dicit Baronius fol. 126. *Amadæus, inquit, contendit transgressionem legis ieiunij, vel nullum, aut tantum peccatum veniale esse ex Caietano in sum. verb. Ieiunium.* Verum Amadæus id absolute à Caietano traditum non contendit, sed solum fideliter eius verba refert, tract. de Ieiunio, prop. 6. num. 3. dicens: [Sed circa præceptum Ieiunij laxiora reperies apud Caietanum in summa, Venetijs edita anno 1584. verb. Ieiunium, vbi ait: *Quantum est ex iure scripto nullū agnosco inueniri peccatū mortale in fractione Ieiunij Ecclesiæ si desit contemptus.* Instat Baronius, perperam trahi in istam opinionem ex alio loco, quo ibidem ab Amadæo citatur ex sum. verb. Clericus. Cæterum fat erat, quod in verb. *Ieiunium*, Caietanus id tradidisset. Sed nil Baronio condonandum. Idem iterum assero in verb. *Clericus* à Caietano traditum, adiunctis quæ ex 2. 2. ex illo refert Amadæus vbi supra dicens: *Caietanus verb. Clericus in fine, ait: [Nec naturalis, nec humani iuris præcepta omnia obligant ad mortale, sed ea solum, quorum transgressio contra charitatem est.]* Quod autem transgressio præcep-

ti ieiunij contra charitatem non sit, tradit ipse Caietanus 2. 2. quæst. 147. art. 3. §. Ad huius euidẽtiam in fine, his verbis: *Quod in presenti constat non habere locum quia huiusmodi ieiunium consistat nec ad Dei, nec ad proximi dilectionem esse necessarium.* Ex duplici igitur hac præmissa, alia in sum. verb. Clericus, alia ex 2. 2. per legitimam consequentiam sententia iusto laxior, & omnino reprobanda excilians à læthali transgressionem ieiunij, apertè deduci videtur. Alij iudicent. Non ergo perperam ex his locis pro illa, quam verb. *Ieiunium*, tradit sententiam Caietanus adducitur.

Duo etiam apertè falsa superaddit Baronius: Aliud verba Caietani superius adducta ex sum. edita anno 1584. verb. Ieiunium, ubi in: Ex iure scripto si nullum cognoscere peccatum in fractione ieiunij deficiente contemptu: non reperiri in alijs sum. mis. Quod euidenter falsum est. Leguntur enim etiam in sum. Parisiensi anno 1530. & in Salmantina anno 1571. & in alijs, quas viderim. Aliud Caietani verba ex verb. Clericus solum, excludere à culpa læthali transgressionem præceptorum ab Ecclesiâ non vero præcepta Ecclesiæ: *Nam ibidem.* (ait Baronius) *accutissime distinguit aliud esse præceptum Ecclesiæ, aliud præceptum ab Ecclesiâ & non excusat à mortali, qui in quinque præcepta Ecclesiæ grauitè impingunt, sed qui leuiora ledunt.* Cæterum hoc etiam Baronij commentum est, quia in nulla ex tribus editionibus supra relatis, anno 1530. & 1571. & 1584. nec in alia mihi nota, talis distinctio præceptorum Ecclesiæ, & ab Ecclesiâ reperitur: lectorem in testem aduoco. Sed ibi postquam *Clericorum specialia peccata ex transgressionibus iuris positiui, recensuit, subnectit. Verum horum & huiusmodi transgressio, si temeritas, si contumacia, si contemptus desit, non est peccatum mortale, meo iudicio, quantum ex præcepto iuris positiui pendet.* Et sequentem solummodo exceptionem adhibet, dicens: *Quod idè adiunxi, qui a non loquor de peccato quo res Ecclesiæ factæ non à se confirmantur, nec de peccato scandali, nec de auaritia, inuani gloria, aut luxuria, & similibus immixtis, nec de peccatis quibus se irregulares, re adunt, constituti in sacris ex actu prohibito, aut excommunicationem quicumque Clerici incurrent.* De cæteris autem Ecclesiæ præceptis non meminit, sicut nec distinctionis illius à Baronio confictæ inter præcepta Ecclesiæ, & ab Ecclesiâ; & vniuersim de cunctibus præceptis tam iuris naturalis, quam diuini & humani assentit, ea sola ad mortale obligare, quorum transgressio contra charitatem.

tem est, ideoquè ad hoc recurrendum iuxta Caietanum ad discernendum, quæ nam ex præceptis Ecclesiæ sub læthali obligent necne? Et cum ipsemet affirmet transgressionem ieiunij contra charitatem non esse, planè videtur ex his præmissis deduci, ieiunij præceptum sub læthali non obligare, quod falsissimum est, & vt scandalosum nouissimè damnatum à Sanctissimo nostro Pontifice Maximo Alexandro Septimo, die 24. Sept. anno 1665. prop. 23.

Non tamen propterea dicas, nec Amadæus alicubi dixit, Caietanum absolute negare obligationem grauem ieiunandi, concedere enim videtur in sum. verb. Ieiunium ex communi interpretatione Ecclesiæ, aut ex consuetudine, vt videre licet apud Amadæum tract. de ieiunio, prop. 7. num. 4. ubi hæc ex Caietano adducit verba: *Ex communi interpretatione videtur vinculum præcepti obligatis ad mortale transgressores ex inobedientia vel contemptu: & hoc ego non audeo ex iure scripto asserere, quia nullibi iure scriptum esse præceptum obligans ad mortale, non ieiunantem.* Quod antea etiam tradiderat expressius 2. 2. quæst. 147. art. 3. §. *Ad huius euidẽtiam.*

Ex præfatis Caietani locis, quibus ex iure scripto nullum agnoscit præceptum sub læthali obligans ad ieiunium, dixit Amadæus, argumentum validum delumi posse ad tutandam opinionem contendentium in iure scripto, nullum contineri præceptum sub læthali obligans ad abstinentiam ab ouis, & lacticijs tempore Quadragesimæ. Nam præceptum, inquit, abstinentiæ à lacticijs, & ouis, quatenus est ex iure scripto, non magis urget, quam præceptum ieiunandi: hoc autem non obligare ad mortale, tradit expressè Caietanus in sum. verb. Ieiunium. Hæc Amadæus. In quem sic iruehiter Baronius: *Quorum & lacticij niorum usum carere læthali peccato, si eo vacet ipsius Quadragesimalis ieiunij violatio, ita est, sed vnde probas ieiunium solui citra læthale peccatum? Caietani, inquit, verbis, quæ nulla prorsus apud illum extant Vide hominis odium in ieiunium, aduocat testimonium Caietani quod desinatur vel nunquam extitit, vel saltem Ecclesiæ mandato sublatum si.* His Baronius Amadæum impetit. Quæ fide? Lector iudicet. Quia verba Caietani expressa supra dedi, quibus ex iure scripto nullum esse præceptum ieiunij, sub mortali obligans affirmat, in tribusque editionibus supra citatis continentur. Quo ergo iure asserit, apud Caietanum non extare, & vel nunquam extitisse, vel Ecclesiæ mandato sublata esse? Quæ

fides in posterum Baronio in his, quæ ad Amadæi auctoritatem eleuandam congerit? Validum ergo ex vno præcepto ad aliud argumentum defumitur, & obligationem abstinendi à iactantijs, & ouis, ex sola consuetudine sub læthali acilringere, non vero ex iure scripto, vi saltem argumenti, ex Caietano deducitur. Videatur Amadæus supra num. 3. vbi Caietanus id expressè alibi concedens adducitur, cui nil Baronius respondet.

§. VII.

DE calumnia illata Bannesio de aggressore præueniendo, ex postulatione est Baronio, fol. 140. sed ab illa vindicant Amadæum plures Doctores pro ea sententia Bannesium referentes, quos adducit tract. de iust. p. 1. num. 2. Vnum repetere sufficiat M. Ioannem Martinez de Prado, tom. 2. Theolog. mor. cap. 20. quæst. 4. num. 24. vbi sic: [Dico licitum esse occidere iniustum aggressorem, qui in praxi vult lædere, ita Sotus, & communiter Thomistæ, & c. Imò M. Bannez 2. 2. quæst. 64. art. 7. dub. 3. ait: *Hæc est communis de Strima Theologorum bene sentientium, & si quis aliter sentit, iudicio nostro contradicit Sacra Scriptura.*] Hæc M. Prado ex Bannez: cuius alia verba ad rem adducit M. Serra, & ex utroque Amadæus sup. nu. 4. Nulla ergo calumnia de aggressore præueniendo Bannesio illata. Addo falsam, & contra mentem expressam Mag. Bannez esse interpretationem, quam ei adhibet Baronius, quoad opinionem aliam de calumniatore occidendo, ad quod, cum expressè dixerit Bannez sub disiunctione, sufficere certam *mortis, vel infamiam*, inde prouenturæ notitiam (vt ex illo refert M. Serra apud Amadæum supra) mortis ipse determinatè inde sequituræ notitiam à M. Bannez exigi asserit, quasi certa calumniæ, & infamiae præuisio non sufficiat. Quod contra mentem M. Bannez est, & contra expressa illius verba, quæ adducit Amadæus sup. n. 4.

§. VIII.

Magistrum Holcot malè lacepsitum ab Amadæo, conqueritur Baronius fol. 153. sed cur? Cum Baronius ipse verbanon inficians illum vindicare non fuerit ausus à duplici hæresi,

refi. quam ab alijs notatam Amadæus refert, tract. de iustit. prop. 10. num. 7. Aliam *Deum posse esse infidelem. Aliam non solum posse falsum dicere, sed eum id aliquando dixisse.* Retorquet Baronius, Amadæum grauius errasse, quia Deo æquiuocationem, & restrictionem mentalem concedit. Sed de his in toto Opusculo, nec verbum apud Amadæum. Vt omittam æquiuocationis, & restrictionis mentalis vium ex causa plures Doctores defendere; mendaciorum verò nullum, ne homini quidem, nedum Deo.

Placuit hic adnectere querelam aliam Baronij, quam licet ipse in syllabo non excerpserit, habet tamen in opere, fol. 152. dicens: Immerito adduci Caietanum pro opinione asserentè non esse peccatum mortale scripturam publicam falsare, quando minimalum inde sequitur nocumentum; quia Caietanus, inquit, interpretandus non est de scripturis publicis, sed de priuatis. Cæterum quod de vtrisque loquatur, constat apertè ex eius verbis in fama. verb. *Falsarius*, vbi sic scribit: [Falsarius tam moneta, mensurarum, & ponderum, quam scripturarum, seu litterarum, aut sigillorum, peccat proculdubio mortaliter, quia interuenit ibi factum perniciosum ex tuo genere. Possit tamen veniale tantum interuenire propter imperfectionem actus, vel ratione minimi nocumenti] En de scripturis publicis, sicut de moneta, & publicis mensuris apertè loquitur. De priuatis vero infra subnectit, excusari posse à læthali [cum ioci gratia alieno nomine, quis fingit litteras] Imò, & quandoque etiam à veniali, [contingit quoque, inquit, sine omni forte peccato fingere alieno nomine litteras officiosè, dum vtiliter agitur eius negotiū, nec dubitatur, quod gratum erit illi, cuius nomine subscribitur. Et in huiusmodi priuatis litteris alieno nomine fictis rati habitio à falsitate excusat:] De mète ergo Caietani, quo ad publicas scripturas, sicut nec quoad priuatas, dubitari non potest; hæc enim ratione ioci à læthali excusat, imò & ratione vtilitatis alterius, à veniali etiam, & à falsitate; illas verò à solo læthali, vel propter defectum deliberationis, vel ratione minimi nocumeti. Non ergo immerito, sed iure optimo pro hac opinione illum adduxit Amadæus.

(.§.)

D Thomam, & Syluestrum falsatos ab Amadæo, dicit Baro-
nius fol. 164. ex eo quod tract. de usuris, prop. 1. ex illis
probauerit, ratione periculi in recuperanda sorte, licitum esse
aliquid ultra illam exigere. Pro qua opinione supra dicitur decim
adducit Authores, inter quos Syluestrum apud Magistrum Ser-
ra. qui illum sequitur, & eius ratione probat, dicens: [Probatur
ratione sumpta ex Syluestro.] Hec cuique sufficeret ad vindic-
andum Amadæum à calumnia Baronij. Sed vindicem etiam
ipsummet Syluestrum aduoco. Ipse enim verb. *Usura*, 1. *quæst.*
35. sic ait: *Quæritur, quid si quis mutuet nauiganti, vel nauigi-
nas aduenti recepturus aliquid ultra sortem, pro eo quod suscipit
in se periculum pecuniæ, aut mercium, si saluæ redierint? Et
distinguit Archi post Lau. Ica. nem de Neapol. & Ioan. e. Cal.
& Iammam Pit. Quia est usura, si recipit ultra sortem ratione
mutui tantum, non obstante ratione periculi. Et est casus in di-
cto cap. nauiganti. Et similiter si ratione mutui, & periculi tan-
ta ea ratione, qua recipit ratione mutui (attende.) Non autem est
usura, si recipit ratione periculi tantum, ut pretium periculi,
quia etiam si non mutuaret, & periculum nauigantis vellet in se
suscipere, licitè perciperet pretium, nec efficitur deterioris
conditionis per hoc, quod ei seruit mutuando. Et concordat
etiam Lau. de Ridol. & ita etiã tenet summa Angeli, & Rosella.
Supplementum autem vult indistinctè, quod sit usura, per dict.
cap. nauiganti, etiam si quid recipitur ratione periculi, &c. Sed
dico, quod iste non benè intellexit textum. Quem ita ipse ex-
plicat, dicens usuram non intervenire, *vbi liberaliter quis mu-
tuet, & deinde, ut affecurator suscipiat periculum cum pretio.* Sic
Syluestr. Quibus nec Baronij textum intellexit demonstratur,
aias non ausus esset dicere Syluestri ab Amadæo fuisse falsatum.*

Quoad D. Thomam, Baronij fides melior non est. Ait enim:
*Falsissimum est quod addit Amadæus D. Thomam Opusc 73. cap. 10.
docere semoto titulo damni emergentis posse aliquid ultra sortem
mercium numerari ratione solius periculi incerti.* Hac Amadæo
imponit Baronijs, quia de his, nec verbum apud illum; solum
enim ait Patrem Salas adducere D. Thomam pro opinione nu-
per ex Syluestro, & alijs relata: ex illis fortan verbis D. Thomæ,
quæ

quæ in fine . . . 10. subnectit damnans lucrum ultra sortem [pro-
ueniens ex natura temporis sine exercitio laboris, & sine cubio
periculi probabiliter possibilis euenire,] vbi supponit, ratione
periculi probabilis excusari posse. Idem quoad D. Thom. & Syl-
uestr. dicit Baronius fol. 166. sentire Caietanum. Vnde necio,
cur ab Amadæo falsatum dixerit. Maximè cum Amadæus pro
dicta opinione illum non adducat, sed pro longè diueria, vbi
dicit licet, vbi sup. tract. de usur. prop. 6. n. 6.

§. X.

Sotum, & Bannez falso accusatos ab Amadæo, ex postulatio est
Baronio fol. 168. dicens: *Calumnias calumnijs cumulat, dum
Sotum & Bannez Patronos ad censet opinionis relatæ; scilicet, al-
ferentis, ratione periculi expensarum ad recuperandum pretiũ
posse carius vendi.* Pro hac opinione (quam omnes docere, ait
Salas tract. de vendit. dub. 4. n. 5.) adducit Amadæus, So-
tum, & Bannez; non pro alia asserente ratione etiam periculi in
recuperando pretio: vt falso ei imponit Baronius, pagin. 167. &
168. Amadæi verba num. 5. sunt: *Et saltem quod ratione periculi
expensarum ad recuperandum pretium, possit carius vendi. crediti
tradunt Sotus & Bannez.* Pro hac, inquam, opinione illos addu-
cit, & plures Doctores refert. vbi sup. tract. de usuris, prop. 1.
nu. 3. inter quos M. Serra pro se referentem Syluestr. & Medina.
Item M. Petrum de Ledelma, M. Corradum, M. Acacium de
Velasco. Pro qua M. Ioannes Martinez de Prado apud Amadæum
in edit. Matritensi, anno 1664. num. 5. sic ait: [Quam senten-
tiam hodie esse communem inter Doctores, docet Bartholo-
mæus à Sancto Fausto,] & pro illa stare Mag. Sotum, dicit M.
Serra 2. 2. quæst. 77. artic. 1. pag. 689. vbi ait: [Quartam partem
(conclusionis) de expensis, & molestijs ad recuperandam pecu-
niam, concedit etiam M. Sotus,] cui consonat Ioannes Marti-
nez de Prado tom. 2. Theolog. mor. cap. 27. quæst. 3. §. 3. verba
Soti adducens, quæ subijciò, [vbi omni procul fraude (ait Sotus
6. de iust. quæst. 4. art. 1.) bonis coniecturis timentur expensæ,
nempè dum tuus debitor à tuo loco distat, nulla est iniquitas de
expensis, & laboribus, pactum cum illo inire, constitutumque
pretium recipere, etiam si nullos sit postea facturus. Nam etiam
fisset plura expensurus, non posset amplius recipere, quam fuit
con-

conuentione firmatum.] Sic Sotus: quibus aperte concedit, aliquid supra sortem exigere ratione probabilis periculi expensarum ad recuperandum pretium, licet simul tueatur, non licere recipere ratione periculi pecuniæ amittendæ, quem propter inconsequentiam rejicit M. Serra vbi sup. 2. 2. quæst. 77. artic. 4. dub. 4.

Sententiam Soti, quoad utramque partem, sequitur M. Bannez loco ab Amadæo citato, scilicet 2. 2. quæst. 77. art. 4. dub. 6. vbi duplicite conclusione explicat. 1. *Posse in pactum deduci expensas faciendas in recuperatione debiti.* 2. *Ratione periculi, & metus recuperandi pretium, nil posse exigi.* Quapropter pro sententia Soti citari solet; [quem (ait Salas de contr. tract. de usuris, cap. 22. num. 4.) Scotus, & Bannez imitari videntur.] Sed mirum esse debet, Baronium adeo sollicitum in excusandis Soto, & Bannez ab ista sententia, cum ipse met partem etiam, quam illi negant, approbet, & Caietano cum eius interprete attribuat fol. 178. & 179. sic excusans e mentem minoris ius ad æs alienum. [Si subsit, inquit, aliquid periculum amittendæ summa, & sortis, vel sint faciendæ expensæ in ea recuperanda, nil vetat, quod viliori pretio ematur ius ad illa attentis expensis, & diminutione pretij compensandis. Poterit ergo similiter res carius vendi creditoquoties simile fuerit periculum, vel pretium amittendi, vel expensarum in eo recuperando: quæ est opinio M. Serra, & aliorum. Quo ergo fundamento dixit Baronius falso accusatos? Vt quid illos vindicandos suscepit, cum ipsi sententia placeat?

§. XI.

EX Monte Pietatis calumniam Magistro Soto ab Amadæo illatam, dolet Baronius fol. 175. sed quænam! non explicat: nec poterit. Nam Amadæus solummodo relatiuè adducit verba Soti, lib. 6. de iust. quæst. 1. art. 6. vbi non obstat declaratione, & diffinitione Leonis Decimi, qua sacro approbante Lateranensi Concilio, decernitur. [Montes Pietatis antea Statutos, & autoritate Sedis Apostolicæ Approbatos, in quibus pro eorum indemnitate, aliquid moderatum, ob solas ministrorum impensas, ultra sortem, absque lucro eorum montium, recipitur, nec speciem mali præferre, quinimo meritoriam esse, & probari debere tale mutuum, & minimè usurarium esse.] Post hanc,

hanc, inquam, declarationem, & diffinitionem M. Sotus vbi sup. contrarium ex instituto defendit, dicens: [Arbitror eiusmodi rationem Montis neutiquam ab usuræ sordibus elui posse.] Quod multis suadere conatur: idque in causa fuit, vt à nonnullis immodestia, & irreuerentiæ reprehēdatur, & ab alijs fauoriori censura notetur. Hæc cum certa sint, & nil ex propria faretra contra Sotum deprompserit, nec in huius verbis referendis fidelitati defecerit, calumniæ Amadæus incurrari minimè potest. Posset tamen ipse in Baronium retorquere, quia non solum Soti conclusionem audacter defendit. Sed per calumniam alios in subsidium aduocat, dicens: *Adde Concilium Lateranense, & Leonem Decimum, vt obseruat Suarez tom. 5. de censuris, disp. 23. sect. 7. approbasse Montes Pietatis, quatenus non dissentiant à sacris Canonibus.* Verum deceptus est Baronius, quia Suarez id non asserit, nec refert, nec Montis Pietatis ibi meminit, sed aliam versans quæstionem, ait: [Censuras Concilij Lateranensis, vt Caietanus, & Nauarrus adnotant, non esse vlu receptas.] Verba autem quæ Baronius imposuit Suariorum, apud Sotum, vbi supra legit, qui Caietanum id aduertisse in suo Opusculo contra Montes Pietatis post Concilium Lateranense inscripto, ibidem adnotat. In quo forsitan deceptus est Sotus, sicut & in tempore, quo Opusculum scriptum dicit, vt notat Baronius supra: [Sed hæc de re (inquit) deceptus est Soto, quod crediderit Opusculum illud de Monte Pietatis scriptum fuisse ab Authore post Concilium Lateranense, cum autem ad calcem libri annotatum sit, illud absoluisse anno 1496.]

Dixi deceptum, quia limitatio nil fauere potest sententiæ Soti, cum certissimum sit, Montes Pietatis, vt à Leone X. & à Concilio Lateranensi approbatos, & vt licitos declaratos non dissentire sacris Canonibus: & tamen illos ab usuræ labe elui non posse, dixit Sotus. Quem aliunde autoritate Cardinalis Bellarmini excusare, etiam intendit Baronius, dicens: [Bellarminus etiam lib. 2. de Concil. cap. 13. ait dubium esse, an vltimum Lateranense Concilium verè sit œcumenicum.] Sed in hoc etiam à veritate deuiat: quia Bellarminus loco citato id non dicit, sed alios id dubitasse refert, dum aliam exagitaui quæstionem de potestate Pontificis supra Concilium. [De Concilio, inquit, Lateranensi, quod expressè rem definiuit, nonnulli dubitant, an fuerit verè generale, ideo vsque in hanc diem, quæstio superstit inter Catholicos.] Sic ex aliorum mente vbi supra. Propriam verò exprimit c. 17. inquit: [Ad hunc locum Concilij nil potest responderi,

non vel non fuisse Concilium generale, vel non definiisse hoc, tanquam de fide, sed non fuisse generale, vix dici potest, nam etsi fuerint Episcopi paucissimi; nam ad centum non peruenerunt; tamen Concilium omnibus patebat. Et in eo Summus Pontifex verus, & indubitatus præsidebat. Quod verò Concilium hoc rem istam non definiert proprie, vt decretum *Secundum* Catholica tenendum, dubium est. Et ideo non sunt proprie hæretici, qui contrarium sentiunt, & à temeritate magna excusari non possunt. Hæc Bellarminus. Ex quibus discere poteris, qualiter Soto, & Baronio faueat. Si enim Montes Pietatis, vt supra à Concilio expositos, æquè certum sit ex vi definitionis esse licitos, ac est certum Pontificem esse supra Concilium: Videat Baronius, quæ probabilitas sententiæ, quam ipse cum Soto defendit?

Instat M. Sotum, licet iure naturæ illicitos censeat Montes Pietatis, in quibus pro alimentis, & stipendijs ministrorum, aliquid vltra fortem exigatur (qua ratione approbati sunt à Concilio) exstimare tamen pro obligatione mutuandi, qua Mons Pietatis adstrictus est; licitum esse tenuissimum aliquid supra fortem exigere. Cæterum sublite est, an hæc doctrina subitineri modo possit; quia obligatio mutuandi, & obligatio non repetendi mutuum vsque ad certum terminum in æstimatione moralis æquiuale re videntur: pro secunda autem aliquid supra fortem exigere non licet. & contrariam sententiam M. Petri de Ledesma, M. Serra, & aliorum, quos refert Amadæus tract. de vsuris, prop. 1. num. 7. & 8. damnauit, vt minimum, vt scandalosam Sanctissim. Nostri Alex. VII. die 24. Septemb. anno 1665;

§. XII.

DE calumnia Caietano illata, expostulat Baronius fol. 178. Deo, quod tract. de vsuris, prop. 3. n. 7. dixerit Amadæus, Caietanum in Summ. verb. Vtura in fine, §. Cogor defendere, debita soluenda post annum, etiam si liquidissima, & absque difficultate, & labore exigibilis, possit anticipare minoris emi. Quod autem iniusta hæc expostulatio sit, ostendam euidenter ipsius Caietani verbis, ita docentis vbi supra, quæ legere poteris in editione Parisiensi, anno 1530. & in Salamanticensi anno 1571. & in Venet. anno 1584. Nec hoc (inquit) quod diximus de venditione, & emptione iuris pagarum ex monte Genuensi, est sin-

gulare in illo monte, quoniam hoc est commune omni alteri iuri quorumcumque creditorum. Possum enim licitè emere ius tuum, quo tibi debentur ab altero mille aurei, & licitè emendo, dabo tibi minus mille aureis, præsupposito debito liquidissimo, & absque difficultate, & labore exigibili. Quoniam ius recipiendi ad annum mille aureos, minus est secundum rem, & secundum vsum, & humanam æstimationem, quam ille aurei. Hæc Caietanus cuius sententia à Deo aperta est, vt expositione non egeat, nec ab nomine sanæ mentis negari possit. Quapropter turpiori vitio Baronio vertendum, quod per calumniam hanc sententiam Caietano illatam expostulet, & simul audeat dicere principium supra iactum, *improbaturum esse à reliquis Thomistis nec ab ullo receptum*, cum tamen apud Amadæum probabile illud putent M. Serra, M. Ioannes de la Cruz, & M. Fumus, quos Baronius non vindicat, nec potest. Eo autem admisso: Quot absurda inde sequantur Quot conuentiæ vsuris viam aperientes? Demonstrauit Amadæus argumento, cui solutionem Baronius non inuenit. Nec consequentiam illam, qui actum est de vsuris, aliter vitari posse autumat. quia nasserendo Caietani sententiam locum habere non posse, nisi quando subest aliquod periculum amittenda summa sortis, vel sint faciendæ expensæ in ea recuperanda. Quod est apertissimè illam detetere (quod ab alijs etiã exoptat Amadæus) cum Caietanus ius ad mille post annum soluendos minoris emi posse, sentiat, licet debitum liquidissimum sit, & absque difficultate exigibile, quale non esset, si periculum amittendi sortem, vel altè expensarum, in eo recuperando daretur.

Libuit huic assuere querelam aliam Baronij, fol. 170. licet ipse in syllabo contra Amadæum non excerpserit; ait enim illum: *Fraude puniendâ inuertisse verba Caietani (verb. Emptio) quæ refert continuata serie, quasi ita habeant apud Caietanum; cum tamen prima aut media postremo loco reponat. & vltima primo, aut medio, vt vno verbo Caietanum cruciet, excarnificet, vt ab inuito eliciat, posse citra vsuræ vitium redimi minoris à venditore, quod plaris eidem vendiderat.* Fateor Amadæum claritatis gratia non tam Caietani formalia verba, & ordinem obseruasse, quam legitimū, & genuinum eorum sensum, qui vt supra expositus, in illis continetur, nec inuitus Caietanus propinat. En eius verba [Quarto (emptio est illicita) ex pacto de retrouendendo, si pretium, quo emitur, minus est, quam res valeat; habet enim speciem mutui palliati sub nomine emptionis. Vnde si pretium est iustum, con-

tractus licitus reputatur, & communiter fit.] Casus est. Mercator vendit merces pretio iusto credito, cum pacto de retrouendendo, quas postea ipse emit. Hanc emptionem, dicit Caietanus, fieri illicitam ex pacto de retrouendendo, si pretium, quo res emitur, minus est, quam res valeat, si verò pretio iusto ematur, contractum esse licitum. Hic est apertus verborum Caietani sensus. Quem propterea sic expressit Amadæus dicens, Caietanum tenere, quod *quando venditur aliquid cum pacto de retrouendendo, si pretium est iustum, contractus licitus reputatur, & communiter fit, secus si pretium quo emitur, minus est, quam res valeat.* Expendat lector, an Amadæus sententiam impoluerit Caietano? An eam, quam ipse docet, ei attribuerit? Licet verborum ordine non nil transmutato, vt sensus magis innotesceret. An denique ab inuito elicuerit, posse citra vsuræ vitium redimi minoris à venditore, quod pluris eidem venderat? *Si enim pretium est iustum, ait Caietanus, contractus licitus reputatur,* potuit ne clarius dicere? Nulla ergo punienda fraus hic interuenit.

CAPVT TERTIVM.

Expostulationibus Baronij in loca, quæ de Religione, & eius partibus ab Amadæo deprauata iactat, satisfi.

Pag. 201. *Falsata loca D Thomæ, D. Antonini, Paludani, & Syluestri de Horis Canoniceis.*

Pag. 203. Soto. Pag. 204. *Iterum Sotus malè citatus.*

Pag. 208. *Falso accusatus D. Thomas de Sacramento Matrimonij.*

Pag. 212. *Enormiter truncatus D Thomas de intentione Ministri Sacramenti, & illata calumnia plures de Martyrij Baptismo, & de Ordine Episcopatus. Item pluribus calumnijs aspersi, Paludanus, Tabienà Cano, Caietanus.*

Pag. 222. *Enormis impostura ex Opusculo supposititio truncatis.*

Pag. 232. & 233. *Horribilis corruptela de incestu, & de speciebus, & circumstantijs peccatorum confitendis.*

Pag. 244. & 245. *Malafide citati de iure eligendi confessarium Caietanus, Serra, Sotus, & Syluester.*

Pag.

Pag. 253. *Calumnia in D. Thomam de institutione Eucharistia.*

Pag. 254. *Alia calumnia in D. Thomam de confessione facta Laico.*

Pag. 257. *Alia in Caietanum captata accusatio de confessione premittenda ante communionem.*

Pag. 260. *De Sacramento, & de Sacrificio Missæ D Antoninus, & Syluester falso citati.*

Pag. 268. *Male Caietanus citatus de simonia.*

Pag. 270. *Perperam accusatus Sotus, & pag. 271. Falso explicatus à Sanchez & Amadæo.*

Pag. 274. & 275. *De censuris Caietanus falso citatus de excommunicatione inferentis manus violentas in Clericum.*

Pag. 281. & 282. *De sollicitantibus malafide relatus Serra.*

Horrorem lectori tot citationes falsitatis inculatæ incuterent si Baronij vbique mala non esset fides, vt in sequentibus demonstabo.

G. I.

Falsata ab Amadæo D. Thomæ, D. Antonini, Paludani, & Syluestri loca, expostulat Baronius fol. 201. Loca, scilicet, de Horis Canoniceis, eo quod Amadæus in tract. de horis, prop. 1. eos adduxerit pro opinione asserente, Beneficiarium, qui Officium Diuinum voluntariè distractus recitat, satisfacere præcepto, hoc est, non peccare mortaliter, licet interius diuagetur. Verum cum Amadæus nullum eorū locum referat, sed aliena fide Illustrissimi, ac Reuer. P. M. Acacij de Velasco, ex Ordine Prædicatorum Episcopi Oriolensis & Ren. P. F. Leandri à Sacram. Ordinis Excalceatorum Sanctissimæ Trinitatis, Ministri Generalis prædictos Authores adducat, non alia quam Baroniana fide dici potuit, eorum loca ab Amadæo fuisse falsata. An ab Acacio, & à Leandro? Non credam. Et ne dubia quidem fides Baronij maneat, vidi Syluestram, quem se etiam prælegisse iactat (quod miror) & in illo clarè reperio præfatam opinionem, tum ab ipso, tum à D. Thomæ & à Petro de Palade traditam. En eius verba ex editione Antuerpiensi anno 1569. verb. *Hora undecimo quaesito num. 13.* [Hoc præceptum (inquit recitandi Horas) quidam sic intelligunt, vt sub præcepto sit dicere deuotè, & studiosè; vt deuotio ad intentionem, studiositas admodum dicendi referatur. Sic sensit supplementum, sed male, quia attente orare in Ho-

ris

ris Canonice, nō est de iure diuino, vt credit, sed positiuo, quod ius positiuum ad exteriora non se extendit per se, sed tantum in quantum colligantur exterioribus, ad quæ se extendit, & cum mentem D. Thomæ, & Petri de Palude, & communiter Doctorum. Vnde præcipiendo exteriora, præcipere potest interiora, sine quibus illa esse nequeunt; sicut præcipiendo accessum ad Missam, præcipit velle accedere, &c. Alij vero dicunt, quod sub præcepto ibi cadit Horas dicere; cætera verò, quæ in deuotione consistunt, suadendo dicuntur, &c. Quæ sensum videtur habuisse Hostiensis. Arch. & summa Rosel. Sed illi licet verum dicant (attende) quantum ad hoc, quod attentio non est sub præcepto; non tamen quantum ad hoc, quod ea quæ in deuotione consistunt, suadeantur tantum, &c. Et ideo dico ex mente D. Thomæ, & Petri de Palude, quod ibi præcipitur deuotio quantum ad actum exteriorem, vt non dicantur Horæ operando manualiter opera impertinentia, aut confabulando, aut notabiliter syncopizando, & faciendo huiusmodi, quæ hic reprehenduntur. Et similiter quantum ad actum interiorem, sine quo iste exterior haberi non potest, cuiusmodi est velle satisfacere præcepto Ecclesiæ, & præstendo velle abstinere à prædictis; non autem attentio, sine qua prædicta esse possunt.] Quamuis autem sub præcepto Ecclesiæ attentio interior non cadat, subnectit, & bene Syluester ex Petro de Palude, voluntariam distractionem interiorem absque veniali non euenire, quod alij Authores non negant. [Requiritur tamen, inquit, quod mens ab officio scienter non distrahat, &c. Euagatio autem aduertenter secundum actum interiorum solum, licet sit temeraria, & grauis forte, non tamen est mortale, nisi propter contēptum, quia Ecclesia non habet iudicare de actibus interioribus mere.] Sic Syluester, qui hanc sententiam à Petro de Palude, & à D. Thoma traditam asserit, dicens: [Sanctus Thomas prædictum intellectum Petri de Palude dedit eadem distinctione per hæc verba: Quando quis mentem ex proposito distrahit ad alia in orando, sine culpa non est, præcipue si in alijs se occupat, quæ mentem distrahunt, &c. Si autem sine hoc quod percipiamus, mens ad alia euagetur (attende) vel culpa caret, vel minima erit.] Hæc ex D. Thom. Syluester, cum Petro de Palude. Ex quibus apertissimè habemus, non peccare mortaliter Sacerdotem, aut Beneficiarium, qui voluntariè distractus recitat. Qua ergo fronte dixit Baronius eorum loca fuisse falsata ab Amadæo, cum nec ipse referat, & alij quorum fi-

de adduxit, expressam eorum sententiam tenuerint?

His non contentus calumnijs Baronius, alijs cumulat, dicens: Amadæum prædictam opinionem tutam facere: [Addito tot testimonijs. ista argumento: Ecclesia non potest præcipere actus interiores qualis est attentio mentalis: ergo etiam si adest, nil peccat, qui pensum Horarum soluit. & officio vaga mente de industria recitato, fructus Sacerdotij suos facit. Verum Amadæus tale argumentum non addit, nec illius meminit, vt videre quisque poterit, tract. de Horis, prop. 1. Fingere voluit hostem Baronius, quem impugnaret; non tamen indignit, cum apud Syluestrum, si legisset (vt laetatur) facile inuenisset; licet, & huic etiam consequentiam, quam non deducit, imponat, quia non infert, nil peccare, sed nō mortaliter, aut subdisiunctione cum D. Thoma: *Vel culpa vacat, vel minima erit.* An Baronius eregione his opponatur? Docti iudicent.

§. II.

Locum Petri de Soto falsatum, conqueritur Baronius pag. 203. dicens: Amadæum illi imposuisse, omittentē Officium Diuinum, nisi in poenam ei à Prælati imponatur, non teneri per se ad restitutionem fructuum. Sed causa homo cadet. Adduxit Amadæus formalia verba Petri de Soto, id asserentis in lectionibus de institut. Sacerdot. tract. de vita Sacerd. lect. 4. pag. 385. in editione Lugdunensi, anno 1586. Nec eius verba Baronius inficiatur, licet Authorem non legerit, quia Petrum de Soto cum Dominico de Soto confundit, & quod ex illo refert Amadæus, isti attribuit dicens, calumniam ei illatam: Quia [Soto questione citata art. 6. solum hoc statuit; omisso pensu horario, nō esse omnes Beneficij proueniens restituendos, si imp'eta fuerint alia onera. & munera adiuncta Sacerdotio, præter pensum officij compensandum. Hæc Baronius, ita non ex Petro, sed ex Dominico de Soto, qui libros de iustitia in quæstiones, & articulos digessit. Petrus vero in tractatus, & lectiones, in quibus nec verbum limitans sententiam, quam ex illo Amadæus adduxit.

Magistrum Dominicum de Soto male alibi citatum ab Amadæo, tract. de Horis, prop. 1. num. 9. exposulat cum illo Baronius pag. 204. ex eo quod dixerit Sotū putasse probabile cæcos, aut ita oculis caligantes, vt legere nequeant, non teneri recitare, licet ho-

horas memoriter proferrè possint. [Quando quidem tenacitas illa memoriæ accidentaria sit, licet tutius esset, quod se obligatos censerent.] His Soti verbis ductus præfatam sententiam ab eo probabilem iudicari, scripsit cum alijs Amadæus. An iuret Docti iudicabunt: sicut & de titulo, quod Amadæum carpit ex hoc capite Baronius dicens: *Sed nullus hic finis falsitatum est, exoluit ab hoc onere eos, qui legere nequeunt, sicut memoriter possint Horas recitare, & eius indulgentiæ Sotum falso Authorem inducit.* Amadæus non exoluit, sed exoluentes refert: sicut & aliarum opinionum Authores.

§. III.

Diu. Thomam de Sacramento Matrimonij falso accusatum, condolet Baronius, pag. 208. eo nimirum, quod Amadæus, tract. de matrim. prop. 1. num. 1. ad excusandos M. Sotum, & vnum, vel alterum ex Thomistis, quos (et si cum formidine) sequutus est P. Sà asserentes non esse mortale accipere per procuratorem Sacramentum matrimonij in peccato mortali, dixerit eorum assertum forte innixum opinionum aliorum ex antiquis, qui sentere Matrimonij Sacramentum non conferre gratiam, quam probabilem iudicasse videtur D. Thomas cum contrariâ, quam sequitur, probabiliorem vocavit. Iuxta commune Theologorum moralium axioma, sic nomina hæc comparatiua exponens. Amadæum vera referre non inficiatur Baronius, sed male inferre censet, quia *ly probabilior, & probabilius*, & eiusmodi verba, secundum regulas Diui Thomæ interpretanda, inquit, sunt, *aduersatiuè non comparatiuè*. In quam ergo expositionem, vbique venirem, nisi alibi nomen istud *probabilius* comparatiuè acceptum apud D. Thomam inuenissem. Sed iuxta subiectam materiam aduersatiuè tantum vsurpatum lubens admittam, ne sententiam hæreticam, ne vt probabilem quidem, etiam ante rei diffinitionem à D. Thoma iudicatam, concedam. Qua in posterum solutione vindicari poterunt Doctores alij, quibus absurdissimæ sententiæ imputari solent, eo quod contrariam, quam sequuntur, modeste satis probabiliorem dixerint, cum omnino certam vocasse debuissent.

E Normiter truncatum D. Thomam de intentione Ministril Sacramenti, lachrymatur Baronius pag. 212. An iure? Doctos in iudices aduoco, dum prius causæ merita expenderit. Igitur Amadæus, tract. de matrim. prop. 2. num. 10. duo Angelicæ Præceptoris adducit loca: Alium ex 4. sent. dist. 6. quæst. 1. art. 2. Alium ex 3. part. quæst. 64. art. 8. ad 2. In quibus Angelicus Doctor planè assentitur opinioni assentium, deficiente intentione in baptizante puerum, Deum eam supplere, quantum ad vltimum effectum, conferendi scilicet gratiam, & salutem. Hanc opinionem cum referat Amadæus locis citatis traditam. Ex primo ex Sententiarijs; hæc solum excerptit verba: [*Si desit mentalis intentio in baptizate puerum, pie creditur quod Summus Sacerdos, scilicet, Deus defectum suppleat, & salutem ei conferat.*] Quibus non contentus, quia libros sententiarum iuuenis D. Thomas scripsit, subnectit Amadæus immediate [*Quod iterum traditis part. quæst. 64. art. 8. ad 2. dicens: Quidam dicunt quod requiritur mentalis intentio in Ministro, que si desit, non perficitur Sacramentum, sed hunc defectum in pueris supplet Christus; in adultis autem, qui intendunt Sacramentum suscipere supplet illum defectum fides, & deuotio, Sed hoc satis posset dici quantum ad vltimum effectum, qui est iustificatio à peccatis, sed quantum ad caracterem non videtur per deuotionem accedentis posse suppleri.*] Hactenus D. Thomas, quibus tam in vno, quam in altero loco, aperte consentit opinioni assentium, deficiente intentione Ministril; Deum supplere defectum, quo ad vltimum effectum, confendo pueris gratiam iustificantem: quod ex D. Thomæ discipulis etiam defendunt M. Paludanus, M. Iabellus, M. Bartholom. ab Angelis, M. Zanard. & M. Viguierius, quos refert Amadæus tract. de Baptismo, prop. 2. num. 11. in edition. Matrit. anno 1664. Quorum opinioni facit etiam alia eiusdem D. Thomæ in 4. dist. 24. quæst. 1. artic. 2. quæst. 3. vbi ait: Quod si quis non baptizatus Ordinem Sacerdotalem suscipiat, [*Non est Sacerdos, nec consecrari potest, nec absolueri in foro pœnitentiæ, &c. Sed tamen pie credi potest, quod quantum ad vltimos effectus Sacramentorum, Summus Sacerdos supplet defectum.*] Quod igitur in hoc loco de absolute à non Sacerdote tradit, id ipsum de Baptismo à non habente intentionem baptizandi, pie credendum asserit, id est, nullibi Sacramentum cõ-

fici, & utrobique Deum gratiam iustificantem conferre: sic in editione Veneta, anno 1593. Hispositis.

In quo ergo enormis illa D. Thomæ truncatio? Excipe ab ipso Baronio (sup. ubi in Amadæum sic inuehitur. [Dui. Thomæ instruit insidias ex 4. sententiarū, dist. 5. (6. voluit dicere) artic. 2. ubi referens aliorum opiniones sic præfatur. *Quidam dicunt, si desit intentio mentalis baptizandi puerum, piè creditur, quod summus Sacerdos, scilicet, Deus defectum suppleat, & salutem ei conferat.* At Amadæus, puniendæ fraude, eras primis verbis: *Quidam dicunt, reliqua refert, quasi dicta à D. Thoma ex propria mente, si desit intentio baptizantis suppleri à Deo.* Nec contentus impedit in hunc errorem adiungit alterum de Baptismo Martyrij.] Multa hic ad trutinam vocanda. Primum, quod Baronius ausus fuerit dicere errorem opinionē, quam D. Thomas sustinet, 3. part. quæst. 64. citata, verbis supra allatis. Secundum, quod illorum ex industria meminisse, noluerit, cum apud Amadæum legisset: eo quod in illis non desiderentur ea verba. *Quidam dicunt:* quibus non obstantibus, ex propria mente, eorum opinionem suam suffragium D. Thomas adiunxit, & suppleri intentionem Ministri, quoad vltimum effectum gratiæ iustificantis admisit. Nil ergo in D. Thomam peccauit Amadæus, ex eo quod in loco ex Sententiarijs verba illa: *Quidam dicunt,* omiserit, cum in alio ex 3. part. expresserit, & nullibi opinionem imposuerit, sed quæ D. Thomas utrobique amplectitur, deprompserit.

Sed ut loco beneficij reponat Baronius, quam enormem truncationem incautè vocauit. Duplicem solutionem, loco citato ex *sentent. dist. 6. art. 2.* adhibet D. Thomas secundo argumento neganti necessitatem intentionis Ministri. Aliam deficiente intentione baptizantis, Deum conferre gratiam iustificantem; Ministrum verò non conficere Sacramentum Baptismi. Aliam, & gratiam conferri, & Baptismum confici. Ex his duabus solutionibus primam tantum D. Thomæ attribuerit Amadæus, etsi utramque iuxta eius mentem esse, nō dubitarit. Quas hic per extensum referre cogor, ut Amadæum apertissimè vindicem ab impostura opinionis, quam errorem vocare, Baronius non timuit.

Argumentum igitur, quod ibi secundo sibi obijcit D. Thomas, eiusmodi est. *Intentio hominis non est alicui certa, nisi sibi. si ergo requiritur intentio ad Baptismum, non erit certum de aliquo, quod sit baptizatus, nisi apud eum, qui baptizauit. Ex hoc est inconveniens,*

ueniens, quod homo sit in tanto dubio salutis. Huic igitur argumento duplicem solutionem supra expositam tradit D. Thomas his verbis: [Ad secundum dicendum, quod ad hoc, secundum diuersas opiniones, respondetur. Quidam dicunt, quod si desit mentalis intentio in baptizante, non confert Sacramentum Baptismi; tamen in adulto supplet fides, & deuotio defectum Baptismi, ut periculum ex hoc, baptizato, qui ignorat intentionem baptizantis, non proueniat; si autem puer, creditur piè, quod summus Sacerdos, scilicet, Deus defectum suppleat, & salutem ei conferat, &c. Alii dicunt, quod in Baptismo, & in alijs Sacramentis, quæ habent in forma actum exercitū, nō requiritur mentalis intentio, sed sufficit expressio intentionis per verba ab Ecclesia instituta, & ideo si forma seruetur, nec aliquid exterius dicitur, quod intentionem contrariam exprimat, baptizatus est.] En D. Thomas duplici solutione, secundum diuersas opiniones, respondet, & utrique adhæret, & forsitan magis secundæ, cum secundo loco reponat. Amadæus verò, obsequij ergo, primam tantum memorauit, ut distantiore ab hæresi in Concilio Tridentino, sess. 7. canon. 11. damnata. [Si quis dixerit in Ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, anathema sit.] Certissimum enim est huic Tridentini definitioni minus repugnare asserentes, deficiente intentione Ministri, Baptismum non confici; Deum verò eius defectum quantum ad vltimum effectum gratiæ iustificantis supplere; quam qui & Baptismum etiam confici asseruerint. Hanc enim doctrinam grauissima censura Doctores inurant apud Amadæum in edit. Matrit.

Hæc igitur cum sic se habeant, cur tantus Baronio in Amadæum stomachus? Cur D. Thomæ insidias instruere dixit? Cur pag. 217. illum iterum carpit dicens: *Aduersarij calumniam deteximus reuera seuerissimè castigandam, nisi atrox scelus maius supplicium esset qualibet pœna à nobis deposcenda: imò Deum precamur, ut quas comersit, condonet.* Quorsum hæc Baroni? Quod Amadæus D. Thomæ sententiam referens ex duplici loco, alio ex Summa Theologica, alio ex Sententiarijs, verba illa: *Quidam dicunt* in vno suppresserit, tanto supplicio dignus est? Hæcne est calumnia seuerissimè castiganda? Hocce atrox scelus? Apage.

Adde Baronium, solutionem, quam Amadæus D. Thomæ attribuit, non calluisse, nam cum primam, ut vidimus excrisperit,

falso illi imponit, in patronum secunde D. Thomam aduocasse, nihilominus asserentis Deum supplere intentionem Ministri ad validum Baptismum necessariam, ideoque Baptismum confici, licet intentio baptizandi deficiat: *Si Amadæo, inquit, fides vlla sit, ipse D. Thomas non omninò certus figit pedem, sed in hoc lubrico titubatur & cadit, cum supplementum aliquod intentionis ad validum Baptismum necessaria repetit à Deo Summo Sacerdote.* Sed deceptus est Baronius: quia, vt ex dictis apertissime constat, in illa prima solutione, quam D. Thomas admittit, & ei Amadæus attribuit, supplementum intentionis ad valorem Baptismi necessariae non à Deo repetit, sed solummodo ait, Deum supplere defectum intentionis, quoad effectum vltimum, id est, non confici Baptismum, Deum verò gratiâ iustificantem, non baptizato ex misericordia conferre. Hoc piè credi posse in prima solutione D. Thomas concedit. An verò in secunda, quam consulto prætermisit Amadæus, quod ei imponit Baronius, contineatur? Doctores iudicabunt. Secunda enim solutio fuit ad conficiendum Baptismum, non requiri intentionem Ministri, sed sufficere expressionem intentionis per verba ab Ecclesia instituta, dum nil exterius dicatur, quod intentionem contrariam exprimat. Video hanc solutionem (quam iterum tradit 3. p. quæst. 64. art. 8. ad 2.) Baronium errorem appellasse, dum ab Amadæo confictam censuit, dicens: *Nec contentus impegiisse in hunc errorem, adiungit alterum de Baptismo Martyrij.* Ideo D. Thomam aliter, ac verba sonant, explicandum censeo cum Caetano, & Soto apud Amadæum omnino videndum in editione Matritensi, tract. de Baptism. prop. 2. num. 10. fol. 235.

§. V.

Expostulat etiam Baronius vbi supra (sed præcipuè pag. 218.) de pluribus illatis calumnijs D. Thomæ de Martyrij Baptismo, & de Ordine Episcopatus. Quo ad martyrium verba nuper relata apud illum reperio, quæ non satis capio; quia nec Amadæus putat errorem, nec D. Thomæ quidquam imponit. Eius enim formalia verba adducit ex 3. part. quæst. 66. art. 12. vbi martyrium sine charitate non habere rationem Baptismi asserit. *Ad secundum dicendum quod effusio sanguinis non habet rationem Baptismi, nisi sine charitate, ex quo patet, quod Baptismus sanguinis includit*

Baptismum fluminis. Hæc D. Thomæ. Quem Amadæus exponit de Baptismo sanguinis adultorum: nam paruulorum, vt Sanctorum Innocentium, certum est non includere Baptismum fluminis, vt pote carentium actu fidei, & dilectionis. In quoniam, rogo, illata D. Thomæ calumnia? Ni forsan in eo contentadatur, quod Amadæus inquirat: cur adulti non disponantur sufficienter per attritionem ad Baptismum sanguinis, sicut & ad Baptismum aquæ? De hoc autem merito dabit ault, sicut & plures alij, qui contra D. Thomam attritionem, sufficientem dispositionem putarunt, inter quos M. Serra tom. 1. de Sacram. quæst. 66. art. 12. dub. 1. fol. 183. cuius verba adducit Amadæus in edit. Matrit. tract. de Bapt. prop. 2. n. 15. in fine.

Quoad Ordinem Episcopatus, ait Baronius supra pag. 218. *Venenosa magis est accusatio, quasi nolit D. Thomas nullam conferri gratiam consecratis Episcopis, sed mera calumnia est.* Verum Amadæus, tract. de matrim. prop. 1. num. 6. vbi rem hanc attigit, id à D. Thomæ traditum non asserit, sed vi consequentiæ deduci putat ex eius opinione ibi relata; scilicet, quod *Episcopatus non est Ordo.* Et iterum: *Episcopatus non est Ordo, secundum quod Ordo est quoddam Sacramentum.* Episcopatum verò esse Ordinem diuinitatem à Sacerdotio. Imò [*& quemlibet horum duorum Ordinum verum esse Sacramentum, certa fide habendum esse,* ait Petrus de Soto apud Amadæum. An verò negata distinctione horum Ordinum, vt Baronius negat, & affirmata sola extensione carcteris Sacerdotij in consecratione Episcopi, non confectio nouo, seu distincto Sacramento, nouum gratiæ augmentum in tali consecratione ex opere operato conferatur? Non est adeo exploratum, vt vi consequentiæ negari non possit. Quia non iterato Sacramento, gratiam sacramentalem sic augeri, aut de nouo conferri, nullibi definitum est, nec ratio adeo innititur, vt oppositum improbable efficiat. Id vi argumenti ex D. Thomæ opinione rectè deduci, putauit Amadæus.

Pluribus calumnijs Paludanum, Armillam, seu (vt ipse vocat) Tabienam, Canum, & Caletanum ab Amadæo asperfos, prop. 2. de Baptism. clamat vbi supra Baronius fol. 214. sed nullo profusus fundamento. Nam omnium verba fideliter exscripta (quod ipse non inficiatur) Amadæus refert. Imò Baronius ipse, licet Caletanum deserat, & Paludanum intendat exponere, tamen opiniones Tabienæ, & Magistri Cani amplectitur. Armillæ verò nullam; putauit enim eruditus vir Armillam, & Tabienam

eundem esse Authorem, cum sint valde diuersi: quia Armilla summa est Magistri Bartholomæi Fumo, non Ioannis de Tabiena, quem laudat Baronius, & assertionibus ibidem adductis consentit. Atque adeo adscribendus est opinioni Tabienæ alteri. [Ad hoc quod aliquid determinatum ab Ecclesia, non possit esse falsum, requiritur, quod determinetur, ut pertinens ad fidem, dicendo contrarium esse hæreticum.] Et quod tenere contra determinationem Ecclesiæ, antequam sit, ut supra determinatum [potest esse sine hæresi, & sine peccato.] Quas propositiones graui nota dignas censeo. Item adiungendus Baronius, Cano defendenti Pontificem posse errare in approbatione Religionis, & in canonizatione Sanctorum. Quod malè audit apud Doctores, quos adducit Amadæus vbi supra.

Deserit tamen, & merito Caietanum asserentem paruulos, qui moriuntur in utero, saluos fieri absque Baptismo, sicut & illos, quibus baptizandis, aqua defecit. Quos benedictione, aut precatione paterna saluandos putat. Quod docuit etiam ex eadem Familia Margarita Confessorum, quam refert Amadæus in editione Matritensi anno 1664. Quos sequutus est Campanella, teste Baronio sup. fol. 139. & 216. cui quoad sodalè fidem facit; non verò quoad subsidium, quod pro erronea ista opinione ab Eminentissimo Cardinali de Lugo mendicatum refert. Quia nullo testimonio cõprobat, & à tanto Doctore alienissima est.

Paludanum, ut prædixi, exponit Baronius, quoad propositionem illam, quam fidei contrariam dixit Suarez apud Amadæum sup. tract. de Bapt. prop. 2. nimirum [in omni propositione nota per fidem infusam, semper Deus est subiectum, quantumcunque prædicatum sit non Deus.] Quid autem sit subiectum, quid prædicatum in propositione? Adeo notum tyronibus etiam est, ut pudeat explicare, licet Baronius cogat: quia nomine subiecti, & prædicati propositionis, non intelligit duo extrema, quæ media copula illam conflant, sed subiectum propositionis notæ per fidem, inquit, esse obiectum formale, ratione cuius intellectus ad assentiendum propositioni mouetur, & idem consequenter dicere tenetur de subiecto cuiuslibet propositionis, siue per fidem humanam, siue per scientiam notæ. Quod primis rudimentis Logicæ contradicit. Hac violenta, & extorta vocum expositione Paludanum ab hæresi excusat

Baronius. Ab intentione

laudandus.

DE enormi D. Thomæ impostura, verbis ex Opusculo suppositio truncatis, ex postulatio est Baronio pag. 222. Ex eo nimirum, quod Amadæus, tract. de poenit. prop. 19. in fine. Ex Opusculo 65. D. Thomæ, §. [De cautela in confessione habenda] hæc fideliter scripserit verba: *Si infirmus petit poenitentiam, & antequam Sacerdos veniat ad eum, sit mortuus, vel amiserit loquelam. Sacerdos habeat eum pro confessio, & post mortem absoluat eum.* Fatetur Baronius verba; conqueritur tamen de enormi impostura Opusculi, quod D. Thomæ non esse, totis nixibus conatur ostendere: & Amadæum carpit, quod D. Thomæ illud adscripserit: *Non à Deo peruersi, inquit, aut obtusi criterij in recensendis Authorum libris Amadæus est, ut nisi excecasset animum libido carpendi D. Thomam non posset facile agnoscere illud Opusculum, nec stylum, nec eruditionem, grauitatem, & modestiam Sancti Doctoris respicere. Nam ut omittam infinita argumenta: Sancto Doctori omnino insolens est, quodcumque conuictum, aut verbum asperius dictum &c. At Sacerdotes, qui aliquid peccant in administrandis Sacramentis, stultos, & fatuos vocat Author illius Opusculi, quod à D. Thoma adeo alienum est, ut ne dicam Sacerdoti, sed nec etiam Atheo stultitia notam voluerit iniustam, contentus opinionem stultitia damna esse.* Hanc D. Thomæ modestiam Amadæus in toto Opusculo imitatus est. Utinam, & Baronius, cuius liber tot in Amadæum dictorijs, probris, & calumnijs scatet, ut vel ex hoc configendus venisset, nisi præuicè vix prima luce potitū, dum adhuc sub prælo esset, velat in utero suffocasset prohibitio Sanctissimi Nostri Alex. VII. in Bulla Cum ad aures, expedita die 26. Iunii anno 1665. propter censuram Sorbonæ, quam ibi laudatam, & insertam trahit, non veritus fulmen Apostolicum, quo in præfata Bulla feritur: *Neque in libris, aut etiam scripturis publicis, vel priuatis illas alleget sub poena excommunicationis lata sententia: cuius absolutionem Nobis, ac Sedi Apostolicæ reservamus. Et infra: Insuper libros, & opera, in quibus præfata censura quomodolibet continetur, laudantur, & defenduntur, Apostolica auctoritate prohibemus.* Quibus non obstantibus, nec opus prælo subtraxit, nec à diuulgatione abstinuit. Hæc est illi in Sedem Apostolicam reuerentia!

Congratulatur verò Amadæus Baronio, quod præfatū Opus-

cu-

culum sexagesimum quintum, quod inter D. Thomæ opera circunfertur, alienissimum à D. Thoma diuulget, & ab eius operibus abrafam non fuisse, doleat, quod iam præstiterat Amadæus in editione Matritensi, anno 1664. concludens: *Quapropter mihi suadeo illud Opusculum non esse D. Thomæ.* Sed vnde? Ex eo nimirum, quod eius Author ad errorem comprobandum, duplici abusus est textus: alio *ex dist. 1. de pœnit. cap. multiplex*, in quo contrarium expressè deciditur, ibi: [*Quod manens in corpore non receperit, consequi ex utroque carne non poterit.* Alio ex cap. à nobis, de sentent. excommuni. qui omnino extra rem est, quia in illo tantum est sermo de absolutione ab excommunicatione, quæ etiam de functo conferri potest. Ab hac autem non valet argumentum ad absolutionem à peccatis, vt omnes Theologi inconcussum habent. Quapropter iure optimo Amadæus in dicta Matritensi editione Opusculum illud 65. adulterinum D. Thomæ opus iudicauit. Et sanè valde miror, quod vel ex hoc absolutionis post mortem delirio, inter tanti Doctoris volumina circunvolui, tot annis PP. Dominicani pasci fuerint, & inter dubiæ fidei Sancti Doctoris opera, illud admiserint, cum citra omne dubium, vt intrusum excludere, & eradere debuissent,

Sed restat adhuc Baronio querela, quod Amadæus in editione Valentina anno 1661. (quam postea mendis refertam Typographi Lugdunensies è suo prælo euulgarunt) omiserit textus supra adductos, ex cap. *multiplex*, & ex cap. *à nobis*. Fateor, sed non castiganda fraude præterijt (vt temerè dixit Baronius) sed quia sententiam referre contentus de Authoris fundamentis, vt de more illi est, non curauit. Et quidem si is fuisset illi animus, quem per calumniam affinxit Baronius, nempe *insidias instruendi Angelico Præceptoris*; non omisisset erroris subsidium à præcitatæ iuris capitibus petitum, cum ex illis potissimum, & nouum insidiarum caput parare potuisset, non solum sententiam erroris inculcando, sed etiam inscitæ arguendo, utpote ex duplici iuris capite depromptam; alio expressè contrario; alio extra rem adducto. Nullius ergo criminis accusari potest Amadæus: nullius imposturæ, nec truncationis loci: cum nec Opusculum, nec verba ex illo excerpta finxerit, nec errorem excusantia omiserit, sed quæ potius cumulabant.

DE horribili corruptela D. Thomæ de incestu, & circumstantijs peccatorum confitendis, expostulat Baronius pag. 232. & 233. eo quod Amadæus, tract. de pœnit. prop. 4. adduxit Diu. Thomam 2. 2. quæst. 154. art. 9. pro opinione asserente incestum esse vnã determinatã speciem luxuriæ, & consequenter omnes gradus consanguinitatis, vel affinitatis, nec inter se, nec hos ab illis specie distingui. Vnde cum Angelicus Doctor pluribus in locis teneat circumstantias aggrauantes intra eandem speciem non esse de necessitate confitendas, planè ex his præmissis deduxit, in doctrina D. Thomæ eam, qui cum matre incestum habuisset, præcepto confessionis satisfacere, se accusando de incestu, occultando gradum. Quod tradunt apud Amadæum decem Doctores.

Nihilominus de horribili corruptela supra citati loci Diu. Thomæ, accusat Baronius Amadæum, his verbis: *Infel. citatem reputo necessarium cum hoc homine certamen, cum non tam scholæ nostræ, quàm Religionis Christianæ causam ago. D. Thomam nego docere eo articulo quidquam eorum, quæ illi fingit per summam capitulum Amadæus.* Sic Baronius. Sed quo iure? Qua fide? Verba Diu. Thomæ sententiam ferent, cum præmiserit pro eadem opinionem, quæ Amadæus, referre D. Thomam quàm plures grauißimos, tam domesticos, quàm extraneos Doctores, inter quos Bartholomæus à Sancto Faustio, apud Dianam *part. 5. tract. 14. resol. 56. §. Quæro sexto*. Sic scribit: [*Quia iuxta opinionem D. Thomæ 2. 2. quæst. 154. art. 9. & Caietanum ibi, omnes gradus consanguinitatis, & affinitatis sunt eiusdem speciei in genere moris, sufficit, vt ille, qui cum matre, vel filia, aut sorore carnaliter peccauit, dicat: Commisi incestum semel, aut bis non explicando personam, cum qua peccauit. Et quamuis grauior sit incestus cum matre, vel filia, quàm cum sorore, vel consobrina; tamen quia ista grauitas auget malitiam intra eandem speciem, non est necessario confitenda.*] Hæc Faustus apud Dianam supra. Qui eiusdem sententiam tenet, tum ibi, tum 1. part. tract. de circumstantijs aggrauantibus, resol. 31. dicens: *Et hæc opinio D. Thomæ magis placet.* Pro qua adducit Magistrum Nuño in *Additionibus ad 3. part. tom. 2. quæst. 9. art. 2. dub. 3.* his verbis: [*Dicendum est igitur cum Nuño diuersitatem graduum non facere diuersitatem*

tatem specificam in incestu, sed esse circumstantiam aggrauatam, quam ego probabiliter puto, non esse in confessione necessario explicandam.] Et primam huius sententiæ partem; nimirum omnes incestus esse eiusdem speciei, vitra Caietanum, quem citatum 2. 2. quæst. 154. art. 9. sequitur Bonacina tom. 1. quæst. 4. punt. 15. tenent M. Canus, & M. Sotus, vt testatur Vazquez tom. 4. in 3. part. quæst. 9. art. 1. dub. 4. n. 10. §. Tertio, dicens: [Quod gradus incestus non differant specie, docent Canus, & Sotus vbi supra & xiiii. nant esse sententiam Sancti Thomæ, & Caietani 2. 2. quæst. 154. artic. 9.] Quos sequitur M. Ioannes de la-Cruz in sam. præcep. 6. art. 4. dub. 6. concl. 2. vbi ait: [Inter proximiores consanguineos, aut affines erit grauior incestus intra eandem speciem. Imo in primo gradu grauior erit incestus cum matre, aut filia, quam cum sorore.] Nihil ergo affinxit Amadæus Diu. Thomæ, dum ei adscripsit gradus consanguinitatis, & incestus, nec inter se, nec ab affinitatis gradibus specie differere. Nulla ergo, nedum horribilis, loci corruptela interfuit, cum hanc fuisse Angelici Præceptoris mentem, non solum Doctores extranei, sed domestici etiam fateantur. Quos si euoluisset Baronius inauditam sibi sententiam tantopere non exhorruisset. Nec si Diu. Thomam legisset.

Sententiam igitur, de qua est fermo, apertam esse D. Thomæ, licet Authores citati suadere sufficerent; eius tamen productis verbis probandum suscipiam. Disputat 2. 2. quæst. 154. artic. 9. *Utrum incestus sit determinata species luxuriæ?* Et conclusio est affirmatiua. Imo supponens vt certum gradus consanguinitatis inter se non differre specie, nullum ex hoc capite contra conclusionem producit argumentum, sed tantummodo ex distinctione inter gradus consanguinitatis, & affinitatis. Quos specie distingui, primo intuitu dicendum videbatur, & consequenter incestum cum consanguinea ab incestu cum affini. Ideo argumentum cõtra hanc solam partem, sic sibi obijcit. [Incestus est consanguineorum, vel affinium abusus, sed affinitas differt à consanguinitate; ergo incestus non est vna species luxuriæ, sed plures.] Cui concessa maiori, negat minorem; & inde consequentiam inquit: [Ad secundum dicendum, quod persona affinis coniungitur alicui propter personam consanguinitate coniunctam, & ideo quia vnum est propter aliud, eiusdem rationis inconuenientiam facit consanguinitas, & affinitas.] Sic D. Thomas. Quod tamen non tollit intra eandem speciem grauius peccatum.

catum esse incestum cum matre, quam cum sorore, & hunc quam cum sorore vxoris. Quod adnotauit Caietanus, Angelicum Doctorem sequutus sup. §. [Ad secundum verò,] vbi ait: [Verum est huiusmodi incestus differre secundum grauitatem absolute, quia grauius est secundum se peccatum incestus cum sorore, quam cum sorore vxoris, sed ex hoc non sequitur diuersitas specifica: grauius namque est furari mille, quam decem; & tamen non distinguuntur specie. [Et infra.] Et hinc habes, quod peccatum carnale commissum cum consanguinea eiusdem est speciei cum commisso cum affini. Itaque non oportet te in huiusmodi circumstantiæ diuersitate sollicitari de necessitate.] Similiter ergo incestus cum matre, grauior est, quam cum sorore, quia cum matre coniunctus est filius immediate, & se ipso, cum sorore autem ratione parentum, eo quod eadem sit vtriusq; origo. Vnde personæ istæ, ait D. Thomas supra: [Cum non coniungantur per se ipsas, sed per ordinem ad parentes non habent ita ex se ipsis indecentiam.] Ac proinde peccatum incestus minus graue est cum sorore, quam cum matre: & cum sorore grauius, quam cum vxore fratris, quia vxori fratris non est coniunctus per ordinem ad ipsam, sed propter fratrem consanguinitate sibi coniunctum. Vnde prouenit, & quod intra eandem speciem vna indecentia minor sit alia, & quod eadem prorsus ratio, qua D. Thomas probat, incestus inter consanguineos, & affines non differre specie, potiori iure probet, nec incestus intra gradus consanguinitatis inter se, sicut neque etiam intra gradus affinitatis.

Hæc ex D. Thoma obseruat Caietanus vbi supra §. [Ad euidenciam] propè finem. [Quædam, inquit, est naturalis reuerentia consequens per se, & immediatam coniunctionem carnalem personarum: & hæc est inter parentes, & proles. Quædam verò est, quæ consequitur coniunctionem carnalem non per se, & immediatam, sed media coniunctione in parentibus, seu filiis, & hæc est inter reliquas personas tam consanguinitate, quam affinitate coniunctas, nam nullæ tales per se ipsas iunctæ sunt, secundum carnem, sed mediante patre, aut matre, seu filio, aut filia, vt patet discurrendo.] Cum ergo coniugi immediate, & mediante alio, seu coniugi per se, vel per ordinem ad alium, ad eandem speciem pertineat, in doctrina D. Thomæ, consequitur planè, incestus omnes intra gradus consanguinitatis inter se eiusdem esse speciei, non minus quam incestus intra gradus consanguinitatis.

tatis, & affinitatis Et sanè si ita non esset, falsa prorsus esset conclusio, incestum esse determinatam speciem luxuriæ. & non plures. Nam licet consanguinitas, & affinitas vnam speciem constarent; gradus tamen consanguinitatis inter se plures species constituerent: quod est apertè contra D. Thomam; quis, vt constat ex secundo argumento, eam negat consequentiam: Ergo incestus non est vna species luxuriæ. sed plures. Sancti Doctoris mentem prolixius examinare libuit, vt ex his innotescat bona illa Baroni) fides, qua de horribili D. Thomæ corruptela Amadæum acculat, cum genuinam eius mentem cum alijs Thomistis, & viris doctissimis, expellerit.

Semel autem statuto incestus omnes esse eiusdem speciei; cum in sententia D. Thomæ, non sit obligatio confitendi circumstantias aggravantes intra eandem speciem (vt tradunt celeberrimos Thomistæ, & apertis D. Thomæ testimonijs comprobatur Amadæus, tract. de pœnit. prop. 17. num. 3. & tract. de matr. prop. 5. num. 2. & 3.) ex vtraque præmissa euidenter deducitur conclusio, quam veluti D. Thomæ tuentur plures, nempe eum, qui cum matre incestum commisit, satisfacere, se accusando de incestu occultando gradum. Vnde concludo, nec de incestu, nec de circumstantiis peccatorum confitendis, Amadæum Diu. Thomæ quidquam imposuisse.

§. VIII.

DE alterius D. Thomæ loci corruptela, non meliori fide exposulat Baronius pag. 232. ex eo scilicet, quod Amadæus tract. de pœnit. prop. 4. fideliter excerpta referat D. Thomæ verba ex Opusculo sexagesimo quarto, §. [Complacencia habita in memoria peccati,] vbi Angelicus Doctor sic scribit: [Si autem rememoratio mala præterita, quæ fecisti, non habes dolorem, sed potius delectationem in eis, & propter hanc delectationem facis moram ibidè, nõ credo expedire, quod specifice ipsa peccata rememorata, si aliàs integre confessus es ea. Et si non habuisti aliud, quam delectationem in mente, sufficit dicere, Mihi venerunt in memoriam quædam vindictæ. vel iniuriæ, quas feci; vel quædam peccata graua, quæ commisi, de quibus non solum non habui dolorem, sed de his cum multa complacencia cogitavi.] Hactenus ibi. Quæ cum non inficietur Baronius in Opusculo

lo citato reperi, nec verbum aliquod suppressum, neque additum fuerit, nec scio cur loci corruptelam in syllabo appelleret? nec cur calumniam in libro? [Sed quis. inquit, erit tandem calumniarum finis. frustra id ab Amadeo sperem. Superiorem noua cumulat ex falsissimo principio. Vbi que obtinet Opusculum sexagesimumquintum, adulterinum D. Thomæ opus, vt supra demonstratum est, &c. Doctores Baronio rati sumus principium illud esse, vt prope ex quo, nec species peccatorum confitendas deouocatur. Et bene ipse paulo infra ait: Capitaliter aduersari principio apud D. Thomam in concessio, actus qualiscumque ab eo quo tendant, obiecto, speciem sumere. Quapropter merito Opusculum, in quo continentur, adulterinum vocat, & ab operibus D. Thomæ crandendum censet. Sed homo non aduertit Opusculum illud, non esse Opusculum sexagesimumquintum (quod supra non esse D. Thomæ à se demonstratum dicit) sed sexagesimumquartum. Vnde duobus Opuscula, quæ inter alia D. Thomæ opera circumferuntur, ex Baronio habemus, nec vt dubia fidei habenda, sed radicitus euellenda, & abolenda esse. Sit vt velit. Dum in posterum non in Amadæum, sed in Authorem Opusculi, & in eos qui inter Diu. Thomæ opera inseruerunt, virus euomat,

§. IX.

DE iure eligendi confessarium mala fide citatos Caietanum, Serram, Sorum, & Syluestrum, conqueritur in syllabo Baronius. Sed ex his Authoribus, nec Caietanum, nec Serram refert Amadæus, nec eorum meminit. Imo nec Baronius ipse fol. 244. & 245. quo se remittit. Igitur Amadæus tract. de pœnit. prop. 16. pro opinione asserente Curatum ex consuetudine posse simplicem Sacerdotem ab Ordinario non approbatum in confessarium eligere, adduxit Margaritam confessorum, Ledesmam, Panormitanum, & Vegam. Item Syluestrum verbis eius fideliter relatis, & Magistrum Dominicum de Soto in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 2. §. Similiter & omnes, vbi sic ait: Curati consuetudine habent, vt possint sibi eligere confessores, præterquam in casibus reseruatis. Quia vero & vniuersi simplices Sacerdotes eadem gaudent facultate, vt sibi prouideant quemcumque eligant Sacerdotem. Quapropter, & cuiuscumque de Religiosis confiteri possunt, quamquam eiusmodi Religiosus nec sit expositus ab Episcopo, nec à suo Prelato.] Et infra. [Quod

[Quod si quis nobis, contra id quod de consuetudine diximus, cap. si Episcopus obijciat, ubi habetur: nulla consuetudine induci posse, ut quilibet abique licentia sui Superioris confessorium sibi eligat. *Respondetur nudam consuetudinem contra illud prauariere posse.*] Sic Sotus supra in editione (qua vtor) Methyna a Campi anno 1579. Stetit ergo apertissimè Sotus pro opinione, cui Amadæus, & alij Doctores adscribunt. Pro eadem adducitur ab Anonymo Gaspar Hurtado *disp. 10. de pœnit. different. 1. 2.* sed non bene: quia ibi tantum asserit Curatum, & alios Sacerdotes posse ex iure consuetudine introducto, eligere sibi confessorium, non vero ait, quod possint eligere simplicem Sacerdotem, sed sicut conceditur, inquit: *Accipientibus Bullam Cruciatam* Et nullibi docet præfatam consuetudinem concedere prædictis facultatem eligendi confessorium absque restrictione aliqua, quod necessarium erat, ut pro Soto stetit diceretur.

Cæterum hæc sententia, cuiuscumque fuerit, substineri non potest, & innanis esset decisio in cap. *Si Episcopus*, si consuetudine induci posset, ut quis, absque licentia Superioris, confessorium eligere posset, cum id ipsum in eo capite negetur. Præterquam quod aduersatur etiã Tridentino, sess. 23. cap. 15. in quo expressè decernitur, nullum etiã Regularem posse confessiones sæcularium, etiã Sacerdotum, audire, nisi aut Parochiale Beneficium habeat, vel Episcopi approbationem: & priuilegia, & consuetudines quæcumque etiã immemorales reuocentur. Quapropter præfatam sententiam, ut minimum tanquam scandalosam damnauit, & prohibuit Sanctissimus noster Alex. VII. die 24. Septemb. anno 1665.

§. X.

DE calumnia in D. Thomam de institutione Eucharistiæ, conuollet Baronius pag. 253. ex eo scilicet, quod Amadæus tract. de Euchar. prop. 6. num. 6. adduxerit verba D. Thomæ negantis Sacramentum hoc institutum fuisse post benedictionem panis, ibi: [Potest, inquit, intelligi concomitantia, ut sensus sit: dum benediceret, frangeret, & daret, dixit hæc verba: *Accipite, &c.*] Cum tamen ex Tridentino constet: [Hoc tam admirabile Sacramentum Redemptorem nostrum instituisse; cum post panis, vini que benedictionem se suum ipsius corpus illis præbere, & suum

55
suum sanguinem, dissertis, & perspicuis verbis testatus est.] In his locis referendis, falsum non commisit Amadæus: nec minus ex D. Thomam, quam ex Tridentino formalia excerpit verba. Vnde non est cur vni potius, quam alteri calumniari dicatur. Licet D. Thomæ vitio verti non posset, quod ante Tridentinũ, ut supra opinatus fuisset; variastamen, & probabiles expositiones loco citato Doctores adhibent. Quibus suam adiungere non dubitauit Baronius, dicens: *In actu exercito institutum, & confectum fuisse Sacramentum hoc benedictione, & in actu signato fuisse præceptum se imitandi.* Cæterum cum institutio, & confectio Sacramenti actum exercitum inuoluant, & ex Concilio constet, post benedictionem panis fuisse institutum, non facile percipitur, quomodo in actu exercito non post benedictionem, sed ipsa benedictione, institutum concomitanter dici possit, quin Concilio contraueniatur. Sed de his alibi.

§. XI.

DE alia calumnia in D. Thomam de confessione facta Laico (de qua sermo est apud Amadæum, tract. de Euchar. prop. 1. num. 4.) expostulat cum illo Baronius pagin. 254. Verum cum Amadæus formalia D. Thomæ verba referat, nulla que fraus interueniat, nulla malitiosa interpretatio, nulla mendax informatio, capere non possum, cur Baronius veram, & fidem verborum excriptionem calumniam blateret. Sensus D. Thomæ apertissimus est, confessionem in casu necessitatis posse fieri Laico, deficiente Sacerdote, & huius defectum Deum supplere, non quoad maiorem Sacramenti, quia Laicus absolueret non potest, sed quoad effectum gratiæ iustificantis. Tribuit itaque huic confessioni, quod supra retulimus, attribuisse confessioni bonæ fide factæ non Sacerdoti ex defectu Baptismi, & quod Baptismo deficiente intentione baptizantis. Quod pietati, non rationi innotuit.

Exponit D. Thomam, Baronius cum P. Nicolai, dicens: Non esse mentis D. Thomæ parem statuere necessitatem vtriusque Sacramenti; videlicet, Baptismi, & Pœnitentiæ: quia Baptismus non solum adultis, sed etiam paruulis confertur, qui cum remedium supplere nequeant vllomodo quoad illos absoluta est necessitas, & ideo conferri potuit à Laico. Pœnitentia autem ad adultos pertinet.

timet, quam cum supplere possint interno dolore, non est par necessitas confitendi Laico, &c. *Quamvis insignum quoddam Christiana professionis, praedicta confessio fieri possit.* Fateor uicriamen, sed expositio non ad rem: quia nullibi Amadaeus adscripsit D. Thomae, quod parem utriusque Sacramenti necessitatem fecerit, nec quod necessè sit confiteri Laico, deficiente Sacerdote, sed quod confessio illi fieri possit. Quod admittit Baronius cum P. Nicolai; licet uterque omiserit, quod D. Thomas addit, Deum supplere defectum Sacerdotis. Quem sequitur Raynerius de Pisis, cuius verba adducit Amadaeus loco citato.

Quod de confessione laethalis ante communionem, tradidit Caietanus, omnibus notum est. Quod autem Amadaeus iuste illum accuset, tr. de poenit. prop. 2. non inficiatur Baronius fol. 357. Sed Amadaeo ad rem, quam ibi agebat, id non conducere, contendit. Sed quidem cum ille ostendere intendisset, laxiorem esse Caietani opinionem negantem obligationem confitendi mortalia ante communionem, quam aliorum negantem obligationem confitendi peccata dubia, non fuit alienum ab hac quaestione, alterius meminisse.

§. XII.

DE Sacrificio Missae D. Antoninum, & Syluestrum falso citatos, clamat Baronius pag. 260. Mirabile dictu! Concedit D. Antonini, & Syluestri esse verba, loco, & capite ab Amadaeo citatis; & tamen falso citatos dicit. Quis intelliget! Ad rem ergo. Imposuit Anonymus Patri Layman opinionem falsam, & scandalosam Amalarij dicentis, assistentem sacro ab Offertorio usque ad benedictionem (ac proinde nulli Euangelio) satisfacere praecipio. Vindicauit Amadaeus Iesuitam, & imposturae Anonymum inculcavit. Et obiter ibidem, tract. de Sacrif. Missae, prop. 5. quaerit. An saltem praecipio satisfaceret, qui omisso primo Euangelio assisteret ab Offertorio usque ad ultimum Euangelium inclusivè? Et postquam pro parte affirmatiua adduxit M. Zanardum, Faustum, Dianam, & alios, ait: Eis fauere D. Antoninum, dum a laethali excusat, non assistentem ultimo Euangelio, quia secundum M. Acacium, & alios, sufficit vnum Euangelium audire, aut primum, aut ultimum. Quos, etsi cum formidine, sequutus est Layman ubi supra, cum oppositum duriusculum.

Ium videri dixit (ad hanc enim opinionem verba eius diriguntur, ut ex contextu colligitur.) In huius igitur subsidium, vi argumenti, D. Antoninum, & Syluestrum Amadaeus aduocat, contentens ex illorum principijs exigentibus ad mortale omissionem dimidia, aut tertiae partis Missae, praefatam opinionem legitime deduci. *Nam qui accedit post lectum Euangelium minus quam tertiae partem aut quam fere dimidium omittit, ac proinde ex Dominicanis vix laethalis culpa accusari potest.* Sic arguit Amadaeus, ut D. Antoninum, & Syluestrum ab ea sententia non fuisse alienos ostendat. Parui fecit Baronius Dominicanos alios viros doctissimos, M. Zanardum, M. Acacium de Velasco, & M. Nuño, quos excusantes a laethali apud Amadaeum paucis retro lineis praelegat, & de Amadaeo actum putauit, si D. Antoninum, & Syluestrum vindicaret, non quidem a falsa citatione (ut falso praedixerat) quia & locum, & verba Amadaeus fideliter refert, sed a consequentia, quam ex principijs ab his iacto, pro alijs Dominicanis firmam elicuisse putauit, censens, & merito, post lectum Euangelium primum, ultra duas Missae partes, usque ad ultimum inclusivè superesse. Deuoti Sacerdotes iudices sunt.

§. XIII.

DE simonia male citatum Caietanum 2. 2. *quest. 100. artic. 2.* querela est Baronio pag. 268. & verba, quae ex illo excerpta adducit Amadaeus tract. de simonia, prop. 1. negat Caietani esse. *Nullum, inquit, verbum habet eorum, quae ex illo refert Amadaeus, sed diuersa prorsus omnino, quae statim adducam.* Promissis non stetit Baronius, nec potuit nisi verba fingeret, ideo maluit infidelitatis, quam mendacij, aperte conuinci. Incidit verò in Scyllam, dum nullum verbum eorum, quae ex Caietano refert Amadaeus, in illo reperiri ausus est dicere. Producam iterum, ut in editione Veneta anno 1593. continentur. Et claritatis gratia praemitto, quaestionem apud Amadaeum, ubi supra esse: *An ex pacto expresso se obligare ad aliquid temporale pro spirituali ex gratitudine conferendum, sit simonia?* Negant plures, in quorum opinionem, vi consequentiae, adduxit Amadaeus Caietanum, ex verbis illis: [Ex pacto velle, non est vendere spiritualia, quia pactum non mutat materiam actuum.] Quo principio probat Caietanus (ait Amadaeus) posse in pactum deduci, quod recipitur

per modum stipendij, vel sustentationis, possetque similiter probare de illo, quod per modum liberalis doni. Hanc consequentiam deducit Amadaeus ex supra datis Caietani verbis: Quæ Baronius nõ formidauit negare, cum quæstio facti esset, & facile conuinci posset. Recolat iterum, quæso, citatum locum 2.2. quæst. 100. art. 2. in comment. & hæc inueniet: [In art. 2. 3. & 4. simul dubium occurrit, an stipendium sustentationis sub pacto ponere liceat Sacerdotibus, Prædicatoribus, Diuini que cultus Ministris? Et est ratio dubij, quia partem negatiuam omnia iura clamant, pacta eiusmodi exterminantia, & punientia, si fiant, &c. Pro parte autem affirmatiua, inquit, pugnatur consuetudo ab Ecclesia approbata. Ratio deinde suffragatur; quoniam velle stipendium sustentationis non est velle temporale pro spirituali; ergo ex pacto velle tale stipendium, non est vendere spiritualia. Prima consequentia patet; quia pactum non mutat materiam actuum, eadem namque est materia donationis, & venditionis, si vas argentum dono datur, vel venditur, & propterea si absolute velle stipendium sustentationis, non est velle temporale pro spirituali; ergo velle idem ex pacto, non est velle temporale pro spirituali, quod esset vendere.] Hæc Caietanus. Ex quibus infert Amadaeus licere etiam, ex pacto velle aliquid temporale pro spirituali ex gratitudine conferendum (ex pacto scilicet amicitie nullam obligationem inducente, sed exprimere, quæ iure naturali inest). Nam si absoluta velle temporale aliquid per modum gratitudinis, vt omnes fatentur, non est simonia: [Ergo velle idem ex pacto, non est velle temporale pro spirituali, quod esset vendere.] Quod probat Amadaeus verbis formalibus Caietani. [Consequentia patet: quia pactum non mutat materiam actuum.] Ex his duabus propositionibus vnã confluunt, & tanquam Caietani proposuit. [Ex pacto velle, non est vendere spiritualia, quia pactum non mutat materiam actuum.] Quæ duas præcedentes includit, & discrimen solum est, quod Caietanus dixit: *Velle ex pacto*. Amadaeus vero: *Ex pacto velle*. Ex quibus innotescit Baronij fides, vbi supra dicentis, quod Caietanus: *Nullum verbum habet eorum, quæ ex illo refert Amadaeus*. Vtriusque dedi: expendat lector. Iudicet. Miror tamen valde, cur de solo Caietano vindicando, Baronius fuerit sollicitus, & de Magistro Soto, M. Serra, & M. Ioanne Martinez de Prado (quos pro eadem sententia Amadaeus adducit) non curauerit.

Perperam accusatum M. Sotum (ait Baronius pag. 270.) quod docuerit, licitum esse ab baptizandum puerum, cum alia via non suppetit, emere ipsum Sacramentum, & gratiam sacramentali. Cuius sententiam ex Suarez improbabilem vocauit Amadaeus, tract. de simonia, prop. 9. Quos proinde Baronius reprehendit, dicens *Vel nulla, vel certe leuis est culpa Soti, vt non debuerit eius opinio, vt improbabilis omnino, post Suarez damnari ab Amadaeo. Imo Sotus illam probat validis argumentis contra Caietanum quibus respondendum erat Amadaeo.* Verum cum Amadaeus disputatiuè non egerit, eius muneris non fuit, aliorum sententias argumentis refutare, sed vt ad scopum faciebant, referre. Præterquam quod satis hanc reiecit, dum ei opposuit Diu. Thomam expressè contrariū in 4. sect. dist. 25. quæst. 3. art. 1. quæst. 1. ad 3. vbi ait, gratiam nõ posse vilo modo vendi. [Nec super hoc voluntas deliberata emptionis cadere potest.] Et expressius in terminis rem attingens 2.2. quæst. 100. art. 2. Ad 1. argumentum: Quod eiusmodi erat. [Licet, vt videtur, in aliquo casu dare pecuniam pro Baptismo, puta quando Sacerdos puerum morientem, sine pretio baptizare non vellet; ergo non semper est illicitum emere, vel vendere Sacramenta.] In hoc casu, quo Sotus dixit, licitum esse emere Sacramentum, negat expressè Diu. Thom. his verbis: [Ad primum dicendum, quod nullo modo est peccandum: pro eodem est habendum, si Sacerdos absque pretio baptizare non velit, ac si non esset qui baptizaret.] Non ergo perperam Amadaeus Sotum accusauit, nec leuis, aut nulla fuit eius culpa in deserenda D. Thomæ sententia, quam vi iuramenti, sicut & Baronius, sequi tenebatur.

Sotum male explicatum à Sanchez, & Amadaeo, exposulat Baronius pag. 271. dicens: *Ex Sanchez eximit à simonia eum, qui pretium dat, vt quis intercedat apud Collatorem Beneficij, quod tamen ipse conferre nequeat. Quidquid sit de propositione articuli, certum est falso illi aduocari Sotum in patronum à Sanchez, cuius errorem sequutus est Amadaeus, cum debuisset corrigere.* Duo hic

aperte falsa. 1. Quia nec Sánchez, nec ex illo Amadæus, eximit à simonia dantem alteri pretium, vt intercedat apud Collatorem Beneficij; sed tatum cuidam tertio, vt intercedat apud alterum, cui non incumbit conferre, neque eligere, nec presentare: imò neque id Sanchez affirmat, etsi probabile paret: *Licet hoc (inquit) probabile sit, probabilius est oppositum.* Itaque neque pro intercessione mediata aliquid conferre, vel accipere per modum pretij, excusauit à simonia P. Sanchez, nec ex illo Amadæus. 2. Quia neuter, ne vt probabilem quidem admittit sententiam de pretio pro immediata intercessione apud Collatorem Beneficij, quam probabilem putasse M. Soto, dixit, etsi cum formidine P. Sanchez apud Amadæum, tract. de simonia, prop. 2. num. 2. eo quod contraria, quam sequitur, dicit se libentius assensum præbere. [Vnde videtur, ait Sanchez, probabilem reputare hanc sententiam.] Nec aliter in eius patronum Sotus aduocatur: certum est enim contrariam defendere, vt verba ipsa, quibus aliam probabilem innuit, præferunt. Quod si velit Baronius comparatum illud *libentius* apud Sotum, non comparatiuè usurpandum, sed aduersatiuè, ac proinde auctoritate Soti, nec vt probabile defendi posse, licitum esse pro intercessione immediata pretium conferre, vel accipere, libenter subscribam, dum hæc solutio seluitis, cum locus occurrat, suffragari etiam possit.

§. XVI.

Caietanum etiam falso citatum de excommunicatione inferentis manus violentas in Clericum, dolet Baronius pagin. 274. & 275. & actum de Amadæo, vt potè de falsarij crimine aperte conuictum, sibi blanditur, negans esse Caietani verba quæ ex illo excerpta scribit, tract. de centuris, prop. 4. *Quæ refert; inquit, ex Caietano excommunicationem non esse latam, nisi ictus pertigerit ad Clericum, fraude non caret: tractatio de excommunicatione est apud Caietanum longissima, & diffunditur ultra summarium per 76 capita, nec locum, aut numerum annotat, quo extent verba relata, ne plagium deprehendatur. Certè: si ubi hæc scripsisset Caietanus, legerentur cap. 10. contra manus violentas, illud legi, & relegi. & nil horum verborum reperi. Ergo commenta sunt.* Doleo hominis ausum, & quod tam leui manu Authores etiam suos, & eorum Principem euoluerit. Verba, quæ Amadæus adducit, sunt expressa, & formalia Caietani verb. Excommun. non verò

extant cap. 10. contra manus violentas, quod se legisse, & relegisse iactat Baronius, nec in vilo ex 76. capitibus, per quæ tractatio de excommunic. diffunditur, sed inter ea, quæ ad omnia capita de excommunicatione communia, Caietanus præmittit, Sibi leges. [Ante omnia circa intellectum excommunicationum, siue à iure, siue à iudice sunt, prænotanda sunt duo] Personam, scilicet, & actionem. [Oportet autè, inquit, scire quod ex parte termini actio excommunicationi subiecta intelligitur consummata. Itaq; regulariter loquendo, nisi actio illa sit consummata, non est locus excommunicationi.] Post hæc igitur immediatè subnequit, quæ ex illo fideliter refert Amadæus. Attende. [Vnde quantumcumque conetur aliquis percutere Clericum lancea, sagittis, lapidibus, nisi lanceæ, aut sagittæ, aut lapidis ictus pertingat ad Clerici personam, non incurrit excommunicationem latam contra percipientes Clericos; quia manus violentæ ictus non est consummatus; consummatur enim tactione ipsius Clerici, & non aliter, & sic de alijs.] Hæc Caietanus in summ. verb. Excommun. in editione Parisiensi anno 1530. & in Salmanticensi anno 1574. & in Venera anno 1584. & in alijs quas viderim. Quid ad hæc Baronius? Obmutescat, vel linguam saltem coerceat, & nullum temere lacescat. Inest, & formicæ, & serpho bilis.

§. XVII.

Male citatum M. Serra pro opinione excusante, à denuntiatione sollicitantis, eum, qui non potest probare; asserit Baronius pag. 281. & 282. Sed oppositum constabit legenti Amadæum, tract. de fide, prop. 4. formalia verba Magistri Serra adducentem ex 2. 2. *quæst. 67. art. 3.* in fine, vbi de denuntiatione, & de accusatione idem dicendum tradit: certissimum autem est neminem teneri accusare, si probare non possit. [Quod diximus (inquit Serra) de accusatione dicendum est de denuntiatione, nam denuntiatio debet esse iusta; talis autem non est, si crimina falsa imponat, aut occulta propalet, quæ nullo modo probari possunt.] Et licet quæstione 68. sequenti art. 1. dub. 1. ex professo disputans: An idem de denuntiatione, & de accusatione sit iudicium? In oppositum inclinare videatur; cum post secundam sententiã affirmatiuam multis probatam, concludat dicens: [Mibi tamen prima securior videtur.] Quamuis, inquam, hæc ita se habeant (quibus innixus Baronius malè citatum ab Amadæo dixit) nil

tamen obstant, nec Amadæus illa prætermisit, sed verbis his adductis, in consequentiâ redarguit. [Quomodo inquit securior?] Si iusta non est denuntiatio, quando delictum probari non potest? Quomodo securior? Nam ut ipse met Serra eadem quæst. 68. eodem art. 1. dubio sequenti 2. de denuntiatione delicti loquens, ait: [Necessarium est, ut crimen probari possit; si enim crimen omnino esset improbable, non solum contra charitatē, sed etiam contra iustitiam peccaret, accusando, vel denunciando læsores, nam hoc ad nil aliud deferuire possit, quam ad infamandum læsores.] Hæc in M. Serra, & merito ubi supra Amadæus, ut inde eius inconsequentia manifesta fieret. Nam licet ad illum pro contraria sententiâ referendum, satis esset, in quæst. 67. præcedenti, illam tenuisse, & in quæst. 68. probabilem iudicasse; dum alteram securiorem vocavit; nihilominus, & inconsequentiam notare non prætermittit, ut ex professo eius mentem indagasse ostenderet.

Sed modo, locorum ordine attentius inspecto, & re melius considerata M. Serram excuso, quia supposititia iudico verba illa: [Mibi tamen prima securior videtur, quæ post secundam sententiam ab ipso probatam, adiecta forsitan à reuatore fuerunt. Moueor, quia in triplici loco supra citato rem attigit, quæst. 67. art. 3. & quæst. 68. art. 1. dub. 1. & ibidem dub. 2. in primo, & tertio loco apertissime tradit non teneri, nec posse denunciare, quæ non possunt probari, & in secundo intermedio, dicit securiorem partem contrariam. Incredibile autem est tam breui tramite sententiam retractabile, & in retractatam iterum abisse: tam etiam, quia sententiam negantem in hoc secundo loco multis suasit, & ad argumenta contrariæ respondit, cui non bene coherent verba illa in fine adiecta, quibus propriæ sententiæ locis alij traditæ, & tradendæ contradicit. Sed quid immoror; cum hanc sententiam plures Dominicani apud Amadæum defendant, quos Baronius vindicare non curauit.

§. XVIII.

In eodem tractatu de fide, falso accusatos ab Amadæo, prop. 11. Nicholaum Iansenium, & Combeffium, dicit Baronius pag. 284. Amadæi crimē est, quod, cum adduxisset Nicholai Iansenij formula verba afferentis: [D. Thomam electum esse, cui Spiritus

Sanctus ad aurem infideret, cuius scholam ingrederetur Paulus] sic exposuerit, quasi Paulus, ut discipulus D. Thomæ scholam, & non potius ut Magister ingressus fuerit. Quod inquit Baronius: *Nescio an plus ineptiæ respiciat, quàm malignitatis. Quasi Paulus D. Thomæ scholam dictus sit à Nicholao ingressus fuisse, potius ut discipulus, quàm ut Magister.* Sit cito. Sed ceu uellet dicere D. Thomam ingressum fuisse scholam D. Pauli, non è contra: improprie enim diceremus, D. Thomam ingressum Caietani scholam, cum hic discipulus, ille Magister sit. Solutionē hanc non ignorabat Amadæus, sed maluit (ut reor) ineptiæ, quàm amētiae redargui. Sic enim huius florentissimæ scholæ Paulus Magister esset opinionēs omnes, quæ D. Thomæ adscribuntur, sententiæ Diu. Pauli dicendæ forent, eandemque operibus D. Thomæ, ac Diu. Pauli præstandam fidem, discipulos inde contenturos timuit. Hæc, & alia absurda cupientem vitare Charybdim in Scyllam incidere compulerunt. Sed utrumque monstrum vitandum.

Sicut & Iansenij verba, ita & Combeffij fideliter excerpta refert Amadæus, quæ non inficiatur Baronius; dixit enim Combeffius loco ab illo citato, *Paulum una cum Petro indiuidue, una formali, & perse Cathedra, cuius successio, sit penes Pontifices. esse potitum.* Quæ sententiâ alia non est ab ea, quàm Arnaudus quidam in Gallia tenuit, *de Sanctis Petro, & Paulo, duobus simul Ecclesiæ Capitibus.* Quam hæreteos damnauit Innocentius X. Non inficior ipsummet Combeffium ad finem sui operis, post Notas ad Orat. Demetriij, definkioni Pontificis inherere, & se ipsum explicare contendere, ut Arnaudi sensum excludat. Ob quod laudandus uenit, siue sententiæ retractatio sit, siue incongrua expositio. Extra rem verò omnino est, quam Baronius adducit, dicens: *Combeffium non fecisse Paulum, Petri, consortem potestatis ordinariæ, cui successerint Pontifices Romani, sed sapientia, & palma martyrij, atque illius gloriæ.* Conferto, quæ lo, Baronij verba cum relatis ex Combeffio, & sensum contradictorium reperies.

Sic alibi alios exponit.

(.f.)

Locis, quæ de charitate falsata obijcit Baronius, fit satis.

Pag. 296. De officijs charitatis criminatio falsa Caietani.

Pag. 297. De desiderio mortis alienæ Sotus in alienum sensum detortus.

Pag. 299. De scandalo ad peccandum dato, locus D. Thomæ enormiter corruptus.

Pag. 300. De calumnia ad defensionem, Bannez in prauum sensum detortus.

Pag. 301. De correctione fraterna idem Bannez præpostere correctus.

Pag. 304. De præcepto correctionis fraternæ, Sotus perperam explicatus.

Pag. 308. De correctione fraterna constitutiones Prædicatorum in alienum sensum explicatæ, & multo grauius Franciscanorum detorta.

Pag. 310. De eadem correctione deprauatio loci D. Thomæ.

§. I.

DE criminatione falsa Caietani de officijs charitatis, exposulat cum Amadæo Baronius pag. 296. sed finxit hosti. in referens Caietani locum ex 2. 2. quæst. 5. art. 9. cuius Amadæus non meminit, nec in prop. 10. tract. de charitate, Caietani citationē vllam adducit, sed ad tractatū de peccatis, prop. 3. vbi eum citauit, lectorem remittit. Quæstio autem vtrobiq; fere eadem est. An scilicet desiderare liceat, & à Deo petere, vt inimicum è viuis tollat, si damna tibi inferenda nequeas aliter euadere? Affirmant plures, inter quos recensuit Amadæus Caietanum, non 2. 2. sed in summ. verb. Maledictio, vbi sic scripsit: [Requiritur ad maledictionem, quæ sit culpa grauis, quod sub ratione mali, & non sub ratione honesti, & vtilis desideretur homini maum: puta mors, infamia, damnum rerum, &c.] Cum ergo inimici mors tibi valde vtilis sit, cum aliter imminentiā dam-

na

na euadere nequeas, non apparet ratio vlla dubitandi, Caietani nam pro licito mortis naturalis desiderio militasse. Cuius sententiam expressam esse D. Thomæ putat, & merito Amadæus (quidquid contra Baronius garriat) liciterum legens censet. Quæstio recolat 2. 2. quæst. 76. art. 1. in corpore. [Si aliquis, inquit, imperet, vel optet malum alterius sub ratione boni, sic est licitum, nec est maledictio per se loquendo, sed per accidens, quia principalis intentio dicentis non fertur ad malum, sed ad bonum. Contingit autem aliquod malum dici Imperando, vel optando, sub ratione duplicis boni, quâdoq; quidem sub ratione iusti, & sic iudex licitè maledicit, &c. Quandoque vero sub ratione vtilis: puta cum aliquis optat aliquem peccatorem pati aliquam ægrotudinem (attende) vel vt ipse melior efficiatur, vel vt ab aliorum nocimento cesset.] Ergo iuxta expressam D. Thomæ mentem, licitum tibi erit, malum inimico optare, vt à tui nocimento cesset; ergo à Deo petere, vt eum è viuis tollat, si aliter tibi inferendum vitare nequeas. Quod expressius tradiderat D. Thom. in 3. sent. dist. 30. quæst. 1. art. 1. ad 4. vbi ex eo, quod secundū ordinem charitatis: [Plus debet diligere quis quæ se, quàm alterum, amicos, quàm inimicos, deducit quod, potest salua charitate optare malum temporale alicui, & gaudere, sicut inquit, non in quantum malum illius, sed in quantum est impedimentum malorum alterius, quem plus tenetur diligere.] Ergo quæties mors, naturalis inimici impedimentum tibi sit grauium malorum, cum pluste, quàm illum diligere tenearis, poteris iuxta D. Thomam, salua charitate, malum hoc temporale illi optare, & à Deo petere. Hæc consequentia adeo aperta ex præmissis est, vt negari nequeat.

§. II.

PRO sententia de desiderio mortis alienæ, vt supra explicato adducit etiam Amadæus Magistrum Soto, eius formalia referens verba; quem tamen in alienum sensum detortum, dicit Baronius pag. 297. nil curans de alijs Dominicanis M. Corrado, M. Zanardo, & Ioanne de la Cruz, pro eadem adductis. Verum quod Soto, frustra ab illa eximere tentauerit, constabit legenti lib. 5. de iust. quæst. 12. art. 1. vbi desiderium mortis alienæ, non solum ad commune Reipublicæ nocimentum vitandum

I

(vt

(ut contendit Baronius) sicutur putat, sed etiam ad priuatum desiderantis: & vtrumque verbis expressis complectitur. Primum, verbis illis: *Quin etiam & mortem alicui optare possumus, licet nobis constet viam perditionis ingressum ire, ut nostra Reipublica mala cauantur, paxque, & tranquillitas contingat. Potest enim quisque Turca mortem, & clades omnes imprecari, ut ab eius tyrannide liberemur.* Secundum, in his, quæ subsequuntur: [*Quin vero, & Christianis hostibus, qui nos iniuste persequuntur, quando alia non patuisset via, licitum est id ipsum (nempe mortem) optare.*] Sic Sotus, cuius vltima verba cum aliquid speciale præferant, quod in præcedentibus non continetur, & in his desiderium mortis alienæ ad bonum commune retulerit, ut scilicet Reipublicæ mala caueantur, planè sequitur in sequentibus, ad particulare cuiusque bonum respexisse, & cuilibet concedere, mortem inimico persequenti optare, quando alia non pateat via, ad graua damna sibi imminenti vitanda.

Facit ad hæc locus alius eiusdem M. Soti in 4. sententiarum, quem adducit M. Ioannes Martinez de Prado, tom. 1. Theolog. mor. cap. 15. quæst. 1. §. 3. num. 24. vbi ex Soto hæc verba excerpta refert. [*Neque vero illa solum causa, nempe fruendi Deo, mors optabilis est, verum tanquam medium, ut homo à miseria huius vitæ liberetur, videlicet, à periculis peccandi, dum maxima homini impendunt. Imò & ab alijs ingruentibus malis, & incommodis, quæ hominè vehementer perturbant, quæ alia sunt morbus acerbus, grandis infamia, & honoris iactura.*] Hæc ex Soto, M. Prado subnectens: [*Quod proportionaliter loquendo, procedit de illo (atrende) qui optat mortem proximi ob suam commoditatem.*] Quibus fauet M. Lorca 2. 2. quæst. 26. art. 28. membr. 3. dum ait: [*Non oportet præferre maius bonum proximi minori nostro, si illud alienius momenti est, nam quanto præcellit bonum, tantum præcellit dilectionis propriæ meritum.*] Ergo si inimicus te iniuste est vexaturus aliquo ex modis supra dictis, poteris iuxta mentem Soti, & M. Prado, naturalem mortem sub conditione, si Deo placuerit, ei optare. Quæ conditio semper inesse creditur, licet non exprimat. En aperte demonstratum ex mente Soti, non solum ex communi bono Ecclesiæ, sed ex priuato etiam commodo, dum momenti sit, licitum esse inimici mortem imprecari. Id quod D. Thomas, & eius discipuli supra citati nos edocent.

DE scandalo ad peccandum dato, locum D. Thomæ enormiter truncatum ex postulat Baronius pag. 299. Casus est Amadæus tract. de charit. prop. 9. inter Doctores, qui asserunt offerentem alicui occasionem peccandi, ob bonum finem, non peccare; adduxit D. Thomam quæst. 13. de malo, art. 4. ad 19. vbi sic scripsit: [*Pro nullo incommodo corporali vitando, debet homo consentire in peccatum alterius, sed tamen pro aliquo incommodo vitando, potest homo licitè vti malitia alterius, vel materiâ ei non subtrahere, sed præbere.*] Hæc ex D. Thomâ fideliter Amadæus; quæ Baronius non inficiatur, sed locum truncatum dolet. *Sed hic, inquit, solito enormiori fraude elegantissimum D. Thomæ locum, ex quæst. 13. de malo, art. 4. ad 19. corrumpit, truncatis verbis, quæ aperte sensum D. Thomæ interpretantur, & fraudem Amadæi resillebant. Cur tacuisti, quæ sequuntur verba? sic enim enim prosequitur Sanctus Doctor.* [*Sicut si latro aliquem iugularet, & ad vitandum periculum, aliquis latroni thesaurum ostenderet.*] *Vides ex D. Thomâ non licere quamcumque occasionem, aut materiam peccandi præbere, sed tunc tantum, cum quis vitam, suadet, ut que ab homicidio semouet, permittit eius arbitrio fortuna bonis.*

His de Amadæo actum Baronius putat, quasi exemplum, quo vsus est D. Thomas demonstrat extra casum imminenti mortis, ad quam inimicus iam est accinctus, non licere, ex quecumque alio bono fine, materiam peccati illi præbere. Ceterum homo illudus est, quia licet D. Thomas claritatis gratia, exemplum adhibuerit in latrone iugulum minanti, cui ostendi possit thesaurum diripiendum, ad vitandum mortis periculum, in confesso apud omnes est; non tamen in hoc solo casu, ex illi mat. licere materiam peccati proximo præbere. Imò potius eo exemplo vtitur ad probandum, in alijs etiam casibus, etsi tanti momenti non sint, idem licitum fore. Ad quorum euidenciam, proponam argumentum, cui D. Thomas ibidem respondet, quod est 18. & 19. Et huiusmodi: [*Ille, qui subministrat peccati mortaliter, peccare videtur, sicut si quis mutaret arma furenti, aut interficere volenti; si ergo vsurarius mortaliter peccat, mutans pecuniam ad vsuras, videtur, quod etiam illi, qui apud eos deponunt pecunias, mortaliter peccent. Sed dicendum, quod si absq; necessitate apud vsurarium deponat suam pecuniam, mortaliter*

peccat. Si vero ex necessitate à peccato excusatur. Sed cōtra (inquit 19.) necessitas non potest esse, nisi ad euitandum aliquod damnū temporale, sed pro nullo tēporali damno vitando, debemus consentire, aut materiam ministrare alterius peccato; ergo pro tali necessitate non excusantur prædicti à peccato mortali.] Hoc est argumentum, apertissimè procedens de subministrante materiam peccato usuræ, & intendens excusari à peccato non posse, ex necessitate offerentis. Cui respondet D. Thomas ad 19. id negando. Quia licet [pro nullo, inquit, incommodo corporali vitando, debeat homo consentire in peccatum alterius. Sed tamen (attende) pro aliquo incommodo vitando, potest homo licitè uti malitia alterius, vel materiam ei non subtrahere, sed præbere.] En Baroni expressè concedit D. Thomas, non in solo casu imminētis mortis, sed ad vitandum longè minoris momenti damnū, licitū esse subministrare, & præbere materiam peccati, vt pecuniam usurario. In cuius confirmationem adducit exemplum latronis aliquem iugulare volentis, cui thesaurus diripiendus ad vitandum mortis periculum, licitè ostenditur, vt hoc exemplo salutatis conuinceret principium, cui argumentum 19. innitebatur, ad negandum licere deponere pecuniam apud usurarium ex necessitate offerentis. Ex quibus euincitur, exemplum latronis non taxatiuè, sed demonstratiuè à D. Thoma appositum, vt de more est apud Doctores. Leuissimò ergo, & falso fundamento ductus est Baroni ad dicendum: *Ex D. Thoma tunc tantum licere materiam peccati præbere, cum quis uitam inuadit, atque ab homicidio semouet, & non nisi per summam calumniam scribere potuit. Enormiori fraude elegantissimum D. Thomæ locum, truncatis verbis ab Amadæo fuisse corruptum. Cum genuinam Diu. Thomæ mentem expresserit, & nihil ad rem faciens suppresserit.*

§. IV.

DE calumnia ad defensionem, in prauum sensum detortum M. Bannez, queritur Baroni pag. 300. Sed finxit hostem. Quia Amadæus tract. de charit. prop. 7. num. 3. refert formalia Magistri Bannez verba ex 2. 2. quæst. 70. art. 3. dub. 2. dicentis: [Solum esse peccatum veniale mendacij obijcere crimen falsum testi iniquo, quando talis obiectio prodest ad refutandum eius

eius testimonium.] Post hæc autem paulò infra, num. 4. in fine adnotat Amadæus, regulariter loquendo prodesse non posse, ideoque regulariter peccatum esse mortale crimen falsum testi iniquo obijcere, idque tenuisse M. Bannez, & aduertisse Cardinalem de Lugo. Hæc repetit Baroni, & nec verbum addit. Quapropter valde miror, cur in syllabo locorum, quæ falsata traducit, imposuerit Amadæo in sensum prauum detorsisse Bannezium, cum eiusdem verba, imò & expositionem, quam ipse Baroni, ex Bannezio, & Card. de Lugo adduxerit.

§. V.

DE correctione fraterna eundem Bannez præposterè correctum, dicit Baroni pag. 301. sed Amadæo imposuit, non leui doctissimi Theophili Raunaudi iniuria, in quem ibi inuehitur, eundem cum Amadæo, ubi que falso sibi assignans, vnde Authorem Opusculi iam Amadæum, iam Theophilum nuncupat, non meliori, quam in alijs fide. Res apud Hispanos, & Italos, & apud non imperitos Gallos notissima.

§. VI.

DE præcepto charitatis fraternæ, M. Sotum perperam explicatum, querelas fundit Baroni pag. 301. Non verò negat Soti verba, quæ ex illo excerpta adducit Amadæus tract. de charit. prop. 3. num. 2. quæ hic repetere, vt casus innotescat, necessarium est, [Locus, inquit, Euangelij Lucæ 6. *Mutuum date, nil inde sperantes*, ad hoc propositum (scilicet ad probandam prohibitionem usuræ) non illam habet energiam, quæ vulgo æstimatur. Quapropter Diu. Thomas sacrorum sensuum oculatissimus perspector non vñs est illo; agnovit enim non esse prohibitionem usuræ, sed consilium mutuandi sine spe humanæ compensationis. [Hæc Sotus (quibus utitur Amadæus ad explicandum locum Euangelij de correctione fraterna) quæ explicatione non indigent, nec vllam Amadæus adhibuit. Vnde nescio, ubi perperam explicatum Baroni inuenit. Inuenio tamen ego apud illum, nam cum Sotus expressè ex D. Thoma asserat, in verbis relatis Lucæ 6. non contineri præceptum, sed consilium: opposi-

70
positum tamen expressè Baronius dicit: *Quamvis hæc Chri. verba, inquit, secundum totum, et sic loquar, ambitum præcepti vim non habeant; certum tamen est, aliqua sui parte continere. Neque hoc negat Soto. Expendat lector, an Amadæus, an Baronius scilicet perperam explicuerit. Negat Soto ex sua, & D. Thomæ mente in eo Evangelij loco prohibitionem vitæ contineri: Affirmat è contra Baronius, nec id negare Sotum dicit: Quasi id quod continetur in aliqua parte loci, in loco non continetur, & quod in aliqua Evangelij, in Evangelio non contineri, liceat asserere. Talis est Baronij expositio, & tamen Amadæum de mala explicatione, licet nuda Soti verba adduxerit, carperè non dubitavit.*

§. VII.

DE correctione fraterna; constitutiones Prædicatorem in alienum sensum ab Amadæo explicatas, & multo grauius Franciscanorum detortas, asserit Baronius fol. 308. sed non meliori fide. Quia Amadæus tract. de Eucharist. proposit. 4. num. 10. prædictas constitutiones à Bernardino de Areualo memoratas excipit, non exponit, sed mere relative adducit, ut videre licet, vbi supra. Et excerptis ex Areualo verbis constitutionum Franciscanorum, adiungit verba Laurentij Portel, sic inde referētis: [Clarè patet statutum illud præcipere, ut omiſſa correctione fraterna, crimen occultum Prælato denuntietur, etiam antequam sciat, peccatum continuari.] Quod asserit etiam Bernardinus de Areualo loco ibi citato, verum per contrarium usum esse illi derogatum, notat Amadæus ibidem, adductis verbis eiusdem Portel in *dubijs regul. tom. 1. verb. Correctio, in fine in. Addit n. 5.* vbi ait: [Dico hodie, non esse in usu in Ordine nostro, sed per contrarium usum abrogatum.] His positis optarem à Baronio excipere, in quo Amadæus constitutiones Franciscanorum grauiſſimè detorserit, cum ipsorum verba proposuerit, & per contrarium usum statutum de correctione fraterna abrogatum cum Portelio scripserit?

Quoad constitutiones Prædicatorum minus grauius deliquisse Amadæum, fatetur Baronius. Vnde minus nihilo, si fieri posset: Quod ex ibi etiam adductis facile ostenditur: quia Amadæus solum refert verba Areuali dicentis, idem, ac in Franciscano-

71
norum constitutionibus, in statutis Fratrum Prædicatorum haberi. Quod tamen Amadæus non approbat, potius in contrarium adducit Iohannem Martinez de Prado asserentem, id nunquam in illis facile stabilitum, & istam esse indubitatum, & perpetuam totius Religionis praxim. Non ergo, nisi per summam calumniam, scribere potuit Baronius, Amadæum constitutiones Prædicatorum in alienum sensum explicuisse, & multo grauius Franciscanorum detorsisse. Vtriusque Familiæ Doctores indices sunt.

§. VIII.

Locum de correctione fraterna ex disputa. D. Thomæ, quaest. 3. de prauatum exclamat Baronius pag. 310. pluribus suadere contendens, in doctrina D. Thomæ nunquam licere, admonitionem secretam omittere, quando spes fuerit emendationis: sed iure nullo. Quia Amadæus tract. de charitate, prop. 4. plura congerit D. Thomæ loca. Alia quæ probant admonitionem secretam posse omitti, quando delinquens per Prælatum melius corrigendus speratur. Quod tradit Quodlibeto 11. art. 13. vbi inquirens: [Vtrum si aliquis sciat peccatum proximi, peccet mortaliter referendo illud statim Prælato suo?] Respondet: [Si ego scio quod frater per me corrigitur, non debeo hoc denunciare Prælato; si autem videtur quod hoc melius fiat per Prælatum, & Prælatus sit pius, discretus, & spiritualis, non habens rancorem, seu odium aduersus illum subditum, tunc licet potest denunciare sibi. Et tunc, inquit, non dicit Ecclesiæ, quia non dicit ei sicut Prælato, sed sicut personæ proficienti ad correctionem proximi, & emendationem.] Sic D. Thomas, quem celebriores discipuli sequuntur, apud Amadæum supra numer. 8. vbi alia in super D. Thomæ loca adducit, in quibus præceptum Evangelicum de admonitione secreta præmittenda, sic exponit, ut non de admonitione ante denuntiationem priuatam, quæ Prælato, ut patri fit, sed ante publicam, quæ illi ut iudici, seu Ecclesiæ est facièda, intelligatur. Ut videre licet 2. 2. quaest. 33. art. 7. vbi inquirens: [Vtrum in correctione fraterna debeat ex necessitate præcepti admonitio secreta præcedere denuntiationem?] Non priuatam, sed publicam intelligit: quasi ad illam, de necessitate præcepti non esse præmittendam supponat, & solum ad publicam controuersiam reuocari existimet, idque indicant

argu.

argumenta quæ sibi objicit eo solam tendentia; vt constat ex 2. 3. 4. & 5. ibi: [Non ergo est de necessitate præcepti, vt secreta admonitio præcedat publicam denuntiationem.] [Ergo videtur, quod non sit de necessitate præcepti, quod secreta admonitio præcedat publicam denuntiationem.] Et similiter la alijs. Et quæstioni respondet, dicens: [Respondeo dicendum, quod circa publicam denuntiationem peccatorum, &c.] Et concludit, [Vnde patet, quod potest esse de necessitate præcepti, quod secreta admonitio publicam denuntiationem præcedat.] Hac conclusione respondet D. Thom. quæstioni, in qua vniuersaliter inquisiuit: *An admonitio secreta ex necessitate præcepti debeat præcedere denuntiationem.* Quod æquiualeat dicere: debet præcedere publicam, quæ sit Ecclesiæ, seu Prælato, vt iudici; non verò secretam, quæ Prælato vt patri. Cuius ratio est. *Quia* (vt tradit in Quodlib. 11. loco, & verbis citatis) *tunc non dicit Ecclesia.* Cui facit q. 33. citata, art. 8. vbi solum inquit: [Vtrum testium inductio debeat præcedere publicam denuntiationem?] Nil curans de secreta, quæ Prælato vt personæ priuatae sit. Quibus consonat 4. sent. dist. 19. q. 2. artic. 3. ad 1. vbi ait: [Dominus præcepit, vt secreta admonitio publicam denuntiationem præcederet.] Et Quodlib. 11. artic. 13. supra citato ad 1. vbi loquens de omittente admonitionem secretam ante denuntiationem priuatam, inquit: [Non facit contra præceptum Euangelij, quia non dicit hoc Ecclesiæ, sed personæ proficenti, vt dictum est.] Ex hoc igitur, & alijs locis, sic concludit Amadæus *Constat ergo apertissimè ex D. Thoma non esse contra præceptum Euangelicum non præmittere correctionem fraternam, ante denuntiationem secretam, quæ sit Prælato vt patri, secus ante publicam, quæ illi vt iudici sit.* An solide, vt cenleo, an ineptissime, vt dicit Baronijs, docti iudicent.

Nulli ex prædictis locis respondet Baronijs, contentus aerem verberare, dicens: *Mala omnino fide aduocari D. Thomam.* Quæ autem ipse? Constat ex D. Thomæ verbis supra adductis. Vnum vero dumtaxat D. Thomæ locum, ex disput. quæst. 3. de correctione fraterna, vindicandum assumit, & deprauatum esse condat, quæsi ex illo tantum Amadæus præfatam conclusionem, de correctione fraterna ad denuntiationem priuatam non præmittenda, deduxisset. Nam D. Thomas, inquit, verbis ex illa quæstione supra adductis, de sola inductione testium fuit loquutus, quos ad iudicem ante denuntiationem secretam, quæ Prælato vt personæ pri-

priuatæ sit; non censet de necessitate præcepti. [Sic autem dicere Prælato, ait D. Thom. (nempe non præmissa testium inductione) non est dicere Ecclesiæ, sed quando dicitur in publico, quasi in loco iudicis residenti.] Cæterum non aduertit Baronijs correctionem fraternam duo ante denuntiationem importare; & admonitionem secretam, & testium inductionem; ideoque Amadæus duplici locorum genere vsus est; alio, quod admonitionem secretam, alio, quod inductionem testium præmittendam non esse de necessitate præcepti, ante denuntiationem priuatam, comprobaret. Ex loco autem, quem deprauatum falso iactat Baronijs, ex quæst. 3. de correctione, non intulit Amadæus, potest omitti moniti- nē secretam, sed inde fundamentum, cui vtraque conclusionis pars innititur, verbis supra datis, confirmans, ex illo, & alijs locis collectiue sumptis, per legitimam consequentiam deduxit, correctionem fraternam (tam admonitionem secretam, quam inductionem testium includentem) ante denuntiationem priuatam non esse de necessitate præcepti. Inque a D. Thoma eodem fundamento de vtraque fuisse probatum; & merito, quia Christus Dominus non magis præcepit præmittere admonitionem secretam, quam inductionem testium, sed hi non sunt de necessitate præcepti inducendi ante denuntiationem priuatam; ergo neque admonitio secreta. Hic est Amadæi discursus ex pluribus L. Thomæ locis deductus, qui si Baronijs displicuit, argumento satisfacere debuisset, non Amadæi accusasse fidem.

CAPVT QVINTVM.

Ad trutinam reuocantur loca, quæ circa præceptum amoris Dei falsata contendit Baronijs.

- Pag. 312. *De speciali dilectione Dei mala fide relati Serra, & Bunnæ*
 Pag. 314. *Contra idem præceptum speciale charitatis fallax argumentum ex D. Thoma depromptum.*
 Pag. 315. *De contritione intempestiua reprehensio Galetani.*
 Pag. 316. *Contra præceptum speciale charitatis pessime aduocatus D. Thomas.*

Pag. 318. *Contra idem præceptum fraude reiatus ex D. Thoma locus.*

Pag. 326. *In idem præceptum fallax consecutio. ex D. Thoma de prompta.*

His claudit Baronius syllabum locorum, quæ in toto Opusculo Amadæi Guimenij falsata, truncata, aut in alienum sensum detorta expostulat.

§ I.

DE speciali dilectione Dei, mala fide relatos Serra, & Bannez, dicit Baronius fol. 312. sed mala hæc fides Banoniana est. Refert Amadæus tract. de charit. prop. 1. quorundum opinionem asserentem præceptum charitatis non esse speciale, sed generale, cui per aliorum adimplerionem satisficit. Quam Amadæus nullatenus sequitur (vt falso eimponitur) sed potius exterminandam censet, & nulli iam defendere licet, tum quia prorsus falsa, nam charitatis speciale præceptum maximum omnium est & pluribus Euangelij locis commendatum: tum quia Sanctissimus noster Alex. Septimus die 24. Septemb. anno 1665. propositionem negantem speciale præceptum charitatis, vt minimum vt scandalosam damnauit, & eius praxim prohibuit. His præmissis.

Mirum sane erit legenti Amadæum, quod mala fide relatos Serra dicatur. Quando quidem eius formalia verba pro vera, & tenenda sententia, ibi adducuntur, in quibus expressè dicit: [Certum esse præceptum charitatis obligare, vt pluries in discursu vitæ actum dilectionis Dei, & proximi eliciat homo.] Vnde ex incuria forsitan Amanuensis male citatus dicitur: quod inde mihi suadeo, quia licet Baronius pag. 312. falso asserat Amadæum contra præceptum dilectionis Dei. testimonia Thomistarum Serræ, & Bannez allegare; nil tamen de Magistro Serra vindicando curauit. Neque erat, quod vindicaret.

Quoad Bannez frustra tentauit. Nam hic expressè asserit, satisfacere præcepto speciali charitatis, qui semel in anno dignè sumit Eucharistiam. Quæ sola confessione, ex attritione procedente, dignè sumitur; & præcepto tam diuino, quam humano secundum omnes satisficit, licet nullus specialis charitatis actus ad communionem præcedat; ergo iuxta doctrinam Magistri Bannez, in lege Evangelica, qui post vsum rationis, singulis annis, nullo

nullo adstrictus mortali communicauerit, satisfacit præcepto dilectionis Dei, licet nullum specialem actum charitatis eliciat. Hanc consequentiam euidenter deduci ex doctrina Magistri Bannez, nemo Logicus dubitare potest. Quapropter non incongrue dixit Amadæus: *Videtur M. Bannez commutasse præceptum speciale charitatis in præceptum sumendi Eucharistiam, quod est æquialenter illud negare.*

Instauratur Amadæi argumentum ex alio, quo ipse M. Bannez impetit M. Sotum asserentem in Baptismo adimpleri præceptum, quo omnes tenentur diligere Deum super omnia, cum ad vsum rationis peruenerint. Sic enim in illum insurgit 2. 2. quæst. 44. art. 1. dub. [Dicit Sotus, quod in Baptismo impletur istud præceptum, quia tunc dat homo nomen suum in militiam Christi. Sed tamen non video, quomodo tunc speciale præceptum charitatis adimpleatur; quoniam paruuli habitu aliter amant, sicut & credunt: Adulti vero (attende) cum sola attritione dignè suscipere possunt Sacramentum Baptismi, ergo in susceptione Baptismi non adimpletur speciale præceptum dilectionis Dei.] Hæc Bannez. Ex quibus sic in illum retorquet Amadæus: Adulti cum sola attritione dignè suscipere possunt Eucharistiam, ergo in susceptione Eucharistiae non adimpletur præceptum dilectionis Dei, ergo si ad illud aliter adimplendum non tenentur, euidentis est, speciale præceptum charitatis in dignam communionem esse commutatum. Sane vel argumentum M. Bannez contra Sotum nullum est, aut Amadæi contra Bannez rem euincit.

Sed instat Baronius mala fide citatum Bannez: *Quia licet dicat satisfieri huic præcepto charitatis, cum quis semel per annum dignè sumit Eucharistiam; tamen quasi huic responsioni diffusus addit (quod non debuerat tacere Amadæus) huius præcepti omissionem nobis ignorantibus, posse ad peccatū lethale imputari. Verum si hæc expostulatio iusta foret, potuisset contra Magistrum Petrum de Ledesma eandem vrgere, qui cum ex eadem familia sit, non aliter citatum Bannez adducit: [La sexta sentencia (inquit tom. 2. sum. tract. 3. cap. 5. post 6. conclus.) es, que el que cumple con el precepto de la comunión, recibiendo dignamente el Sacramento del Altar, cumple con el precepto de amar a Dios sobre todas las cosas. Esta sentencia tiene el Padre Maestro Bañez en el lugar alegado. Esta manera de dezir, me parece muy dificultosa, porque el precepto del amor de Dios es muy diferente del de la*

Eucharistia. Luego con comulgar no cumple vno con el precepto de amar a Dios.] Hæc Ledesma, à quo tamen uala fide fuisse citatum M. Bannez, nec ipse Baronius dicit: cur ergo Amadæum calumnia impetit?

Et quidem neuter malæ fidei redargui potest, ex eo quod ultimam, circa præceptum amoris Dei, conclusionem, omiserit, quia licet post supra traditam de adimplitione huius præcepti per dignam lingualis aunis communionem, M. Bannez subnectat: [Tandem dico, quod fortassis nobis ignorantibus aliquando est omisio huius præcepti, sicut etiam solet esse omisio orandi Deum:] non dicit esse peccatum mortale, nec ideo scripsit, quia alteri conclusioni diffusius fuerit, sed quia forsitan pluries in anno per se obligat charitatis præceptum, cum plures intra annum casus occurrant, in quibus disputant Doctores, an ut obligatio elicendi actum specialem amoris Dei, v. g. An quisque per se ad illam teneatur, quoties contritionem peccatorum habere teneatur, aut veram eorum detestationem extra Sacramentum? An quoties aliquem in Deum blasphemare temptat? An quoties beneficium magnum a Deo acceperit? An quando grates eorum Dei tentationes instant? Et similes, in quibus omisio huius præcepti fortassis nobis ignorantibus datur. Quæ quidem ignorantia esse potest inculpabilis, ut constat ex Granada 2. 2. contr. 3. de charitate. comment. in quest. 44 tract. 14. dicens: [Quoniam tempore obliget hoc præceptum? Res est occulta, quod deteruiet, ut facile admittamus inuincibilem ignorantiam, quæ excuset à culpa plures, qui hoc præceptum fortasse non impleuerunt.] Hæc Granada vniuersaliter de tempore obligationis huius præcepti charitatis loquens, quæ potiori iure militat in sententia M. Bannez, quia licet præceptum amoris Dei per se sufficienter adimpleri existimet, digna sumptione Eucharistia, singulis aunis; cen- et tamen fortasse, alijs etiam temporibus, per se obligare, & per ignorantiam omissionem inculpabilem contingere. Hoc autem eodem tenore verborum dicere potuisset, quamuis ad actum specialem amoris semel lingulis annis per se elicierit: obligasset, ut plures alij dicunt: sicut ergo, si hanc communem conclusionem præmississet, non esset argumentum diffidentia, quod post illam adiungeret: [Tandem dico, quod fortassis nobis ignorantibus aliquando est omisio huius præcepti.] Ita similiter, nec quod post doctrinam de adimplitione præcepti charitatis, per dignam susceptionem Eucharistia, adiecerit. Nihil ergo in M.

M. Bannez peccauit Amadæus, sicut nec M. Ledesma, nec mala fide citate dici potest, quod ultimam conclusionem nuper explicitam subtraheret. Hæc enim alteram in suo robore reliquit.

S. II.

Contra præceptum speciale charitatis fallax argumentum ex D. Thoma de promptum, condolet Baronius pag. 314. Casus est, tract. de charit. prop. 1. num. 4. Suppleta vera sententia de præcepto speciali actus charitatis refert, & à censura liberat Amadæus quorundam opinionem asserentium hoc præceptum per se non obligare extra articulum mortis, & huius sententia indagans fundamenta inquit. [Non deerit forsitan, qui existimat de hoc præcepto, eodem modo philosophandum, ac de præcepto Baptismi, quod pro nullo tempore determinato ante finem vitæ obligare, tradit M. Martinus de Ledesma apud Leandrum, & est doctrina expressa D. Thomæ in Addit. ad 3. part. quest. 63 art. 5 in corp. ubi ait: *Ad Baptisimum non est aliquod tempus determinatum, ultra quod si Baptisimum differat, peccatum incurrat.* Argumentum hoc idem tempus utriusque præcepti obligationi determinans fallax, & vitiosissimum Baronius appellat. Quia non est, inquit, idem iudicium de utroque præcepto: *Nam præceptum charitatis ad finem pertinet, & Baptismi ad media.* Verum hoc fundamentum leuissimum est, quia actus charitatis non cadit sub præcepto, ut finis aliorum præceptorum est, sed ut medium ad consequutionem gloriæ. Ut bene ait M. Bannez 2. 2. q. 44. art. 1. concl. 3. [Actus, inquit, charitatis est etiam medium maxime necessarium ad assecutionem finis, & eatenus est de illo præceptum speciale; non ut habet rationem finis aliorum præceptorum, sed ut habet rationem ultimi, & perfectissimi medi ad assecutionem finis.] Ergo ex eo quod præceptum charitatis, ad finem aliorum præceptorum pertineat, & Baptismi, ad media: cum tam actus charitatis, quam Baptismus ut media tantum sub præcepto cadant, insufficientis valde est disparitas à Baronio tradita, maxime ut ex illa argumentum fallacia conuincatur.

Vitiosissimum etiam vocat, quia D. Thomam neutiquam docere putat, quod de Baptismi dilatione in loco citato illi adscribitur: *Nec potest, inquit, illi adscribi nisi per summam calumniam,*

legi, & relegi D. Thomæ locum supra citatum ex Addit. ad 3. p. quæst. 6. art. 5. in editione Salmanticensi (qua vtor) anno 1553. & verba quæ ex illo adducit Amadæus, fideliter excerpta reperio. Et claræ gratia, antecedentia, & subsequentiæ subiugam. Disputat ibi D. Thomas: [Vtrum peccator teneatur statim confiteri?] Et postquam statuit ratione communionis teneri. Sic profequitur: [Alio modo obligantur aliqui ad cōfessionem per se: & sic videtur eadem esse ratio de confessione, & de Baptismo differendo, &c. Ad Baptismum autem percipiendum non tenetur aliquis statim, postquam habuit propositum Baptismi: (attende) *Nec est aliquod tempus determinatum, ultra quod si Baptismum differat, peccatum incurrat.*] Et infra. [Quia ea, quæ sunt de necessitate salutis, tenetur homo in hac vita implere, ideo si periculum mortis imminet, etiam per se loquendo, obligatur aliquis ad confessionem faciendam tunc, vel Baptismum suscipiendum.] En aperte in his locis traditum à D. Thoma, nullum esse tempus ultra quod si Baptismum quis differat, peccatum incurrat, & in articulo mortis teneri suscipere. Cuius fundamento innixi Scotus, Durandus, Gabriel, Ricardus, Paludanus, Suarez, Valentia, Lugo, & alij apud Leandrum tom. 1. tract. 5. disp. 3. quæst. 13. asserunt, secluso articulo mortis, & lege Ecclesiastica de confitendo semel in anno, non obligare per se diuinum præceptum confessionis. [Quia præceptum, inquit, affirmatiuum per se non obligat, nisi in articulo necessitatis, qui per se loquendo, nullus est dabilis ante mortem.] Quod prædocuerat D. Thomas vbi sup. dicens: [Præcepta affirmatiua non obligant ad statim, sed ad tempus determinatum, non quidem ex hoc, quod tunc commode impleri possunt, sed ex hoc, quod tempus urgentem necessitatem adducit.] Cum autem nullum sit tempus ante mortem, quod urgentem necessitatem ad Baptismi præceptum adimplendum adducat, cum nullum sit, ultra quod si quis differat, peccatum incurrat: & eodem modo de Baptismi, ac de confessionis præcepto discurrendum sit, plane sequitur ex mente D. Thomæ, extra articulum mortis per se non obligare præceptum Baptismi, sicut nec confessionis: attento dumtaxat præcepto diuino: nam certissimum est præcepto Ecclesiastico dilationem vtriusque prohibitam esse.

Faciunt discursui Amadæi, M. Bann. & M. Soto, qui (vt testatur Baronius sup. fol. 312.) asserunt, quod nisi præcepto charitatis aduultus, in primo instanti vsus rationis teneatur. [Vix vllū præter

articulum mortis assignari potest.] Ergo homini, qui in primo instanti vsus rationis actum charitatis elicerit, nullum tempus ante articulum mortis assignari potest, in quo ad actum alium charitatis eliciendum teneatur: & consequenter omnes qui talem obligationem pro primo instanti vsus rationis non agnoscunt, tenentur fateri, extra articulum mortis præceptum speciale charitatis non obligare. Adde quod omnes Thomistæ defendunt cum D. Thom. præceptum Baptismi non obligare in primo instanti vsus rationis, ergo pro Baptismo iuxta Sotum, & Bannez, *Vix vllum præter articulum mortis assignari potest.* Ergo licet D. Thomas verbis supra datis, id non expretsillet, hæc sententia vi argumenti illi adscribi posset. Non ergo vitiosum adeo fuit Amadæi argumentum. Nec falso D. Thomæ adscripsit verba, vt Baronius dixit, sed ex illo circa Baptismi dilationem fideliter excerptis.

Instat Baronius D. Thomam ibidem addidisse: [Potest contingere, quod in dilatione Baptismi mortale erit peccatum, vel non erit, & hoc pensandum est ex causa dilationis. Vnde si causa dilationis Baptismi mortale peccatum annexum habeat, utpote si propter contēptum, vel aliquid huiusmodi, Baptismū differat, dilatio erit peccatū mortale, aliàs non.] Fateor D. Thomæ hæc esse verba, quæ licet Baronius non adducat, referre placuit, vt ex illis apertius D. Thomæ sensus percipiatur: cōcedit Amadæus dilationem Baptismi ex contemptu, aut inobedientia posse esse peccatum mortale: contendit vero, vi consequentiæ idem prorsus de dilatione actus charitatis dici posse, & ideo quod deficiente simili causa dilationis, sicut non peccat lethaliter omittens Baptismum vsque ad articulum mortis (attento iure diuino) ita neque qui actum charitatis. Ex nullo ergo capite Amadæi argumentum fallax, & vitiosissimum ostendit Baronius.

§. III.

DE contritione in tēpestiue reprehensum Caletanum, dolet Baronius pag. 315. sed quidem laudi ei verteretur, si complacuisse. Sic res se habet. Secundum argumentum, quo Amadæus excusat asserentes præceptum amoris Dei differri posse vsque ad articulum mortis, sumpsit à paritate præcepti contritionis, quod post peccatum commissum, nō minus urget, quam præ-

præceptum amoris Dei: quia contritio, secundum communem Theologorum sententiam, est formaliter actus charitatis, & è contra, actus charitatis est formaliter, aut virtualiter actus contritionis, vt tradit D. Thomas in 4. sentent. dist. 17. quæst. 1. ad 4. quæst. ad 1. [Dicendum, quod feruor dilectionis de necessitate secum coniunctum habet odium contrarij.] Sed post peccatum commissum, potest differri contritio, vtque ad articulum mortis, ergo & actus charitatis. Hæc consequentia grauis ponderis esse debet Caietano, & alijs, qui minorem istam propositionem concedant, & grauioris pluribus Doctoribus, qui ante commissum peccatum, in primo instanti vsus rationis, præceptum charitatis vrgere negant. Postquam igitur Amadæus Caietani verba pro dilatione licitæ contritionis vsque ad articulum mortis fideliter excripit, subnequit alia eiusdem verba, que ibidem adit, dicens: [Scito quod eiusmodi vera contritio dupliciter inueniri potest; scilicet formata, vel informis, hoc est, cum gratia, & charitate, & sine illa.] In quem sic Amadæus: *Mirabile quidem dictu! Quomodo sine gratia, cum sit vltima dispositio ad gratiam? Quomodo sine charitate, si cum remissione peccati necessario coniuncta est:* Hæc est acris illa reprehensio, quam Baronius adeo ægre tulit, cum Amadæi potius modestiæ congratulari debuisset: & in eum solum inuehitur, etsi plures ibidem referat, quorum alij Caietani opinionem parum tutam in fide, alij erroneam appellarunt. Sed Baronium excuso, quia præfatam sententiam, sibi non displicere significat dicens: *Nolim, hæc ex Caietano defendere quamvis possem vero sensu interpretari.* Hoc Baronio non concedam: Bene tamen quod si vera contritio, cuius præceptum post lapsum per se non obligare, vsque ad articulum mortis, dicit Caietanus, posset esse sine gratia, & charitate; imbelles foret argumentum à paritate contritionis ad actum charitatis. Quapropter opus fuit Amadæo præfatam opinionem extermiare, & eam, quam *intempestiuam*, abs re latis, Baronius vocauit, reprehensionem non prætermittere, vt illa reiecta, argumentum in suo robore maneret, & solutionem non pateretur.

Contra præceptum speciale charitatis pessimè aduocatum. D. Thomam, ex postulat Baronius fol. 316. cui vt plene satisfaciam, in memoriam reuocare oportet, Amadæum prop. 1. de charitate, num. 7. adducere D. Thomam expressè asserentem dari speciale præceptum charitatis, eiusque transcripta referre verba ex 1. 2. quæst. 100. art. 10. vbi sic ait: [Actus charitatis, secundum quod est quidam actus, per se cadit sub præcepto legis, quod de hoc specialiter datur. Diliges Dominum Deum tuum, & diliges proximum tuum.] In quibus tam charitatis Dei, quam proximi speciale præceptum apertissimè docet. Quod iterum tradit 2. 2. quæst. 44. vbi duo hæc specialia præcepta ex professo explicat, & art. 7. modum dilectionis contentum illis verbis: *Diliges proximum sicut te ipsum* exponit. Nec mihi de re hac dubium vllum est. Quia Christus Dominus, Matth. 22. eodem modo de præcepto amoris proximi, ac Dei loquutus est, dicens: *Diliges Dominum Deum tuum, &c. Hoc est maximum, & primum mandatum. Secundum autem simile est huic: diliges proximum tuum sicut te ipsum.* Quapropter iure optimo D. Thomas vbi supra, de vtroque actu speciale esse præceptum, nos edocuit.

Nihilominus non esse obligationem diligendi proximum actu interno, & speciali charitatis, nisi casu, quo id esset necessarium ad vitandum odium, tradit ex Dominicanis tanquam D. Thomæ sententiam, M. Acacius de Velasco apud Amadæum, dicens: [Santo Tomas, y comunmente los Doctores enseñan, que no debemos amar al proximo con actos internos especiales; sino es en caso que fuesse necesario para evitar el aborrecimiento.] Ex quibus sic Amadæus: *Quid ergo dicemus ne in doctrina D. Thomæ neminem teneri amare Deum actibus internis specialis amoris, nisi cum opus fuerit ad vitandum odium? Expende vim consequentia.* Quod vt melius præstes: sic instauro argumentum. De vtroque actu charitatis Dei, & proximi, datur speciale præceptum, sed speciale præceptum charitatis proximi non obligat ad actum internum, nisi cum opus fuerit ad vitandum odium; ergo neque speciale præceptum charitatis Dei. Hæc est consequentia illa, quam ex præmissis inferri putauit Amadæus, ideoque ad eam vitandam, iure censuit, illarum aliquam claudicare. Non maiorem, vt aliqui, quos ibi citat, voluerunt, sed minorem. Nam cum

cum speciale præceptum charitatis negari nequeat, & de utroque amoris actu, Dei scilicet, & proximi, specialiter detur, ut ex Matth. 22. constat, nequit consequenter alteri actum internum amoris Dei per se cadere sub præcepto, non vero amoris proximi.

Verum, utraque præmissa concessa, Baronius consequentiam ridet. Nec miror, cum præceptum speciale amoris Dei, & proximi, exponere non erubescat, illo proverbio: *Qui amat me, amat, & canem meum.* Quasi præceptum amandi proximum ea ratione se habeat, respectu præcepti amandi Deum, ac præceptum amandi canem cum præcepto amandi proximum: & quasi proximi, & canis amandi, darentur duo specialia præcepta inter se connecta, sicut & amoris Dei, & proximi dantur. Unde concludit ridiculam esse argumentationem à præcepto speciali amoris proximi, ad amoris Dei speciale præceptum, dicens: *Canem amici non debeo singulari affectu. prosequi, sed iuri amicitiae. satisfacio. si habeam animum paratum, ad canem diligendum, cum occurrerit occasio amico testandi affectum, eius canem non omnino neglecto.* Unde deuocit, quod licet amoris proximi speciale præceptum non obliget ad actum internum amoris, nil inde concludi potest contra obligationem ad actum internum, & specialem amoris Dei, alias, inquit, *satisfaciam præcepto charitatis in Deum, si illum eodem loco, quo canem reponam.* Verba hæc, cui vertam, nescio. Sanè si in obligatione amandi Deum, non alia amandi proximum contineretur, quam in præcepto amandi proximum, obligatio amandi eius canem: & præceptum amandi canem daretur simile præcepto amandi proximum, quod simile est præcepto amandi Deum, discursus Baronij irridendus non foret. Sed cum omnia fecus se habeant, & ipse ignorare non possit; consequentiæ, & conscientiæ morsus fugere non poterit.

Et ut res magis innotescat. Sic formo argumentum. Ex eo quod Christus Dominus eodem modo de præcepto charitatis Dei, & proximi loquutus fuerit, inferunt Doctores, dari præceptum speciale diuinum, & supernaturale charitatis proximi. quod ex charitate, & amore supernaturali tenemur proximum diligere (quod esse de fide dicit Trullenc. lib. 1. Decalog. cap. 5. dub. 4. num. 4.) ergo ex eo quod Christus Dominus eodem modo de utroque præcepto loquutus fuerit: Legitima hæc erit consequentia: *Actus internus supernaturalis charitatis Dei per se cadit sub præcepto, ergo & actus internus supernaturalis charitatis proximi,*

proximi, ergo ab opposito consequentis validum erit argumentum: Se d'actus internus, & supernaturalis charitatis proximi, in opinione D. Thomæ, per se (ut ait Acacius) non cadit sub præcepto; ergo neque actus charitatis Dei. Ergo ex negata obligatione diligendi proximum actu interno charitatis supernaturalis, non inefficaciter arguitur contra obligationem amandi Deum actu interno charitatis. Non ergo inepte vim consequentiæ expendendam commendauit Amadæus. Ad vitandum, igitur absurdissimum istud consequens, satius fuisset Baronio explicare duo D. Thomæ loca, quæ ex 2. 2. quæst. 25. art. 8. & ex Quodlib. 4. art. 24. ad 1. adducit Amadæus, ex quibus Acacius de Velasco, & alij eî adscribunt, negatæ obligationem diligendi proximum actu interno charitatis supernaturalis. Posset inquam explicuisse, iuxta ea, quæ 2. 2. quæst. 44. art. 7. dicit Angelicus Doctor, ubi explicans verba Christi Domini, Matth. 22. *Diligas proximum tuum sicut te ipsum.* Sic ait: [Morus dilectionis tangitur, cum dicitur, sicut te ipsum, &c. Et hoc tripliciter. Primo, quidem ex parte finis, ut scilicet aliquis diligat proximum propter Deum, sicut se ipsum propter Deum debet diligere, ut sic sit dilectio proximi sancta, &c.] Diligere autem proximum propter Deum, nequit contingere absque actu interno charitatis supernaturalis proximi, qui proinde iuxta D. Thomam ibidem art. 4. sub præcepto cadit: & ideo aliquando per se debet obligare; nempe saltem semel in anno, ut cum Magistro Bannez tradit M. Petrus de Leda, in vbi supra tom. 2. summæ, tract. 3. cap. 5. & sic dicendum cenleo, ut vi argumenti nequeat D. Thomas villo modo aduocari contra præceptum speciale actus interni charitatis Dei, quod alibi ut certum, & indubitatum supponit, ut supra notauit.

D. V.

Contra idem speciale præceptum charitatis Dei, fraude relictum D. Thomæ locum, contendit Baronius pag. 318. & in Amadæum (cui sententiam imponit) acriter invehitur: cum tamen ipse nullibi neget præceptum huiusmodi, nec D. Thomam negasse dixerit, sed pro affirmatiua sententiâ, illius expressa verba produxerit; etsi Doctores negatiuæ non leue pro illa, apud D. Thomam fundamentum inuenisse pronuntiet. Tria igitur D. Thomæ loca adducit Amadæus tract. de charit. prop. 1.

num. 9. quibus prædicti Doctores inniti potuerunt. Primum ex 2. 2. quæst. 44. art. 1. ad 3. vbi cum sibi obieciſſet. [Si de charitate dantur aliqua præcepta, deberent poni inter præcipua præcepta, quæ sunt præcepta Decalogi, non autem ponuntur, ergo.] Respondet: [Dicendum, quod omnia præcepta Decalogi ordinantur ad dilectionem Dei, & proximi, & ideo præcepta charitatis non fuerunt connumeranda inter præcepta Decalogi, sed in omnibus includuntur.] Ex quibus sic argui potest. Præcepta charitatis includuntur in alijs præceptis Decalogi, ergo & obseruatio præceptorum charitatis includitur in obseruatione aliorum Decalogi. Sed præcepta Decalogi obseruari possunt absque actu speciall charitatis Dei, & proximi, ergo & præcepta charitatis. Minor constat ex D. Thom. 1. 2. q. 100. artic. 10. & 2. 2. q. 44. art. 1. ad 1. ergo.

Secundum præfatæ sententiæ fundamentum dedit locus alius D. Thomæ, ex eadem quæst. 44. art. 4. vbi præceptum diligendi Deum ex toto corde, sic exponit: [Ad secundum dicendum, quod dupliciter contingit ex toto corde Deum diligere. Vno quidem modo in actu, id est, vt totum cor hominis semper actualiter in Deum feratur, & ista est perfectio patriæ. Alio modo, vt habitualiter totum cor hominis in Deum feratur, ita scilicet, quod nil contra Dei dilectionem cor hominis recipiat, & hæc est perfectio viæ.] Ex quibus sic arguitur. Qui diligit Deum ex toto corde, prout est perfectio viæ, verè obseruat præceptum charitatis Dei, sed qui habitualiter Deum diligit, nil contra Dei dilectionem agens, diligit Deum ex toto corde, prout est perfectio viæ, ergo. Cum autem habitualis hæc dilectio, & nil contra Dei dilectionem agere, absque actu interno amoris Dei contingere possit, seruando scilicet Decalogi præcepta, & habendo animum præparatum ad dilectionem Dei, sicut de dilectione proximi tradit Angelicus Doctor 2. 2. quæst. 184. art. 2. ad 3. [Sufficit, inquit, vt feratur in singulos habitualiter, & secundum animi præparationem.] Inde non leuiter concludi nonnullis videretur, præceptum diligendi Deum ex toto corde, cui præceptum dilectionis proximi simile est, satis adimpleri iuxta principia D. Thomæ, si voluntas in Deum habitualiter feratur, secundum animi præparationem, nil contra Dei dilectionem agens.

Tertium D. Thomæ locum huic parti fauentem excerptit Amadæus ex 2. 2. quæst. 184. citata art. 3. ad 2. vbi ait: [Perfectio di-

diuinæ dilectionis vniuersaliter cadit sub præcepto; sed transgressionem præcepti euadit, qui quomodocumque perfectione diuinæ dilectionis attingit: est autem infimus dilectionis gradus, vt nil supra eum, aut contra eum, aut æqualiter ei diligatur.] Et infra. [Non est transgressor præcepti, qui non attingit ad medios perfectionis gradus, dummodo attingat ad infimum.] Ex quibus sic. Qui nil supra Deum, aut contra Deum, at æqualiter, ac Deum diligit, adimplet præceptum dilectionis Dei: sed nullo actu charitatis elicit, verificari potest, nil supra, aut contra, aut æqualiter, ac Deum diligi; ergo & adimpleri præceptum.

Propter hæc præfatam sententiam non leue fundamentum apud D. Thomam habuisse, non reuit dicere Amadæus. Non dubito apud Dominicanos leuissimum, & nullum omnino censendam: an vero tale sit, iudicabunt alij. Etenim argumenta, quæ ex D. Thomæ doctrina conficiunt Iesuitæ ad probandum phisicam prædeterminationem pugnare cum libertate, & illa requisita ad operandum, & independente à nostra potestate, vt à Dominicanis adstruitur, deficere auxiliū sufficiens in eo, qui non operatur, ac proinde quicumque non operatur, non posse operari, & similia; leuia vocant (etsi efficacia senserint) aduertarij. Cum tamen alij efficacissima censeant, & clamant. Nil ergo mirum, quod præiacta Amadæi argumenta doctrina D. Thomæ innixa nullius ponderis ab aliquibus iudicentur, alijs scilicet non leuia erunt. Et, vt credo, grauiora censebunt, qui Baronium vindicem legerint, quia post multa prolixè satis ad ea diluenda congesta, illibata fere reliquit. Non tamen propterea nego congruam, & valde probabilem solutionem admittere, quæ Diu. Thomam ab scandalosa illa doctrina excludat, non vero adeo apertam, & euidentem Amadæus censuit, vt præfatæ opinionis patroni; illius autoritate non leuiter innixam intendere nequuerint. Nec nouum est Thomistis opinionem aliquam, vt expressam D. Thomæ defendere, & tamen contrariam in via etiam D. Thomæ probabilem esse, statuere: quarum plura possem adducere exempla, & ex locis forsitan minus vrgentibus deprompta. Hæc si expendantur, consequutio illa Amadæi, tum ex

D. Thomæ locis nuper adductis, tum ex alijs de dilectione proximi, non adeo fallax lectori videbitur,
vt Baronio supra pag. 326.

Conclusio ex pramissis.

OMnia D. Thomæ, & Thomistarum loca, quæ Vincentius Baronius in suo opere, edito Parisijs anno 1665. ab Amadæo falsata, & truncata, ad inuidiam ei conciliandam in syllabo congesta obiecit, sigillatim expensa, & ad trutinam vocata exposui, nullius rigorosum examen prætermisi. Et mirabile dictum! Cum tot ipsius, & aliorum industria, ad vindictas vndique conquesta traxerit, nullum fideliter, sed per fraudem, aut calumniã in Amadæum retortum demonstraui. Doctores iudices aduoco. Ea est veritatis natura, vt vnde magis obtegatur, inde magis eluceat. Quapropter satis mirari non possum Vincentij Baronij ausum, dum Authores suæ familiæ ab opinionibus, quas, eorum expressis verbis, Amadæus refert, eximere tentauit. Cum enim facti quæstio sit, vnusquisque facile, collatis locis, sententiam ferre poterit, & de falsitate conuictum paruipendere. Omnes Hispani pro Amadæo tulerunt. Eius fidelitatem in Authoribus citandis, Alimæ facultatis Parisiensis Doctores, & ex Carmelitana Familia viri doctissimi, in approbatione Opusculi die 7. Martij anno 1664 Lugduni commendarunt. *Fidem, inquit, facimus, Authorem libri, cui titulus est, Aduersus quorundam expostulationes, &c. fideliter citare Authores per celebres, ac de Religione Orthodoxa benemeritos, qui easdem hic recensitas opiniones tuentur.*

Vnus Vincentius Baronius fidelitatem hanc arrietare suo libro, molitus est. Sed vt ait Sanctus Gregorius Nyssenus lib. 7. contra Eunom. *Sufficiens refutatio vanitatis eorum, quæ dicuntur, est ipsemet liber iste, per se ipsum imbecillitatem sonora quasi voce patefaciens.* Sed quod mirabilius, cum totum oleum Baronius perdiderit, hanc confidenter pro suis contra Amadæum, pagin. 334. sententiam profert. *Si vera sit hæc Amadæi accusatio, non deprecor, quas commereantur pœnas hæc flagitia: patiar libentissime nos diris omnium gentium diuoueri, & flammis nos, librosque nostros absami. At si falsa sint hæc ex Dominicanis testimonia, si corrupta, si in alienum sensum detorta, si denique ad calumniam instructa, statuat lector, quid tot interpollationum artifex commereatur.* Ostendi iam falsã non esse ex Dominicanis testimonia, non corrupta non in alienum sensum detorta, sed omnia vera, & fideliter, & in sensum ab eis intento producta, ideoque quod libentissime

sine Baronius passurum offert; alij, vt credo, ægre ferent. Lectorem iudicem statuo, vt Baronij, & Amadæi causa cognita, suum ius vnicique tribuat.

O quantum meriti causæ Amadæi accresceret, si hic se locus daret excubendi loca, quæ ex ipso Baronius, vel non calluit, vel in detortum, & contradictorium sensum voto finxit! Nullam fere opinionem singularẽ, vt ab alijs traditam refert Amadæus, cuius eum Baronius Authorem non traducat, & illi inuito non adscribat, vt ex sui operis famosi contextu aperte constat. Plures Dominicanis inpotuisse, ipse illi imponit, vt inde Sicophantiæ redarguat; prout in hac opella, collatis locis, demonstrauit. Quæstiones quandoque permiscet, & irretitur, vt incantum lectorem deceptum in Amadæum prouocet, & ipse Victor appareat. Exemplo rem explico. Amadæus tract. de pœnitent. prop. 7. plures refert Doctores, & nonnullos ex Ordine Prædicatorum, asserentes eum, qui vnica actione plures lædit personas, vnum peccatum committere: inter quos M. Serra 2. 2. quæst. 76. cuius formalia adducit verba, quæ non inficiatur, sed repetit Baronius fol. 234. Nihilominus Amadæo insultat, dicens: *Quæ tibi fides impofterum Amadæi adeo aperte fraudis conuictio?* Sed cuius nam? Quia suppresit, inquit, alia verba eiusdem Serra infra docentis: *Aperiendum esse in confessione, quot homines maledixerit.* Vera Baronius refert, sed extra chorum saltat. Quia quæstio, quam Amadæus ibi versat, non est. An numerus personarum, quibus fit iniuria, sit necne in confessione aperiendus? Sed an qui vna actione plures lædit, vnum peccatum committat? Et pro parte affirmante adduxit fideliter M. Serra, & alios Doctores, præscindens omnino à quæstione alia de modo confitendi eiusmodi peccatum, quæ longè diuersa est. In qua præfati Doctores non conueniunt (licet grauius fateantur peccatum, quo plures fuerint personæ læsæ) sed alij numerum exprimendum affirmant, alij negant, iuxta diuersas opiniones circa obligationem confitendi circumstantias aggrauantes, vt notat supra M. Serra, cui probabilius videtur aperiendum. Quem proinde Amadæus, quando hanc secundam quæstionem exagitet, pro hac parte adducere promittit, & eius verba referre. Quando autem primam de vno, vel pluribus peccatis attigit, ad rem non erant, & ideo prudenter omisit. Quæ ergo fronte aperte fraudis Amadæum conuictum garrijt Baronius? Omitto huius generis alia.

Insuper quandoque, ut sua familiae Authores ab opinionibus, quas vere trahunt, eximat, in contradictorium sensum trahit, licet formalia eorum verba apud Amadæum prælegerit. Exemplum sit. Proposit. 16 de poenitent. adducit Amadæus expressa Syluestri verba (confes. 1. quæst. 8. ex editione Antuerpiensi, anno 1559.) asserentis cum Petro de Palude, contra Hostiensem, Panormitanum, & Angelum, quod exempti habentes immediate supra se Abbatem, vel Generalem, & huiusmodi possunt communi iure eligere confessariū. Et tamen contrariā sententiam Syluestrum tenere, audacter, & intrepide Baronius asserit fol. 245. dicens: *Quoad Syluestrum attinet, aduerto non bona fide referri; sic enim habet: præter exēptos, qui immediate subdūtur Papæ, Prælatos qui habent supra se Abbatē Generalē, vel eiusmodi, id est, Episcopum, eligere communi iure non posse quemlibet Sacerdotē in confessarium.* Hæc Baronius imponens Syluestro sententiam, quam ab Hostiensi, & alijs traditam deserit. En Syluestri verba: *Exempti habentes immediate supra se Abbatem, vel Generalem, & huiusmodi, eligere communi iure non possunt, secundum Hostiensem, quod ibi Panormitano placet. & hoc sequitur Angelus. Sed Petrus Palude (attende) tenet contrarium, dicens: Quod Priori est Prælati, & exempti, licet subsit Abbati & Maioribus, hoc potest sine licentia eorum, quia hoc priuilegium, inquit, de eligendo Confessorem equaliter, conceditur Episcopis, & minoribus Prælati exemptis. Hoc sequitur Archi, & hoc tene: quia constitutio est gratiosa. & late interpretanda.* Ecce apertissime Syluester cōtraicit Baronio, qui aut cursū eum legit, & ideo sententiam quam reijcit, attribuit, aut ex malitia imponit, ut Amadæo calumniam inferat. Plura possem ad hoc argumentum congerere, quibus parco, ut breuitati non parcam.

Aliqualem ego, et si præntensam, Baronio excusationem meditabar, ut à temeritatis nota, eius ausum eximerem, quod in quæstione facti sic scripserit, quasi ad nullius viri decii oculos, nec aures, eius opus peruenturū etlet, sed solum apud imperitos, & ignaros euoluendum, qui iuxta ipsius dictionum, calumniarum, & conuictorum colluuiem, causæ iustitiam metientes, in Amadæum concitarentur. Sed iam neque apud istos Baronium fidem ullam facturum video, postquam illum inueni serio negantem in vniuerso extitisse Reuerendissimum Patrem Fratrem Luissium de Valentia ex Capuccinorum Ordine, virum grauissimum

num, & in Hispania, præcipuè in Regnis Valentia, & Murcia, doctrina, prudentia, & Religione nobilissimum, qui ex præscripto Vicarij Generalis Archiepiscopi Valentini, Amadæi Opusculum anno 1660. ad prælum Valentia approbatum, ut in fronte operis præmittitur, his verbis: *Approbatio admodum R. P. Fr. Luissij à Valentia. Ministri Prouincialis semel, & iterum, Ordinis Fratrum Minorum Franciscianum Capuccinorum. Prouincia Sanguinis Christi, in Regnis Valentia, & Murcia, Sacra Theologiae Antecessoris, ac Lectoris iubilati, & apud fidei iudices sacros, in vtriusque Coronæ Senatibus Consiliarij Qualificatoris* Huius ergo tanti viri (qui hoc anno 1666. paucis ab hinc mensibus plenus meritis natalè solium cum cœlesti solio commutauit) non solum memoriam abolere, sed nec inter viuos vsquam extitisse, Baronius inuadere tentauit. Imo parum id censens, nec Capuccinorum Prouinciam Sanguinis Christi, in vniuerso Ordine esse, nec fuisse testari, & comprobare ausus est (pag. 267. disp. 2. sect. 5. art. vnico) *Plures, inquit, suspicabantur commentitium esse illud Capuccini elogium, & fraude Authoris ingessum suo Opusculo. Ea opinione nil verius probant Capuccinorum querimonie iustissime. & Præpositi Capuccinorum Generalis omni exceptione maioris testimonium, cui cum sui Ordinis res omnes sint notissime, nec Prouinciarum, aut celebriorum virorum nomen illum lateat, ut ab vno illustri Capuccino accepi. sanctè iurauit, nullam extare hoc nomine Sanguinis Christi sui Ordinis Prouinciam, nec vllum cognomento Luissium à Valentia Exprovincialē.* Hæc Baronius, & vnus ille priuati a asserere, aedum scribere, & typis mandare auderet. Quæ non solum Doctores, & viri Religioni vniuersitatis Valentia, & Vicarius Generalis illustrissimi Archipræfatis, ex cuius mandato approbatum ad prælum præcessit, sed & vtriusque Regni Murcia, & Valentia Sancti Tribunalis D.D. Inquisitores, imo & incolæ omnes, cum ad aures peruenerint, cachinis excipient, & inde ortis præconijs Baronianam fidem, ut in preuerbiū maneat, commendabunt. Et veluti ex vngue leonem, ex hac quæstione facti, in quatuor testes, & iudices falsitatis existunt, caliditatem hominis agnoscentes, in quæstionibus alijs facti, quas non omnibus examine vacat, nec licet, non maiorem sibi fidem arrogare debere, conclamabunt: ut Amadæus non solum ex Doctorum, sed ex infantium etiam, & lactentium ore laudem perficiat.

Testimonia ex Dominicanis ad calumniam instructa, nemo cordatus credet; Amadæi vnus scopus fuit, suas vnicui-

cuique opiniones restituere, & Iesuitas ab imposturis vindicare, non alijs imponere, non extraneos accusare, non illorum sententias mordere, sed eas relative tantum in Iesuitarum subsidium adducere, vt vel sic accusatores nouitatis, & laxitatis ab illis inducunt meliora sapientes, palinodiam decantare cogeret. Nullam enim opinionem ex Iesuitis refert, quæ vere, aut per imposturam præobiecta non fuerit, nullam ex extraneis, quam sui fide relatam ab Authore attente relecto, fideliter non excipserit. Omnes de fide Orthodoxa benemeritos agnoscunt patronos, licet me iudice, plures adhuc spongia indigeant. Quamuis enim illam supra viginti propositionibus ab Amadæo, ex varijs Authoribus excerptis, Sanctissimus noster Alex. VII. applicauerit, restant adhuc nonnullæ, quas Amadæum reprobare, & suum de singulis iudicium ferre, valde oporteret. Nam cum illius Opusculi copiose quatuor editiones totam fere Europam repleuerint, & nulli confixio libri singularum opinionum transumptum prohibeat, non solum apud se quique retinere poterit, sed quascunque à Sede Apostolica, aut ab alio inferiori Tribunali fidei non damnatas docere: & cum exceptio regulam in contrarium firmare videatur, ex aliarum damnatione deducere, reliquas in Amadæi Opusculo ex varijs Authoribus adductas, probabiles esse, & in praxi securas reputari debere. Vel è contra spargere, propositiones morales Iesuitarum in præfato libro contentas, eo confixo, corruisse, & damnatas fuisse, vt ignorantes nonnulli diuulgarunt, non considerantes vix vnam, aut alteram opinionem vnus, vel alterius Iesuitæ, ex tot in Opusculo contentis fulmen Apostolicum percussisse, sed solum imposturas, à quibus Amadæus euidenter vindicat, & exterorum opiniones iusto laxiores, quas inculpatæ tutelæ ius traducere coegit.

Quibus, vt occurratur, & opportune medicina paretur, Eminentissimos D.D. Cardinales Sacræ Congregationis Indicis supplex exoro, vt nonæ editioni Opusculi Amadæi Guimenij facultatem faciant, in qua notatis propositionibus à Sanctissimo nostro Alex. VII. damnatis, & prohibitis, aliæ iudicio Authoris de singulis ferendo committantur, quo probabilitate destitutas ostendat, vt in Summis passim repertæ, & à nonnullis traditæ, nulli noceant. Et sane cum nulla à proprio Authore eradenda præcipiatur, & eorum nullibi penuria detur, Apostolica prohibitionem, de cursu temporis, memoria excidente; Moralium studiosi confixionis insci, in suis Authoribus, facile ebibent, qua

in breui, & familiari Opusculo notatas enixe fugient. Cui grauisimo damno noua editio præcauebitur, & fructum ab Amadæo intentum Iesuitæ colligent, cum ex Opusculo edito manifestum fiat, non illos conscientie habenas laxasse, sed opiniones medias inter nimis strictas, & laxiores tenuisse, & solum homines inuidia obcecatos in illos oblatrasse: Quo circa (ait Gregor. Nyssenus sup. lib. 4. contra Eunom.) *neque quomodo, quod asserunt, euertere possit, animaduertunt. Et quidquid ad ipsos venerit, absque vlla inquisitione arripiunt.* An Baronio id contigerit? Qui legerint, iudicent: sicut & quas commereatur pœnas homo, qui tot proba, contumelias, calumnias, & falsas criminationes ad veritatem obsecrandam in Amadæum conglomerauit. Ego libentissimè condono. Vt inam, & ipse doleat, & de crimine conuictus respiciat. Si autem Amadæus, his ponderatis, in aliquo defecisse, adhuc censetur, correctioni Eminentiss. Card. subijcio, & quam Opusculum commertum fuerit, supplex

hic libellus humiliter

exorat.

INDEX VERBORVM.

A.	I.
Absolutio, fol. 47.	Ieiunium, 25.
Actio vna plures hædēs, 87.	Incestus, 49.
Amor Dei, & proximi, 74. & seq.	Intentio, 41.
Attentio, 37.	L.
B.	Lactinia, 27.
Baptismus, 41. 46.	Luyfus de Valentia, 88.
C.	M.
Combeffius, 63.	Martyrium, 44.
Communio, 56.	Matrimonium, 40.
Confessarius, 53.	Miffæ auditio, 56.
Confessio, 52. 55.	Montes pietatis, 32.
Contritio, 80.	Mutuum, 34.
Correctio fraterna, 69. & seq.	O.
Curatus, 53. 88.	Occasio peccandi, 67.
D.	Opinio, 10. 14. & seq.
Debita, 34.	P.
Defensio, 68.	Pactum, 35. 57.
Denuntiatio, 61.	Papa, 23. 24.
Desiderium mortis, 17. 19. 64. 65.	Præceptum, 26.
E.	R.
Episcopatus, 45.	Restitutio, 39.
Eucharistia, 54.	S.
Excommunicatio, 60.	Sacramentum, 41.
F.	Scandalum, 67.
Falsarius, 29.	Simonia, 57. 59.
H.	Simplex Sacerdos, 53.
Holcot, 28.	Sodomia, 20.
Horæ Canonicae, 37. 39.	V.
	Vfura, 30. & seq.

Erratas sic corrige.

Fol. 15. lin. 18. negauit, l. negabit.
 Fol. 16. lin. 8. 230. l. 330.
 Ibidem, lin. 35. ex postulatus est, l. ex postulauit.
 Fol. 18. lin. 10. innitur, l. innititur.
 Fol. 22. lin. 9. ex subiecto, l. suo obiecto.
 Fol. 34. lin. 6. fede, l. fide.
 Fol. 38. lin. 2. exteriora, l. interiora.
 Fol. 63. lin. 11. sic, l. si.
 Fol. 70. lin. 15. Eucharist. l. charit.
 Fol. 72. lin. 34. condit, l. contendit;

